

**TEKNOLOJİ VE TASARIM DERSİ PROGRAMI ÜZERİNE İŞ
EĞİTİMİ ÖĞRETMENLERİNİN GÖRÜŞ VE
DÜŞÜNCELERİNİN BELİRLENMESİ
(ANTALYA İLİ ÖRNEĞİ)**

Ali KOÇ

**YÜKSEK LİSANS TEZİ
ENDÜSTRİYEL TEKNOLOJİ EĞİTİMİ**

**GAZİ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

**OCAK 2010
ANKARA**

Ali KOÇ tarafından hazırlanan “Teknoloji ve Tasarım dersi programı üzerine iş Eğitimi öğretmenlerinin görüş ve düşüncelerinin belirlenmesi (Antalya ili örneği)” adlı bu tezin Yüksek Lisans tezi olarak uygun olduğunu onaylarım.

Yrd. Doç. Dr. Aydın ŞIK

.....

Tez danışmanı, Endüstriyel Teknoloji Eğitimi anabilim Dalı

Bu çalışma, jürimiz tarafından oy birliği ile Endüstriyel Teknoloji Eğitimi Anabilim Dalında Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Yrd. Doç. Dr. İbrahim ERTÜRK

.....

Endüstriyel Teknoloji Eğitimi, Gazi Üniversitesi

Yrd. Doç. Dr. Aydın ŞIK

.....

Endüstriyel Teknoloji Eğitimi, Gazi Üniversitesi

Yrd. Doç. Dr. Vural HOŞGÖRÜR

.....

Eğitim bilimleri, Gazi Üniversitesi

Tarih : 22/01/2010

Bu tez ile G.Ü. Fen Bilimleri Enstitüsü Yönetim Kurulu Yüksek Lisans derecesini onamıştır.

Prof. Dr. Bilal TOKLU

.....

Fen Bilimleri Enstitüsü Müdürü

TEZ BİLDİRİMİ

Tez içindeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu, ayrıca tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada bana ait olmayan her türlü ifade ve bilginin kaynağına eksiksiz atıf yapıldığını bildiririm.

Ali KOÇ

**TEKNOLOJİ VE TASARIM DERSİ PROGRAMI ÜZERİNE İŞ EĞİTİMİ
ÖĞRETMENLERİNİN GÖRÜŞ VE DÜŞÜNCELERİNİN BELİRLENMESİ
(ANTALYA İLİ ÖRNEĞİ)**

(Yüksek Lisans Tezi)

Ali KOÇ

**GAZİ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

Ocak 2010

ÖZET

2006-2007 eğitim öğretim yılından itibaren ilköğretim okullarında İş Eğitimi dersinin yerine farklı bir programla Teknoloji ve Tasarım dersi uygulamaya geçirilmiştir. Bu çalışma ile ders programının, günümüzün ve geleceğin şartlarına ne ölçüde uygun bir program olduğu araştırılmıştır. Araştırmada, her iki dersin programını da uygulamış olan İş Eğitimi dersi branşına atanmış öğretmenler belirlenmiştir. Belirlenen öğretmenlerin programları karşılaştırarak Teknoloji ve Tasarım dersi programı hakkında görüş ve düşünceleri belirlenmeye çalışılmıştır.

Amaç, geleceğimiz olan çocuklarımızın yarınlara daha kolay uyum sağlamaları ise uygulanan ders programlarının da toplumu, geleceğe hazırlayan özellikler taşıması gerekmektedir. Yapılan çalışma sonucunda elde edilen verilere göre Teknoloji ve Tasarım dersi programın birçok olumlu yönünün olduğu görülmüştür. Bununla birlikte çeşitli nedenlerden kaynaklanan bazı eksikliklerin de bulunduğu tespit edilmiştir.

Bilim Kodu :705.3.019

Anahtar Kelimeler :İlköğretim, iş eğitimi, teknoloji eğitimi, teknoloji ve tasarım, ders programı

Sayfa Adedi :113

Tez Yöneticisi :Yrd. Doç. Dr. Aydın ŞIK

**THE DETERMINATION OF THE THOUGHTS AND ASPECTS OF
HANDCRAFT TEACHERS ON THE CURRICULUM OF THE
TECHNOLOGY AND DESIGN COURSES
(SAMPLE OF ANTALYA PROVINCE)**

(M.Sc. Thesis)

Ali KOÇ

**GAZİ UNIVERSITY
INSTITUTE OF SCIENCE AND TECHNOLOGY**

January 2010

ABSTRACT

Since the 2006-2007 Educational year, a different curriculum of Technology and Design classes has been put into practice instead of Handcraft classes at primary schools. With this study, it has been searched whether this curriculum is suitable for the conditions of the present and future, or not. In the research, the teachers who have performed the curriculums of both of the subjects have been chosen. The views and thoughts of the specified teachers, who have compared the curriculums of the Technology and Design lessons, are tried to be determined.

If the purpose is to fit in for our children who are our future, we have to make sure that the curriculum applied in schools has to have traits that prepare them for the future as well. As a result of the research, the curriculum of the Technology and Design lessons has many positive aspects. Besides, it has been determined that it also has some defects because of some reasons.

Science Code :705.3.019

**Key Words :Primary education, instruction of crafts, technology education,
technology and desing, curriculum**

Page Number :113

Adviser :Assistant. Prof. Dr. Aydın ŞIK

TEŞEKKÜR

Çalışmalarım boyunca değerli yardım ve katkılarıyla beni yönlendiren, tecrübelerinden faydalandığım, danışman hocam Yrd. Doç. Dr. Aydın ŞİK'a yine çalışmamda yararlandığım kaynakların yazarlarına gıyaplarında, ayrıca anket çalışmalarına katılarak beni kırmadıkları için katkı ve desteklerini esirgemeyen öğretmen arkadaşlarıma çok teşekkür ederim. Manevi desteklerinden dolayı eşime ve oğlum İsmail Deniz'e sonsuz teşekkürlerimi bir borç bilirim.

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
ÖZET	iv
ABSTRACT.....	v
TEŞEKKÜR.....	vi
İÇİNDEKİLER.....	vii
ÇİZELGELERİN LİSTESİ.....	ix
ŞEKİLLERİN LİSTESİ	xiii
1. GİRİŞ	1
2. TEKNOLOJİ VE TASARIM EĞİTİMİ.....	5
2.1. Eğitim – Öğretim	5
2.2. Eğitim Sistemimizde Temel Eğitim ve İlköğretim.....	8
2.3. İş Eğitiminin Gelişim Süreci.....	14
2.4. Teknoloji Eğitimi Kavramı.....	19
2.5. Çeşitli Ülkelerde Teknoloji Eğitimi.....	22
2.6. Ders Programı.....	26
2.6.1. İş eğitimi (teknoloji) dersi programı.....	29
2.6.2. Teknoloji ve tasarım dersi programı.....	39
2.7. İş Eğitimi – Teknoloji ve Tasarım Dersi Öğretmeni	52
3. MATERYAL VE METOD.....	58
3.1. Evren ve Örneklem.....	58
3.2. Veri Toplama Aracı.....	59

	Sayfa
3.3. Verilerin Değerlendirmesi	59
4. BULGULAR VE YORUM.....	60
5. SONUÇ VE ÖNERİLER.....	94
5.1. Sonuç	94
5.2. Öneriler	96
KAYNAKLAR.....	98
EKLER	102
EK-1 Anket örneği	103
ÖZGEÇMİŞ.....	113

ÇİZELGELERİN LİSTESİ

Çizelge	Sayfa
Çizelge 5.1. Anket çalışmasına katılan öğretmenlerin görev yaptıkları okulların listesi.....	60
Çizelge 5.2. Anket çalışması yapılan ilçeler ve öğretmen sayı ve yüzdeleri.....	61
Çizelge 5.3. Ankete katılan öğretmenlerin mezun oldukları okullar ve bölümleri	62
Çizelge 5.4. Ankete katılan öğretmenlerin mesleki kıdemleri.....	63
Çizelge 5.5. Ankete katılan öğretmenlerin cinsiyetleri.....	63
Çizelge 5.6. Ankete katılan öğretmenlerin branşları itibarı ile dağılımı.....	64
Çizelge 5.7. Programın amacı, öğrencilerin merak eden, soru soran, gözlem ve araştırma yapmaya hevesli bir kişiliğe sahip olmalarını sağlamakta mıdır?.....	65
Çizelge 5.8. Programın amacı, öğrencilerin çevresindeki olay ve mekânlar arasındaki ilişkiyi kendine has bir bakış açısıyla değerlendirmelerini sağlamakta mıdır?.....	65
Çizelge 5.9. Programın amacı, öğrencilerin karşılaştıkları güçlüklerle karşı özgün çözümler üretmelerini sağlamakta mıdır?.....	66
Çizelge 5.10. Programın amacı, öğrencilerin öz güveni, hayal gücü ve estetik duyguları geliştirmelerini sağlamakta mıdır?.....	66
Çizelge 5.11. Programın amacı, öğrencilerin kendisi, çevresi ile barışık, rekabete ve yeni yaşantılar edinmeye açık olmalarını sağlamakta mıdır?.....	67
Çizelge 5.12. Programın amacı, öğrencilerin bağımsız olarak düşünebilme alışkanlığı edinmelerini sağlamakta mıdır?.....	67
Çizelge 5.13. Programın amacı, öğrencilerin özgün tasarımlar çıkarmalarını sağlamakta mıdır?.....	68
Çizelge 5.14. Programın amacı, öğrencilerin aldığı kararları değerlendiren ve sorumluluk taşımalarını sağlamakta mıdır?.....	68
Çizelge 5.15. Programın amacı, öğrencilerin gelecek ile ilgili kurgular yapmalarını sağlamakta mıdır?.....	68
Çizelge 5.16. Programın amacı, öğrencilerin teknolojik gelişmeler karşısında kendilerini yenilemelerini sağlamakta mıdır?.....	69
Çizelge 5.17. Programın amacı, öğrencilerin duygu ve düşüncelerini farklı yollarla ifade etmelerini sağlamakta mıdır?.....	69

Çizelge	Sayfa
Çizelge 5.18. Öğrenciler, düşünmeyi öğrenme ve yaşamlarındaki olaylara farklı açılardan bakarak değerlendirme anlayışı geliştirmekte midirler?.....	70
Çizelge 5.19. Öğrenciler, doğadan, yaşamdan, kendinden yola çıkarak mekân, yüzey, birim, tekrar, ritim, düzen, uyum, bütünlük, topluluk vb. kavramları yapılandırmakta mıdır?.....	70
Çizelge 5.20. Öğrenciler, değişkenliği olmayan biçimleri (kare, yuvarlak, çizgi) kullanarak özgün düzenler (tasarım) oluşturmakta mıdır?.....	71
Çizelge 5.21. Öğrenciler, değişkenliği olmayan biçimlerle oluşturduğu düzende renk, yön ve oran kavramlarını ifade edebilmekte midirler?.....	71
Çizelge 5.22. Öğrenciler, yaratıcılıklarını; gözlem, arama, sorgulama ve denemelerle öğrenme sürecinde geliştirmekte midirler?.....	72
Çizelge 5.23. Öğrenciler, teknoloji ve tasarım kültürünün oluşması için gerekli zihinsel alt yapıyı oluşturmakta mıdır?.....	72
Çizelge 5.24. Öğrenciler, yaratıcı düşüncelerini yaratıcı düşünmenin ilk basamağı olan düşünmeyi öğrenme yönünde adımlar atılan “düzen” kuşağındaki temel üzerine yapılandırır mı?.....	73
Çizelge 5.25. Öğrenciler, merak ve hayal ettikleri ile değiştirmeyi, geliştirmeyi ve kolaylaştırmayı düşündüklerinden çözüme yönelik fikir ve hayal güçlerini yazarak, çizerek somutlaştırır mı?	73
Çizelge 5.26. Öğrenciler, çözüme yönelik düşüncelerini başkaları tarafından doğru anlaşılmasını sağlayacak nitelikte çizer ve çevresiyle paylaşırlar mı?.....	74
Çizelge 5.27. Öğrenciler, düşüncelerini yasal koruma altına alma süreçlerini fark ederler mi?.....	74
Çizelge 5.28. Öğrenciler, diğer kuşaklarda geliştirdikleri becerilerini somut bir ürünle ortaya çıkarmada kullanırlar mı?.....	75
Çizelge 5.29. Öğrenciler, çevrelerindeki oluşumları gözlemleyerek olanlar ile olması gerekenleri fark ederler mi?.....	75
Çizelge 5.30. Öğrenciler, tasarım sürecini, sorunların çözümü için uygulayarak somut tasarımlar yaparlar mı?.....	76
Çizelge 5.31. Öğrenciler, tasarımlarını tanıtmaya yönelik etkinlikler planlayarak gerçekleştirirler mi?.....	76
Çizelge 5.32. Öğrenciler, ürünlerinde gerekli gördükleri inovasyonu yaparlar mı?.....	77
Çizelge 5.33. Program, öğrencilerin gelişim düzeyi, ilgi, yetenek, ihtiyaç ve beklentilerine uygun olarak hazırlanmış mıdır?.....	77

Çizelge	Sayfa
Çizelge 5.34. Program, sarmal program anlayışına uygun mudur?.....	78
Çizelge 5.35. Program, talim ve terbiye kurulu başkanlığı tarafından kabul edilerek yayımlanmış dersler için kabul edilen ortak becerileri içermekte midir?.....	78
Çizelge 5.36. Program, uygulamada, öğrenciyi aktif, katılımcı, sorunları araştırmacı birey hâline getiren, öğrenci merkezli yaklaşımı esas almış mıdır?.....	79
Çizelge 5.37. Program, kuşakların odak noktalarına yönelik sınıf, grup ve bireysel etkinlikleri içermekte midir?.....	79
Çizelge 5.38. Program, öğrencilerin kendilerine olan güvenlerini geliştirebilmeleri, durumlara farklı açılardan bakmaları ve farklı çözümler önerebilmeleri amacıyla bilim adamları ve mucitlerin biyografilerine, inovasyon ve buluş hikâyelerine yer vermekte midir?.....	80
Çizelge 5.39. Program, sınıfta yapılacak etkinliklerin öncesinde, öğrencilerin yaratıcılıklarını harekete geçirmek için uyarıcı yöntemlere yer veren etkinlikleri kapsamakta mıdır?.....	80
Çizelge 5.40. Öğrencilerin bireysel beklenti, ihtiyaç ve ilgilerine göre şekilleneceği için esnek bir yapıya sahip midir?.....	81
Çizelge 5.41. Sonuç değerlendirmeyeyle birlikte süreç değerlendirmeyi de öngörmekte midir?.....	81
Çizelge 5.42. Ders programında teknoloji ve tasarım dersine ayrılan süre yeterli midir?.....	82
Çizelge 5.43. Programın vizyonu, programın amaçlarına, yapısına, özelliklerine uygun mudur?.....	82
Çizelge 5.44. Teknoloji ve tasarım dersinde kullanılan ölçme ve değerlendirme araçları programın amaçlarına uygun mudur?.....	82
Çizelge 5.45. Program, öğretmeni rehber alan öğrenci merkezli bir program mıdır?.....	83
Çizelge 5.46. Okulunuzdaki uygulama alanlarınız ders programının esaslarına uygun mu?.....	83
Çizelge 5.47. Uygulama alanlarınızda gerekli teknolojik araçlar ve donatılar mevcut mudur?.....	84
Çizelge 5.48. Kuşaklarda öğrencilerin belirlediği etkinlikler dersin amaçlarına uygun mudur?.....	84
Çizelge 5.49. Çalışmalarda yapılan etkinliklerin yerine yeni etkinlikler ilave edilebilir mi?.....	85

Çizelge	Sayfa
Çizelge 5.50. Sizce öğrencilerin derse olan ilgisi yeterli midir?.....	85
Çizelge 5.51. Yıl sonunda teknoloji şenliği düzenliyor musunuz?.....	86
Çizelge 5.52. Derste tutulan öğrenci günlükleri programın amaçlarına uygun tutuluyor mu?.....	86
Çizelge 5.53. Etkinlikler sonunda hazırlanan ürün dosyaları programın amaçlarına uygun mu?.....	86
Çizelge 5.54. Sizce okul idaresinin, çevrenin ve velilerin derse bakışları olumlu mu?.....	87
Çizelge 5.55. Sizce teknoloji ve tasarım dersi yeni bir ders midir?.....	87
Çizelge 5.56. Sizce Teknoloji ve Tasarım dersine giren öğretmenler ders hakkında yeterli bilgi, beceri ve donanıma sahipler midir?.....	88
Çizelge 5.57. Ders programının işlenmesi konusunda çevrenizdeki okullarla aranızda yeterli birlik ve beraberlik var mıdır?.....	88
Çizelge 5.58. Teknoloji ve tasarım dersi hakkında aşağıdaki bilgilendirme çalışmaklarından hangisine katıldınız?.....	88
Çizelge 5.59. Derste ölçme ve değerlendirme işlemini nasıl yapıyorsunuz? Kısaca belirtiniz.....	89
Çizelge 5.60. Derste uygulanabilecek yeni etkinlikler neler olabilir? Kısaca belirtiniz.....	90
Çizelge 5.61. Derste karşılaştığınız güçlükler nelerdir? Kısaca belirtiniz.....	91
Çizelge 5.62. Size göre teknoloji ve tasarım dersinin olumlu tarafları nelerdir? Kısaca belirtiniz.....	92
Çizelge 5.63. Size göre teknoloji ve tasarım dersinin olumsuz tarafları nelerdir? Kısaca belirtiniz.....	93

ŞEKİLLERİN LİSTESİ

Şekil	Sayfa
Şekil 2.1. Teknoloji ve tasarım dersi programında yer alan kuşaklar.....	43
Şekil 2.2. Teknoloji ve tasarım dersi programının genel yapısı	45

1. GİRİŞ

Eğitim, insanlığın varoluşundan günümüze kadar uzanan ve birçok bilim alanının önemli katkıları ile büyük değişimlere uğrayarak gelişen bir bilim alanıdır. Eğitimin zaman içerisinde olumlu gelişmelere, değişmelere, yenileşmelere, uğraması insanların yararına olup, insanın daha rahat yaşamasına, isteklerine daha kolay ulaşmasına yardımcı olur. İnsanların özgür iradeleri ile refah içinde yaşamasına insan onuruna yakışır bir yaşam biçimine sahip olmasına eğitim önemli katkılar sağlar. İnsan hayatını sürdürebilmesi için havayı solumak, su içmek, yemek yeme, giyinmek v.b. şeyler ne kadar gerekli ise toplumun ilerlemesi, gelişmesi, çağdaşlaşması için eğitim o kadar gereklidir. Bizler, yaşamımızı idame etmek, hayatımız boyunca karşılaşacağımız sorunları çözmek için çeşitli temel bilgi ve becerileri eğitim öğretimimiz sayesinde elde ederiz. Bu nedenle öncelikle eğitim, öğretim ve öğrenmenin, tanımlarının bilinmesi gerekmektedir.

İlk insan topluluklarından günümüze kadar eğitim insanları en çok meşgul eden konulardan biri olmuştur. Eğitimin tanımı çeşitli şekillerde yapılmış olsa da herkesin üzerinde anlaşabileceği bir tanımın olmaması onu tanımlayan kişilerin alanlarına göre değişmektedir [Ertürk, 1997].

Birçok eğitim uzmanı tarafından da eğitimin farklı tanımları yapılmıştır. Bunlardan örnekler verecek olursak, Eğitim, bireyin doğumundan ölümüne kadar devam eden sürecin birbirini izleyen ve birbiri üzerine biriken öğrenme ve öğretme olaylarını oluşturur Bu süreçte bireylere bilgi beceri tutum ve değerler kazandırılır. Bunlar bireyin davranışlarında gözle görülebilir değişikliklere neden olur [Erden, 2000].

Bir başka eğitim tanımı ise şöyledir; eğitim, İnsanın çocuk, genç ve yetişkin olarak kendi toplumuyla bütünleşmesi, toplum içinde etkinlik kazanması ve yetişmesi sırasında karşılaştığı bilinçli ve bilinç dışı öğrenmeler sürecidir [Güvenç 1972].

Diğer bir eğitim tanımı ise, çevre ayarlaması yoluyla kişinin davranışlarını istendik yönde değiştirme ve değerlendirme sürecidir [Sönmez, 2002].

Görülüyor ki eğitimi değişik şekillerde tanımlamak mümkündür. Ancak birçok eğitimcinin üzerinde birleştiği tanım, Eğitim, bireyin davranışlarında kendi yaşantısı yoluyla ve kasıtlı olarak istendik değişme meydana getirme sürecidir [Ertürk, 1997].

Öğretiminde birçok değişik tanımla yapılmakta ancak tanımların içerikleri genelde birbirine yakındır. Öğretim, bireyin yaşam boyu süren eğitiminin; okulda yapılan planlı kontrollü ve örgütlenmiş kısmına öğretim denir. Öğretim etkinliklerinin temel amacı, öğrencilerin davranışlarını hedefler doğrultusunda etkilemek ve onların öğrenmelerini sağlamaktır [Erden, 2000].

Öğretim, önceden planlanır ve bu plan içerisinde yürütülür. Öğretim etkinlikleri planlanırken önce toplumun ve öğrencilerin ihtiyaçları ve beklentileri analiz edilir ve öğrencilerin eğitim ihtiyaçlarına uygun olarak eğitim hedefleri belirlenir. Hedefler belirlendikten sonra öğrencilerin bu hedeflere ulaşmasını sağlayacak öğretme yöntem teknik ve araç, gereçleri belirlenir [Erden, 2000].

Öğrenmenin tanımını da şöyle yapabiliriz; Bireyin çevresi ile etkileşimleri sonucunda meydana gelen kalıcı davranış değişikliğidir [Senemoğlu, 1998].

Yukarıda Eğitim, Öğretim ve Öğrenmenin birçok şekilde tanımlanmıştır. Sistemli, planlı bir eğitim, öğretim ve öğrenme okulda yapılanıdır. Çocuk ilk eğitim, öğretimini ailesi ve çevresinde almakla birlikte gerçek anlamda eğitim ve öğretimini okulda öğretmenlerinin rehberliğinde pekiştirir. Bu nedenle çocuğun hayatında okulun önemi büyüktür. Çocuk, okuma, yazma, sosyalleşme, hayatı tanıma, el becerilerini geliştirme gibi tutum ve davranışları okulda almaktadır. Bu nedenle toplumların gelişmesinde kilit rol, okullarıdır. İlköğretim okulları da eğitim sistemi içerisinde önemli eğitim kurumlarıdır.

Öğrencilerin ilgi ve yeteneklerini ortaya çıkarmada yetersiz olan, teorik ağırlıklı, soyut bilgilere önem veren, ezberciliğe dayanan ve eğitim ile iş yaşantısı arasında verimli bağlantılar kuramayan programların uygulandığı okulların yerine, DPT ve Şura kararları doğrultusunda “İlköğretim okulu” projesine geçilmiştir. 1970 yıllarda

başlayıp kapsamı genişletilerek uygulamaya devam ettirilen sekiz yıllık ilköğretim; öğrencileri bir üst öğrenime hazırlama görevi yanında, onları ilgi, istidat ve yeteneklerine göre hayata hazırlama görevini de üstlenmiştir. Günümüzde, ilkokul ve ortaokul yerini ilköğretim okulları almış bulunmaktadır [DPT, 1973].

Bilim ve teknolojinin hızla geliştiği bir dönemde yaşamaktayız. Eğitim öğretimde bu gelişmelerden olumlu şekilde etkilenmektedir. Eğitim programlarında, yöntemlerinde, eğitim araç gereç ve donanımlarında büyük değişimler olmaktadır. Bu değişim ve yenileşmelerden eğitimde her yönü ile faydalanması gerekmektedir.

Eğitim öğretim ve öğrenimin etkili ve verimli olması, ders programlarının planlı olarak hazırlanmasına bağlıdır. Ders programları hazırlanırken ilgili bütün unsurların dikkate alınması gerekir. Programın gerçekçi olarak hazırlanması programa işlevsel imkân sağlayacaktır [Doğan, 1979].

Ders programları, yeniliklerden her zaman yararlanmalıdır. Eğitimde şartlar ve ihtiyaçların değişmesi durumunda, programlarda bu şartlara gerekli uyumu sağlayabilmeleri için esnek olması gerekir. Eğitim, öğretimle ilgili yeni gelişmeler oldukça programlarda günün koşullarına göre yenilenmelidir. Okul programlarının, ders konularının ve öğretim materyallerinin sürekli olarak yenilenmesi, öğretmenlere yeni bilgilerin zamanında ve etkin biçimde ulaştırılmasını gerektirmekte; çağdaş insana, temel bilgileri ve becerileri kazanabilmek için gerekli öğrenim süresinin uzatılmasını, devamlı öğrenme kavramının benimsenmesini zorunlu hale getirmektedir. Bütün bunlar eğitimde bilgi üretme, depolama, iletme, öğrenme ve kullanmada yeni sistemlerin geliştirilmesi demektir [Alkan, 1998].

Araştırma ile Teknoloji ve Tasarım dersi program uygulamalarında eğitim durumlarının etkinliği amaçlara ulaşmadaki başarı seviyesi karşılaşılan olumlu ve olumsuz gelişmeler ortaya çıkarılmakta ve sorunları giderici tedbirlerin neler olabileceği belirlenmeye çalışılmaktadır. Yeni program araç-gereç ve uygulama yönünden birçok yenilikler getirmiştir. Bu nedenle öğretmenlerin ve yöneticilerin yeni programı anlayıp uygulanabilir hale getirilmesi önemlidir.

Teknoloji ve Tasarım dersi programı, ilköğretim okullarının fiziki olanakları, ders öğretmenlerinin nitelik ve sayıları, uygulama alanları ve donanımları gibi yeterlilikleri dikkate alındığında, ne derece etkili uygulanabildiği araştırma konusu olarak ele alınmaya değer görülmüştür. Bu araştırma, programın etkili bir şekilde uygulanabilmesi için yapılacak çalışmalarına ışık tutabilecektir.

2006-2007 eğitim öğretim yılına kadar ilköğretim okullarında varlığını sürdüren, ilköğretim okulunun motor dersi olan İş Eğitimi, ders programında 1983 ve 1990 yıllarında önemli gelişmeler sağlanmıştır. Ayrıca okullarımızda fiziki olanaklar ve donanımlar açısından da gelişmeler yaşanmış, aynı zamanda İş Eğitimi dersi öğretmenlerinin yetiştirilmesi konusunda da büyük gelişmeler sağlanmıştır. Ancak 2006-2007 eğitim öğretim yılından itibaren yeni bir programla uygulamaya geçirilen teknoloji ve tasarım dersi programı üç eğitim öğretim yılıdır ilköğretim okullarında uygulanması devam etmektedir. Teknoloji ve Tasarım dersi programının uygulamadaki etkinliğinin bilinmesi, olumlu ve olumsuz yönlerinin tespiti, Teknoloji ve Tasarım dersi ve dolayısıyla ilköğretim okulunun amaçlarını gerçekleştirmedeki yeri önemlidir. Yeni uygulamaya konulan bir programın, hazırlama, deneme, geliştirme, aşamalarından geçmiş olması gerekir. Sonraki aşaması ise, hizmet içi eğitim kursları yoluyla programı öğretmenlere benimsetme, uygulama ve sürekli olarak da sonuçların belirlenmesi için geri dönüt alınmalıdır. İşte bu geri dönütün alınabileceği kaynakların başında öğretmenler gelmektedir. Teknoloji ve Tasarım dersi programının uygulamasında görevlendirilmiş olan iş eğitimi öğretmenlerinin program hakkında görüş ve düşüncelerini belirlemek amacıyla ilköğretim okullarında bu konuda bir çalışma veya faaliyet bugüne kadar yapılmamıştır.

Teknoloji ve Tasarım dersi programının, amaçları, vizyonu, program yapısı, özellikleri incelendiğinde, İş Eğitimi dersine benzemekle birlikte birçok yönünün farklı olduğu görülmektedir. Bu araştırma ile daha önce İş Eğitimi dersine giren öğretmenlerin Teknoloji ve Tasarım dersi programı hakkındaki görüş ve düşüncelerini belirlemeye çalışılacaktır.

2. TEKNOLOJİ VE TASARIM EĞİTİMİ

2.1. Eğitim – Öğretim

Eğitim öğretim hakkı anayasamızın 42. maddesi ile teminat altına alınmıştır. Anayasamızın 42. maddesi şöyledir;

“Kimse, eğitim ve öğrenim hakkından yoksun bırakılamaz. Öğrenim hakkının kapsamı kanunla tespit edilir ve düzenlenir. Eğitim ve öğretim, Atatürk İlkeleri ve İnkılâpları doğrultusunda, çağdaş bilim ve eğitim esaslarına göre, Devletin gözetim ve denetimi altında yapılır. Bu esaslara aykırı eğitim ve öğretim yerleri açılmaz.

Eğitim ve öğretim hürriyeti, Anayasaya sadakat borcunu ortadan kaldırmaz. İlköğretim kız ve erkek bütün vatandaşlar için zorunludur ve devlet okullarında parasızdır. Özel ilk ve orta dereceli okulların bağlı olduğu esaslar, devlet okulları ile erişilmek istenen seviyeye uygun olarak, kanunla düzenlenir.

Devlet, maddi imkânlardan yoksun başarılı öğrencilerin, öğrenimlerini sürdürmeleri için burslar ve başka yollarla gerekli yardımı yapar. Devlet, durumları sebebiyle özel eğitime ihtiyacı olanları topluma yararlı kılacak tedbirleri alır.

Eğitim ve öğretim kurumlarında sadece eğitim, öğretim, araştırma ve inceleme ile ilgili faaliyetler yürütülür. Bu faaliyetler her ne suretle olursa olsun engellenemez. Türkçe den başka hiçbir dil, eğitim ve öğretim kurumlarında Türk vatandaşlarına ana dilleri olarak okutulamaz ve öğretilemez. Eğitim ve öğretim kurumlarında okutulacak yabancı diller ile yabancı dille eğitim ve öğretim yapan okulların tabi olacağı esaslar kanunla düzenlenir. Milletlerarası antlaşma hükümleri saklıdır.”

Anayasamızın ilgili maddesinde de görüldüğü gibi toplumu oluşturan her bireyin Eğitim öğretim hakkı anayasa ile teminat altına alınmıştır. Toplumların gelişmesinde ilerlemesinde önemli rol oynayan eğitim öğretimin gelişimi hakkında kısa bir bilgi vermekte fayda vardır.

Eğitim öğretimin tarihi hakkında kesin bilgiler olmamakla birlikte insanlığın varlığı kadar çok eski bir tarihi olduğu kesindir. Latince çıkışlı bir sözcük olan eğitimi ilk yunanlıların kullandığı sanılmaktadır. Eğitim kurumları toplumun önemli bir kurumlarından olup, bireyler arası ilişkileri anlatmakla görevlidir. Önceleri insanlar birbirlerini etkileyerek savunma, avlanma, yiyecek toplama gibi eğitim gerektirmeyen becerilerle yetinmekteydiler, ancak insanların yerleşik hayata geçmeleri ile sadece öğrenme olayı yetmemiştir. Çalışmalarında alet ve makine kullanarak kendilerine boş zaman bulan insanlar yeni arayışlar içine girmişler ve geleceğe kendilerinden bir şeyler bırakmak için çeşitli aletler, araçlar, resimler, figürler yapmışlar, daha sonrada yazıyı bularak insanlar kendilerini eğitmiş ve bilgilerini de böylece geleceğe daha kolay taşımışlardır [Kop, 2007].

Eğitim öğretim önceleri dinin etkisinde kalmış olsa da zamanla bu etki azalmış matbaanın bulunmasının yanında bilim ve teknolojiadaki gelişmelerinde etkisiyle eğitim öğretimde çok önemli gelişmeler yaşanmıştır [Kop, 2007].

Doğu toplumlarında da eğitim, batı toplumlarından farklı olarak kendi aralarında kültürel yönden ortak bir takım özelliklere sahip olsalar da bazı farklı özelliklerde taşımaktadırlar. Doğu toplumları dinsel açıdan daha fazla çeşitlilik göstermektedir. Örneğin Çin de eğitim, geleneklere, aileye ve topluma bağlı insan yetiştirmek üzere kurgulanmıştır. Kızlar annelerinin yanında ev işleri, erkekler 10-13 yaşlarına kadar okuma yazma ve hesap öğrenirlerdi. Hindistan da ise indus ırmağı boyunca ticaret ve düşünce hayatı eğitimi etkilemiştir. Hindistan da din, eğitimin temelini oluşturur. Brahman adı verilen din adamları tarafından eğitim verilmekteydi [Saylan, 2007].

Biz Türklerde de eğitim öğretime, bugüne kadar kurulmuş bütün Türk devletlerinde de gereken önem verilmiştir. Ancak önceleri sürekli göçebe hayatı yaşayan topluluklarda sadece ihtiyaçların karşılanması düzeyinde eğitim öğretim yapılsa da yerleşik hayata geçilmesinden sonra eğitim öğretim de önemli gelişmeler olmuş bunun sonucunda dünyaca tanınan birçok ünlü kişi yetişmiştir, Farabi, İbni Sina, Piri Reis, Cezeri, Mimar Sinan bunlardan bir kaçıdır [Akyüz, 2000].

Türklerde eğitim öğretim bilinen ilk Türk toplulukları ile başlar. Bunlar da Hunlar, Göktürkler, Uyğurlar olmak üzere düşünülebilir. Hunlar da eğitimin temel amacı toplumun töresi ve düzenine saygılı, onu iç ve dış düşmanlara karşı korumak, sürülerde elde edilen ürünleri en iyi şekilde işleyip değerlendirmeyi bilmektir. Göktürklerde, aynı sistem devam etmekte olsa da aynı zamanda 38 harfli bir alfabe geliştirerek planlı bir eğitim yapmışlar, bu sayede Orhun anıtları ortaya çıkmıştır. Uyğurlarda 14 harfli soğd alfabesini kullanarak eğitim yapmışlardır [Akyüz, 2000].

İslamiyet' in kabulünden sonra ise ilk kez medreseler açılmış ve cumhuriyete kadar eğitime devam etmiştir. Büyük Selçuklu ve Anadolu Selçuklularında da eğitim Medreseler, Atabeğlikler, Ahilik şeklinde eğitim kurumları ile süregelmiştir. Osmanlı imparatorluğunun kurulması ile mahalle ve köylerde sıbyan mektepleri, medreseler, devşirme Hristiyan çocukların eğitildiği enderun mektepleri oluşturulmuştur. 1727 yılında Osmanlı da matbaanın kurulması ile her şeyde olduğu gibi eğitimde de büyük gelişmeler yaşanmıştır. Özellikle 1839 da Tanzimat fermanı ile eğitimde büyük değişim olmuş çeşitli örgün eğitim kurumları açılmıştır. Bunlardan bazıları askeri rüşdiyeler, idadilerdir. İlköğretim düzeyinde ise gelişmeler 1847 yılından itibaren görülmektedir. Ayrıca 16 Mart 1848 de Darülmuallimin adıyla bir öğretmen okulu açılmış, ikinci meşrutiyetle ilköğretim okulları 1913 yılında 6 yıl olarak düzenlenerek zorunlu hale getirilmiştir [Akyüz, 2000].

Kurtuluş savaşından sonra eğitimde büyük atılımlar olmuştur. 3 Mart 1924 yılında 430 sayılı tevhid-i tedrisat kanunu çıkarılarak eğitim öğretim birleştirildi. 1924 anayasasında ilköğretim zorunlu ve parasız olması yer aldı. 1 Kasım 1928 yılında yeni alfabe kabul edildi. İlk zamanlar 3 yıl olan köy okulları 1939'da 5 yıla çıkarıldı. Ayrıca köy okullarına öğretmen yetiştirmek amacı ile 17 Nisan 1940 yılında Köy Enstitüleri açıldı. Köy Enstitülerinin ömrü kısa olsa da eğitim sistemimize çok iyi öğretmenler yetiştirmiştir. ilköğretim 1973'te temel eğitim okulu 1981'de ilköğretim okulu adıyla 8 yıl olmuşsa da ilköğretim 18.08.1997 tarih ve 4306 sayılı kanunla 8 yıllık kesintisiz zorunlu eğitim haline getirildi ve 1997-1998 eğitim- öğretim yılında uygulamaya başlandı [Akyüz, 2000].

2.2. Eğitim Sistemimizde Temel Eğitim ve İlköğretim

İlköğretim çağı, toplumsal yaşam için önemli görevler üstlenmiştir. Her şeyden önce çocukların, topluma uygun, çevresi ile işbirliği yapan, sorumluluk duygusu gelişen, temel bilgi, beceri ve değerler kazanan yurttaşlar olmasını sağlamaktadır. Ayrıca çocuklarımızın anadillerini iyi konuşan, okuma, yazma ve sayıları kullanma yeteneklerini geliştirir. Bunun için en etkin eğitim ilköğretim çağında gerçekleşir.

Eğitim öğretim örgün ve yaygın eğitim olmak üzere iki şekilde yapılmaktadır. Yaşam boyunca devam eden eğitim, hem kasıtlı, hem de rast gele öğrenme yaşantılarını içerir. Bireyin, ailesi, akran grupları ve çevresiyle etkileşimi sonucu, bireydeki davranış değişiklikleri kasıtsız eğitimidir. Örgün ve yaygın eğitim kurumlarından elde edilen eğitim ise kasıtlı eğitimidir [Bülbül, 1991].

İlköğretim örgün eğitim kurumları arasında yerini birinci öncelikle almıştır. Eğitimin hedeflerine ulaşabilmek planlı bir eğitimle gerçekleşir. Eğitim öğretim de istenen verimi almak ve planlı bir eğitimin gerçekleştirilmesi için şu aşamaların takip edilmesi gerekir;

- 1-Tüm insanların ortak yararı için amaçlanan hedeflerin belirlenmesi.
- 2-Her milletin kendi toplumsal gerçeğine dayanarak, uzak hedeflerin belirlenmesi.
- 3-Eğitim kuruluşunun kendi hedeflerini, uzak hedefler doğrultusunda belirlenmesi.
- 4-Üçüncü maddeye dayanarak her dersin hedeflerinin ve bu hedeflerin göstergesi olan davranışların belirlenmesi.
- 5-Hedef davranışların her kişide gerçekleşmesini sağlayacak eğitim etkinliklerinin belirlenmesi.
- 6-Hedeflerin gerçekleşip, gerçekleşmediğinin her basamakta denetlenmesi, hedeflerin ve etkinliklerin gözden geçirilmesi gerekir [Sönmez, 1993].

Ülkemizde temel eğitim ve ilköğretimin gelişimine kısa bir göz atmakta yarar bulunmaktadır. Dünya ülkelerinin birçoğunda eğitim öğretimin önemli bir kısmı zorunludur. Ülkemizde de zorunlu eğitim kurumları ilköğretim okullarıdır.

Bir ülkede yurttaşın sağlıklı olması, geçimini kendi gücü ile sağlaması, ülkenin kalkınmasına ve gereklerine uyması isteniyorsa, bunları yapabilecek düzeyde eğitilmesi zorunludur. Bu eğitim, yurttaşın mutluluğu için gerekli olduğu kadar, ülkenin mutluluğu için de gereklidir [MEB, 1983].

Çağdaşlaşma süreci içerisinde, kalkınmaya ve kalkınma için gereken “ nitelikli insan gücüne” olan ihtiyaç giderek artmaktadır. Bu durum, kültür eğitiminin yanında teknik eğitim kültürüne de ağırlık vermeyi zorunlu kılmaktadır. Bu nedenle, zorunlu eğitim çağındaki çocuklara da kalkınmanın gereklerine uygun düşecek beceriler kazandırılmalıdır. Böyle bir uygulama, var olan programlar ve 5 yıllık ilköğretimle mümkün değildir. Bu ülkemizi yeni bir temel eğitim anlayışına zorlamaktadır. Temel eğitim uygulaması ile bu işlevler yerine getirilmeye çalışılmıştır [MEB, 1983].

Onuncu Milli Eğitim şurasında temel eğitimle ilgili alınan kararlar şöyledir;

- 1-Temel eğitime giriş yaşının 7'den 6'ya indirilmesi ve zorunlu eğitimin 5 yıldan temel eğitimin tümünü kapsayacak biçimde 8 yıla çıkarılması.
- 2-Temel eğitimin amaçları şûra kararları doğrultusunda yeniden saptanması.
- 3-Temel eğitim uygulamasının kademeli olarak yaygınlaştırılmaya başlanması, yaygınlaştırmada, değişik ekonomik sosyal yapıya sahip olan yerleşim birimlerinin öncelikle ele alınması.
- 4-Temel eğitimin yaygınlaştırılmasında yerel özelliklere göre yatılılık, araçla taşıma ve benzeri yöntemlerden yararlanılması.
- 5-Temel eğitimin ülke düzeyine yaygınlaştırılmasında yararlanılmak üzere eğitim haritaları yapılması ve bu haritalarda temel eğitim bölgelerinin oluşturulması.
- 6-Temel eğitimin yaygınlaştırılmasında başta finansman olmak üzere tüm kaynakların en etkili bir biçimde harekete geçirilmesi [MEB, 1981].

“Temel eğitim” deyiimi ilk kez 1950’li yıllarda uluslararası UNESCO örgütü tarafından ortaya atılmış. Bizde de bu tarihten itibaren temel eğitim daha çok ilköğretim karşılığı olarak kullanılmış, İlk kez 05.01.1961 tarih ve 222 sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu’nun ilk maddesi ile eğitim sistemimizde yerini almıştır.

Temel eğitim, herkesin hayatında karşılaştığı ve karşılaşacağı kişisel ve toplumsal sorunlarını çözmede, toplumun değerlerine uyum sağlamada, üretken ve tutumlu olmada temel yeterlilikleri, kazandıran bir eğitim olarak kabul edilir [MEB, 1983].

Temel eğitim milli eğitimimizde, genişletilmiş anlamıyla daha çok 1970 yılından itibaren kullanılmaya başlanmıştır. 1973 yılında çıkarılan 14.06.1973 tarih ve 1739 sayılı Milli Eğitim Temel kanununda ifadesini bulan şekliyle temel eğitim, 6-14 yaşları arasında bulunan zorunlu öğrenim çağı çocuklarının üst öğrenime veya işe ve mesleğe yönelmelerine sağlayan en az sekiz yıllık bir eğitim veren ve temel eğitim görmeyen yetişkinlere ise, gelişmelerine ve ihtiyaçlarına uygun bir süre eğitim hizmeti sunan bir kademedir [MEB, 1983].

1981 yılına kadar devam eden temel eğitim fiilen kaldırılarak, onuncu Milli Eğitim şurası ve 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu çerçevesinde 1981-1982 eğitim öğretim yılında ilköğretim okulu uygulamasına başlanmıştır. Ancak ülkemizde ilköğretimin sekiz yıllık kesintisiz zorunlu eğitim haline getirilmesi, 18.08.1997 tarih ve 4306 sayılı kanunla olmuştur. 1997-1998 eğitim öğretim yılından itibaren de uygulamaya geçilmiştir. İlköğretim her bireyin alması gereken zorunlu bir eğitimidir. Milli Eğitim Bakanlığı ve Türkiye İstatistik Kurumunun ilköğretimle ilgili istatistikleri incelendiğinde, 2005-2006 eğitim öğretim yılı ülkemiz genelinde 81 ilde toplam 34 894 ilköğretim okulu, 10 408 442 öğrenci ve 389 859 öğretmen mevcudu ile büyük bir eğitim ordusudur.

İlköğretim düzeyinde ana doğrultu, bireyi üst öğrenime hazırlamak kadar; yaşama hazırlama biçiminde de olmalıdır. Yaşama hazırlama iş görüşü, doğallıkla, bireye kazandırılacak akademik donanımın uygulamayla birleştirilmesi, yani toplumsal ve bireysel boyutların öne çıkarılmasını öngörmektedir [Uluğ, 2003].

Eğitimin en önemli amaçlarından biri, bireye yaşadığı toplumun sosyokültürel yapısına uygun yetenekler kazandırmak ve üretken bir birey olmasını sağlamaktır. Ülkemiz, eğitim alanında gelişmiş uygar ülkeler arasındaki seçkin yerini almak için büyük çabalar göstermektedir. Gelişmiş ülkeler düzeyine ulaşmak içinse genç

nüfusumuzun çağdaş yaklaşımlara sahip ve ülke gereksinmelerimize uygun olan bir eğitimden geçirilmesi ile olanaklıdır.

On beşinci Milli Eğitim şurasında dönemin Milli Eğitim Bakanı Turhan TAYAN'ın açış konuşmasında şöyle demektedir;

“Bilgisayarda yeni bir işletim sistemi geliştirmiş olması dünyanın en önemli konusu hâlini alıyor. Dünyayı çevreleyen bilgisayar ağlarında bu yazılımlar dolaşüyor. Uydu yayınları, fleroptik ağlar, İnternet ve uygulamaları, bilgisayar teknolojisinin ulaştığı en son aşama olan sanal gerçeklik ve kullanım alanları ileride nasıl bir dünyada yaşayacağımızın işaretlerini veriyor. Bilgi'nin böylesine önemli hâle gelip, dünyanın küreselleştiği, duvarların, sınırların sadece fiziksel anlam ifade etmeye başladığı günümüzde, eğitim gerçek bir altın anahtar hâlini almıştır. Geç kalmamalıyız, kaybedecek zamanımız yoktur. Bütün bu gelişmeler dünyada bütün ülkelerin eğitim sistemlerini yeniden gözden geçirmelerini gerektirmiştir. Çünkü toplumlar gelişmekte, yargılar ve beklentiler değişmekte, ihtiyaçlar çeşitlenmekte, yaşam temposu hızlanmaktadır. Bu kurumlar değişime ayak uydurmak, kendilerine çeki düzen vermek, yeniden yapılanmak zorundadır. Eğitim de toplumların vazgeçilmez kurumu olarak yeniden yapılandırılmalı, çağın gerekleri, birey ve toplum ihtiyaçları oranında yenilenip geliştirilmesi gereken kurumların başında gelmektedir.”

Bilim ve teknoloji, çağdaş kültürün en karakteristik niteliği maddi olanakları değişmekle kalmayıp bunun sonucu olarak değer değişmesine de yol açmaktadır. Böyle bir gelişim ve dönüşüm ortamında eğitime de bilimsel ve teknolojik bir nitelik kazandırma gereği ortadadır. Çağdaş eğitim politikası, plan ve programları, örgütsel yapısı ile bilimsel esaslara dayanmadığı, uygulamalarında teknolojik olanaklardan yararlanmadığı sürece bugün toplumsal ve bireysel gereksinimlere gerekli biçimde yanıt veremez [Alkan, 1998].

Eğitim, birçok önemli toplumsal kurum ve olguda etkilenir ve onları etkiler. Her toplumda eğitimin amacı, gençleri toplumun kültüründen haberdar etmek ve onlarda kültür değerlerini geliştirmektir. İnsanı, mantıklı düşünme, problem çözme, yeniden

yapma, yaratma, doğadaki enerji ve materyalleri kullanarak çevresini şekillendirme ve yeniden düzenleme gücüne sahip bulunmaktadır [Doğan, 1983].

Bireylere genel kültür derslerinin verilmesi yanında iş ve meslekleri tanıtıcı temel bilgi ve becerilerin verilmesi, mesleki bilgi ve beceriler kazanmasında ve onları iş ve mesleklere yönlendirilmesinde ilköğretimin önemli bir görevi vardır. Bu nedenle ilköğretimin amaçlarını gözden geçirmekte fayda vardır.

Türk Millî Eğitiminin amaç ve ilkeleri doğrultusunda; ilköğretimin amaçları,

- 1-Öğrencilerin ilgi ve yeteneklerini geliştirerek onları hayata ve üst öğrenime hazırlamak,
- 2-Öğrencilere, Atatürk ilke ve inkılâplarını benimsetme; Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'na ve demokrasinin ilkelerine, insan hakları, çocuk hakları ve uluslar arası sözleşmelere uygun olarak haklarını kullanma, başkalarının haklarına saygı duyma, görevini yapma, sorumluluk yüklenebilen birey bilincini kazandırmak,
- 3-Öğrencilerin, millî ve evrensel kültür değerlerini tanımalarını, benimsemelerini, geliştirmelerini bu değerlere saygı duymalarını sağlamak,
- 4-Öğrencileri, kendilerine, ailelerine, topluma, çevreye iyi katkılar yapan, kendisi, ailesi, çevresi ile barışık, başkalarıyla iyi ilişkiler kuran, iş birliği içinde çalışan, hoşgörülü, paylaşabilen, dürüst, erdemli, iyi, mutlu yurttaş olarak yetiştirmek,
- 5-Öğrencilerin kendilerini geliştirmeleri, sosyal, kültürel, eğitsel, bilimsel, sportif, sanatsal etkinliklerle millî kültürü benimsemelerine, yaymalarına yardımcı olmak,
- 6-Öğrencilerin kendilerini geliştirmelerine, sosyal, kültürel, eğitsel etkinliklerle millî kültürümüzü benimsemelerine ve yaymalarına yardımcı olmak,
- 7-Öğrencilere bireysel ve toplumsal sorunları tanıma ve bu sorunlara çözüm yolları arama alışkanlığı kazandırmak,
- 8-Öğrencilere, toplumun bir üyesi olarak kişisel sağlığının yanı sıra ailesinin ve toplumun sağlığını korumak için gerekli bilgi ve beceri, sağlıklı beslenme ve yaşam tarzı konularında bilimsel geçerliliği olmayan bilgiler yerine, bilimsel bilgilerle karar verme alışkanlığını kazandırmak,

- 9-Öğrencilerin becerilerini ve zihinsel çalışmalarını birleştirerek çok yönlü gelişmelerini sağlamak,
- 10-Öğrencileri kendilerine güvenen, sistemli düşünebilen, girişimci, teknolojiyi etkili biçimde kullanabilen, planlı çalışma alışkanlığına sahip estetik duyguları ve yaratıcılıkları gelişmiş bireyler olarak yetiştirmek,
- 11-Öğrencilerin ilgi alanlarının ve kişilik özelliklerinin ortaya çıkmasını sağlamak, meslekleri tanıtmak ve seçeceği mesleğe uygun okul ve kurumlara yöneltmek,
- 12-Öğrencileri derslerde uygulanacak öğretim yöntem ve teknikleriyle sosyal, kültürel ve eğitsel etkinliklerle kendilerini geliştirmelerine ve gerçekleştirmelerine yardımcı olmak,
- 13-Öğrencileri ailesine ve topluma karşı sorumluluk duyabilen, üretken, verimli, ülkenin ekonomik ve sosyal kalkınmasına katkıda bulunabilen bireyler olarak yetiştirmek,
- 14-Doğayı tanıma, sevmeye ve koruma, insanın doğaya etkilerinin neler olabileceğine ve bunların sonuçlarının kendisini de etkileyebileceğine ve bir doğa dostu olarak çevreyi her durumda koruma bilincini kazandırmak,
- 15-Öğrencilere bilgi yüklemek yerine, bilgiye ulaşma ve bilgiyi kullanma yöntem ve tekniklerini öğretmek,
- 16-Öğrencileri bilimsel düşünme, araştırma ve çalışma becerilerine yöneltmek,
- 17-Öğrencilerin, sevgi ve iletişimin desteklediği gerçek öğrenme ortamlarında düşünsel becerilerini kazanmalarına, yaratıcı güçlerini ortaya koymalarına ve kullanmalarına yardımcı olmak, Öğrencilerin kişisel ve toplumsal araç-gereci, kaynakları ve zamanı verimli kullanmalarını, okuma zevk ve alışkanlığı kazanmalarını sağlamak, ilköğretim kurumlarının amacıdır [TD, 2003].

İlköğretimin amaçları dikkate alındığında, öğrencilerde bu amaçları gerçekleştirmede en önemli derslerden birisi de 2006-2007 eğitim öğretim yılına kadar İş Eğitimi dersi idi, ancak bu eğitim öğretim yılından itibaren İş Eğitimi dersi uygulamadan kaldırıp yerine Teknoloji ve Tasarım dersi uygulamasına başlanmıştır. 2006-2007 eğitim öğretim yılından itibaren Teknoloji ve Tasarım dersi aracılığı ile bu amaçlara ulaşılmaya çalışılacaktır. Bu nedenle Teknoloji ve Tasarım dersi programının ayrıntılı bir şekilde irdelenmesi doğru olacaktır.

2.3. İş Eğitiminin Gelişim Süreci

İş eğitiminin gelişimi hakkında kesin tarihsel bilgiler olmamakla beraber, iş eğitimi anlayışı değişik aşamalardan geçmiş ve günümüzde eğitimde yerini almıştır. Tarihsel süreç içerisinde teknoloji eğitimi, genel eğitimin bir parçası olarak değişik isimler altında var olmuştur. Yine teknoloji eğitimi, eğitimin önde gelen ve çözüm bekleyen bir sorunu olarak eğitimcileri sürekli meşgul etmiştir [Yazıcıoğlu ve ark. 2008].

Teknoloji eğitiminin öneminin anlaşılması için öncelikle iş eğitiminin zaman içerisinde kat ettiği gelişime bakmakta fayda vardır.

Antik Yunan'da her türlü bedeni iş, kültürle uğraşan hür vatandaşlar için basit bir uğraş olarak kabul edilip, bedeni çalışma kölelerin işi sayılırken, Romalılar için tarım çalışmaları çok önemli ve uygarlığın bir sembolü anlamı taşırdı. Bu düşünceler nedeni ile geleneksel eğitim iş ve meslek eğitimini, eğitimin dışında bırakmış ve yıllarca önemi anlaşılamamıştır [Aytaç, 2003].

On altıncı ve on yedinci yüzyıllarda da bilimsel buluşlar ve keşiflerin gelişimi, edebiyata dayalı klasik eğitimin etkisini azaltmıştır. Bu gelişim eğitimde gerçekçi yaklaşımın benimsenmesine, bilimle pratik sanatların eğitim alanına girmesine yol açmıştır [Alkan ve ark., 1988].

Avrupa da Rönesans ve reform hareketleri ile birlikte ve takip eden dönemlerde özellikle on yedinci ve on sekizinci yüzyıllarda eğitim anlayışında da birçok yenilikler yapılmaya başlanmıştır.

Rousseau; tarım ve el sanatlarının eğitimdeki önemini vurgulamış ve bu konuların herkesin eğitiminde yer alması gerektiğini ileri sürmüştür. On dokuzuncu yüzyılda, Pestalozzi, Herbert ve Froebel gibi eğitimciler, Rousseau'nun fikirlerinden etkilenerek işi, eğitim programlarına almışlardır [Doğan, 1983].

On dokuzuncu yüzyılda iş kavramının Avrupa ve Amerika da yaygınlaştığı gözlenmektedir. İş eğitime benzer uygulamaların, eğitim programlarına girmesinin başlıca nedeni birçok eğitimcinin üzerinde hemfikir oldukları konu, el işlerinin de matematik ve yabancı dil kadar kültürün bir parçası olduğu fikrini ileri sürmeleridir. Bu çalışmalar bireyi mesleğe hazırlamaktan çok, onu çok yönlü olarak geliştirmeye yöneliktir. Sonuç olarak genel Tarım, Genel Ev Ekonomisi, Genel Ticaret, Teknik Resim gibi derslerin programlara girdiği gözlenmektedir [Doğan, 1983].

İş kavramının eğitim programlarına girmesi ülkelerin eğitim sistemlerine ve ihtiyaçlarına göre farklı şekilde olmuştur. Örneğin İskandinav ülkelerinde sloyd adı verilen ve el becerisini içeren eğitim, eğitim sisteminin kapsamına alınmıştır. Finlandiya da 1866 yılında Uno Cygnzeus'un öncülüğünde geliştirilen iş eğitimi, kabul edilen bir yasa ile ilkokullarda zorunlu hale getirilmiştir. Başlangıçta eğitim ağaçtan yapılmış evde kullanılacak eşyaları yapmaya yönelmiştir. Daha sonra yeni materyaller eklenerek program zenginleştirilmiştir [Doğan, 1983].

Yirminci yüzyılın başlarına rastlayan yıllarda ise, Pestalozzi'nin görüşlerinden etkilenen George Kershensteiner Almanya'da bir okul sistemi geliştirmiştir. Amerika'da John Dewey, Chicago'daki deneme okulunda iş eğitimini programın merkezine alan aktif okul teorisini uygulamaya koymuştur [Doğan, 1983].

İş eğitimini, bazı siyasal sistemlerde kendi düşüncelerine göre uygulamışlardır. Bunlardan liberaller ve sosyalistlerin iş eğitimi uygulamalarına bakacak olursak; Liberallerin iş okulu, sosyalistlerin ise üretim okulu veya poli teknik okulu modellerini görürüz. Liberaller, çocuğun aktifliğini ve kendi kendine çalışarak, işi bir yol, bir araç olarak almışlardır. Sosyalistler ise işi; eğitimin amacı olarak değerlendirmektedirler. Aytaç'a göre; iş okulu akımında iş, yani el işi faaliyetleri, entelektüel faaliyetlerin bir tamamlayıcısı ve denge unsuru olarak eğitime katılmak istenirken, üretim okulu akımında ekonomik iş, hatta endüstriyel iş, eğitime sokulmuştur [Aytaç, 2003].

Dünya nüfusunun hızla artması, insan unsurunun ihtiyaçlarının günden güne değişerek çeşitlilik kazandırması üretimde otomasyona ve makineleşmeye geçmeyi, hatta ileri giderek bunların bilgisayarla kontrolünü zorunlu kılmıştır. Sanayide, el emeği yerine makinelerin kullanılmaya başlanması ile iş eğitiminde temel değişiklikler olmuştur. Charles A. Bennet 1923'te teknolojiye meydana gelen gelişmelerin sonucu olarak sanayi, endüstriyel süreç ve materyallerin dayandığı temel ilkeleri daha kapsamlı olarak bilen kişilere ihtiyaç gösterdiği ileri sürerek iş eğitiminin, temel ilke ve kavramlarını içerecek biçimde önermiştir [Doğan, 1983].

İş eğitimi alanında dünyadaki gelişmelere paralel olarak ülkemiz eğitim sistemimizde de önemli gelişmeler olmuş, bu gelişmeler günümüze kadar süregelmiştir. Bu gelişmeleri kısaca açıklamakta yarar bulunmaktadır. Selçuklulardaki Ahilik sistemindeki iş başında eğitimde, bir iş eğitimi olarak kabul edilebilir. Ahilikte çarşı esnafı birçok alanda eğitilmekte ayrıca mesleğini en iyi şekilde yapmak, mesleği ile ilgili bütün özellikleri aldığı eğitim sayesinde pekiştirmektedir. Ahilik iş başında eğitimin en güzel örneğidir [Akyüz, 2000].

İşin bir eğitim aracı olarak okullarımıza girmesi meşrutiyet dönemine rastlar. İş eğitimi 1909'dan sonra İstanbul Darülmüalliminde (Öğretmen Okulu) frobel işleri şeklinde okutulmuştur. Daha sonrada dönemin Avrupa okullarında uygulanan şekli ile Baltacıoğlu okullarda okuttuğu el işi dersi ile frobel işlerinin eksikliklerini tespit etmiş, gerçek kullanılır ve ekonomik değeri olan eşyalar yapılmasının daha doğru olacağını belirtmiştir. Böylece öğrencilerin tüketici değil birer üretici olarak yetişmesi gerekliliğini ortaya koymuştur [Doğan, 1983].

Bazı eksiklere rağmen, iş eğitiminin okullarımızın eğitim programlarına girmesi bakımından önemli bir adım olarak değerlendirilebilir. Cumhuriyetin ilk yıllarında eğitim, din eğitimine dayalı sistemden laik eğitim sistemine geçince eğitimde yeni kuram ve uygulamalar arasında uygun bir dengenin kurulmasına çalışılmış. Ulu önder Atatürk, 1 Mart 1923'de T.B.M.M' nin 1. dönem dördüncü toplantısındaki konuşmasında şöyle belirtmiştir. “ Eğitimde ve öğretimde uygulanacak yöntem, bilgiyi insan için gereksiz bir baskı aracı, ya da bir uygarlık şeklinden çok, yaşamda

başarıya ulaşmayı sağlayan işe yarar ve kullanılabilen bir araç durumuna getirmektir.” Ulu önder Atatürk’ün belirttiği gibi birey eğitim öğretiminde aldığı bilgileri günlük hayatında kullanabilmelidir [Mutlu, 2001].

Bu amaçla eğitimimizi geliştirmek açısında dünyaca ünlü birçok eğitim uzmanının (Amerikalı John Dewey ve Alman Kühne gibi) görüşüne başvurulmuştur. 1924 yılında Türkiye’ye davet edilen John Dewey’ den eğitim sistemimiz hakkında bir rapor hazırlaması istenmiş, hazırladığı raporda, ilkokullar hakkındaki önerisi şöyledir. Eğitim öğretimin çocukların yaşantılarıyla ilgili olmasını ve çocuğun okulda kazandığı bilgi, beceriyi her yönüyle hayatında kullanabilmesi, her alandaki eğitimin, yaşantılar yoluyla uygulamalı olarak verilmesinin gerektiğini belirtmiştir.

Bu rapordan sonra iş kavramı kısmen olsa da 1926’da ki ilkokul programında yer almıştır. Bu programda özellikle Resim ve El İşi derslerine önem verilmesi gereği vurgulanmıştır. Bu program 1925–1926 öğretim yılındaki denemeden sonra bütün ilkokullarda denemeye konulmuş, ancak bina, araç- gereç teçhizat ve yetişmiş öğretmen eksikliğinden istenilen sonuç yeterince alınamamıştır [Akbaba, 2004].

İşin eğitime katılması alanında emek harcamış bir eğitimci de Tonguç’tur. Tonguç iş eğitimini, eğitimin ayrılmaz bir parçası olarak düşünmüş, eğitimin soyut ve genel nitelikte olmamasının gerektiğini belirtip, iş eğitimini kültürün bir parçası olarak görmüştür. Ona göre kültür yükseltmek bilimin, tekniğin, zanaatın yükselmesi ve başarısı demektir [Doğan, 1983].

Eğitim sistemimizde Köy Enstitüleri kadar işin, eğitime yaygın bir şekilde katıldığı başka bir örnek yoktur [Doğan, 1983]. Amacı ülkemizin kırsal kesimin öğretmen ihtiyacını karşılamak olan Köy Enstitüleri gerek eğitim sistemi ile gerekse yetiştirdiği çağdaş öğretmenleri ile döneminin en önemli eğitim kurumları olmuştur. Köy Enstitülerinde yetişen öğretmenler atandıkları yerlerde sadece öğretmenlik yapmamışlar aynı zamanda o yerlerin demircisi, nalbantçısı, ziraatçısı, sağlıkçısı olmuşlar, her konuda öncülük yapmışlardır [Oğuzkan, 1990].

Dünyaca ünlü eğitimci John Dewey, 21.03.1945’de Le Monde Gazetesi ile yapmış olduğu bir söyleşide Köy Enstitüleri için şunu söylemiştir; "Benim düşlediğim okullar, Köy Enstitüleri olarak Türkiye’de kurulmuştur. Tüm dünya bu okulları görüp eğitim sistemini Türklerin kurduğu, bu okulları göz önünde bulundurarak yeniden yapılandırılması isabetli olacaktır"

Köy okullarına öğretmen yetiştirmek için cumhuriyetin ilk yıllarından itibaren birçok çalışma yapılmış ama gerekli verim alınamamıştı. Ancak, 17.04.1940 tarihli ve 3803 sayılı kanunla tarım işlerine elverişli geniş arazisi bulunan köylerde veya yakınlarında Köy Enstitüleri kurulmaya başlandı. İlk zamanlarda bu okulların hazır bir eğitim programları yoktu. Uzun süre genelgeler ve direktiflerle hazırlanmış geçici programlarla eğitim öğretime devam edildi [Oğuzkan, 1990].

Köy Enstitüleri için üç eğitim öğretim programı hazırlanmıştır. Bunlar 1943, 1947 ve 1954-55 eğitim öğretim yılında uygulanmaya konmuş programlardır. Programların hepsinde de iş ve meslek alanlarına büyük önem verilmiş olsa da 1943 yılında uygulamaya konan program da iş ve meslek alanları tam anlamı ile yerini bulmuştur. Bu programın felsefesi, “üretim içinde eğitim ve öğretim”, “beceriye ve işe dayalı eğitim”, “gerçekçilikten kaynaklanan eğitim” olarak belirtilmektedir. 1943 öğretim programında dersler üçe ayrılmıştır. Bunlar, kültür dersleri 22 saat, ziraat dersleri 11 saat, teknik dersler 11 saat olarak uygulanmıştır [Oğuzkan, 1990].

1949 yılında ortaokul, 1953 yılında muhtelif gayeli ortaokullar ders programlarında dört saat olarak İş Bilgisi dersine yer verilmiştir. 1970 yılında sekizinci Milli Eğitim Şurasında ortaokul programları yeniden düzenlenmiştir. Bu şurada eğitimde hayata ve iş alanlarına hazırlayan programlar düzenlenmesi kararı alınmışsa da gereken önem verilememiştir. Ancak Resim dersi, İş Eğitimi dersi ile birleştirilerek Resim-İş dersine dönüştürülmüş, seçmeli ders olarak da erkekler için Tarım, Ticaret, İş Eğitimi, kızlar için ise Ev İşleri dersi ikişer saat olarak uygulanmıştır.

1974 yılında dokuzuncu Milli Eğitim Şurası çalışmaları sonucunda iş eğitimi konusunda alınan kararlar açısından en geniş kapsamlı olanıdır. Zorunlu dersler

kısımında bir saat Sanat ve İş Eğitimi dersi ve zorunlu olarak haftada dört saat seçmeli ders (İş ve Teknik, Ev Ekonomisi, Uygulamalı Tarım, İşletmecilik v.b.) olarak tespit edilmiştir. Temel eğitim okullarında 4. ve 5. sınıflarda dört saat 6,7,8. sınıflarda altı ile sekiz saat arasında İş Eğitimi dersine yer verilmiştir [Doğan, 1983].

1981 yılında uygulamaya konan ilköğretim okullarında ise 4. ve 5. sınıflarda dört saat, 6, 7, 8. sınıflarda altı saat olarak uygulanmaya başlanmış [MEB, 1983]. 1997 yılına kadar devam eden bu uygulama, bir süre de bütün sınıflarda üç saat olarak uygulanmıştır 2006-2007 eğitim öğretim yılına kadar ise 4. ve 5 sınıflarda üç saat 6, 7, 8. sınıflarda da iki saat olarak uygulanmıştır.

2.4. Teknoloji Eğitimi Kavramı

Teknoloji eğitimi, öğrenciye endüstri ve teknoloji hakkında bilgi veren ve öğrencinin kendi yeteneklerinin farkında olmasını sağlayan, gelecekte yapacağı mesleği belirlemesine yardımcı olan, iş ve meslekler hakkında çeşitli olumlu pratik bilgi edinmesine yardımcı olan, öğrencilerin teknolojiyi, daha iyi anlamalarına ve günlük hayatlarında daha belirgin kullanmalarını sağlar [Karaağaçlı, 2001].

Öyle ki yarının cahili, okuma yazma bilmeyen değil, nasıl öğrenmesi gerektiğini öğrenmeyen kişi olacaktır. Gelişen teknoloji, yeni kurumlara hızla uyabilen, geleceği, nesnellik ilişkisi içerisinde görebilen yaratıcı kişiler istemekte, emirleri, düşünmeden, mekanik bir biçimde uygulayan kişiler istememektedir [MEB, 1983].

Bütün derslerde öğrenilen bilgiler, sorunların çözülmesi amacıyla proje uygulamaları biçiminde uygulanması öğrencilerin yeteneklerini ortaya çıkarmaları ve yaratıcı özelliklerini geliştirebilmeleri bakımında gereklidir. Bu eğitime “Endüstriyel Sanatlar Eğitimi “ ya da yeni adıyla “Teknoloji Eğitimi” deniliyor [Doğan, 1983].

Teknoloji eğitiminin eğitim programları arasında yer almasını gerektiren bazı nedenler şöyle sıralanabilir;

- 1-Eğitim, çağdaş yaşamdan ayrı olarak düşünülemez.
- 2-Eğitim sistemimiz yapıcı elemanlar yetiştirmemektedir.
- 3-Teknolojik çalışmalar genellikle mantıki bir düzene göre kurulmuştur.
- 4-Teknolojik çalışmalar disiplinler arası yaklaşımı gerekli kılar.
- 5-Çizgilerle iletişim becerisi bireyin gelişmesine katkıda bulunur.
- 6-Teknoloji, bilimsel çalışmalar gibi, hatta onlardan daha çok, doğa ile insan arasında önemli bir rol oynar.
- 7-Gençlere teknolojiyi tanıtmak, teknolojiye ilgi duymalarını sağlamaktır.
- 8-Teknoloji, öğrencileri, iş hayatında daha bilgili olmalarını sağladığından, rehberlik Hizmetlerini kolaylaştırır.
- 9-Teknoloji, ellerin, zihnin ve duyguların kullanılmasını gerektirdiği için eğitimin demokratlaşmasını sağlar.
- 10-Bugünkü eğitim sistemimiz, daha çok soyut bilgileri öğrencilere aktarmaktadır. Teknoloji eğitimi gerçeğe ve somuta dayalı olduğu için orta yetenekli öğrencilerin verimini artırmaktadır [Doğan, 1983].

Görülüyor ki teknoloji eğitimi eğitim sisteminde önemli bir yere sahiptir. Genel eğitim herkes için ortak bilgi, beceri ve değerleri geliştirmeyi amaç edinirken, mesleki ve teknik eğitim ise bireye belli bir alanda iş imkânı sağlayacak özel becerileri kazandırmaya yönelmiştir. Genel eğitimle mesleki ve teknik eğitimi birbirinden kesin çizgilerle ayırmak mümkün değildir. Çağdaş bir toplumda bu eğitimlerin hepsine ihtiyaç vardır [Şenel ve Gençoğlu, 2003].

Uluslararası Teknoloji Eğitimi Derneği'ne (ITEA) göre teknoloji eğitiminin sonucunda öğrencilerin kazanmaları istenen davranışlar;

- 1-Teknolojinin doğa, güç ve etkilerini bilecek, problem çözmek için ürün, sistem ve ortamları tasarlayabilmesi,

- 2-Mevcut ve ortaya çıkan teknolojilerin insanlar ve çevre üzerindeki etkilerini değerlendirebilmesi,
- 3-Teknolojinin kapsamını fark edebilecek ve teknolojinin toplum, kültür ve çevre üzerindeki geçmiş, bugün ve gelecekteki etkisini değerlendirebilmesi; Yeni teknolojileri ve bilim, teknoloji ve toplum arasındaki değişen etkileşimleri ayarlamak için stratejileri geliştirebilmesi ve kullanabilmesi;
- 4-Teknolojik sistemlerin uygulamalı araştırma, tasarım, üretim, işlem ve analizleri yoluyla bilişsel ve psiko-motor problem çözme becerilerini geliştirebilmesi;
- 5-Teknolojinin kaynak, süreç, kavram ve aletlerini etkili ve güvenli bir şekilde kullanabilmesi, şeklinde açıklanmıştır.

Bu sayede tasarım ve teknolojinin yaratıcılığını ve kavramlarını kullanarak problemleri çözmek için araçlar geliştirebilecek ve Tüketici üzerinde ve meslek seçiminde teknolojinin etkisini anlayabilecektir [Karaağaçlı, 2001].

Teknoloji eğitime bireysel gelişim açısından bakıldığında zaman, bireyin kendisini ifade etmesinde, bireysel yeteneklerin ortaya çıkarılmasında önemli rol oynadığı görülür. Böylece eğitime yeni boyutlar kazandırır ve eğitimin temel öğelerinden birini teşkil eder. Öğrenciler bu eğitimle çalışma hayatlarını etkileyecek önemli kararlar verebilme olanaklarına sahip olurlar [Gülercan, 2007].

Teknoloji eğitiminin amaçları şöyle sıralanabilir;

- 1-Öğrencilerde teknoloji kültürü kazandırmak.
- 2-Ürün ve hizmet üretmeyi bir araç olarak kullanarak bireyin yaratıcılığını geliştirmek.
- 3-Öğrencilerin kendi ilgi ve yeteneklerinin farkında olma.
- 4-Teknolojiye karşı olumlu tutum içerisinde olma.
- 5-Öğrencilerin her hangi bir şey alırken karar verme yeteneği geliştirmek.
- 6-Öğrencilerin boş zamanlarını değerlendirmek için temel beceriler kazandırmak.
- 7-Temel makine, araç gereçleri kullanabilmek.
- 8-Öğrencilere sorumluluk alma ve bağımsız çalışma alışkanlığı kazandırmak.

- 9-Öğrencilerin bilimsel ilkeleri anlamalarına yardımcı olmak.
- 10-Öğrencilere düşüncelerini çeşitli şekilde ifade etme yeteneği kazandırmak.
- 11-Çalışma esnasında güvenlik kurallarına uymalarını sağlamak [Doğan, 1983].

Teknoloji eğitiminin öneminin anlaşılmasına ilişkin ilk bilinçlenme, “işin” eğitim süreci içerisinde öneminin anlaşılması ve kabul edilmesi ile olmuştur. Bu önem anlaşılınca iş eğitiminin ayrı bir ders olarak eğitim programlarında olması gerektiği üzerinde durulmuştur. Buna bağlı olarak da o güne kadar birçok dersin içerisinde değişik biçimlerde yer alan teknoloji eğitiminin ayrı bir ders haline getirilmesi amaçlanmıştır [Yazıcıoğlu ve ark., 2008].

Açlıktan ölmek üzere olan bir insana balık vermek yerine balık tutmayı öğretmenin daha iyi olacağını anlatan hikâye günümüzün sürekli değişen teknolojisine uyarlanırsa; artık bir insana balık tutmayı öğretmek de yeterli olmamaktadır. Birey, balık tutma yöntemleri değiştikçe nasıl rekabet edebilir vaziyette kalınacağını öğrenme yöntemini bilecek ve geleceğin teknolojik balık avlama endüstrisinde hayatta kalacak şekilde eğitilmelidir [Kozak, 1992].

İşte bu amaçla, yapılan bütün araştırmaların ortak noktaları şunlardır; İş eğitimi veya diğer adıyla teknoloji eğitimi sayesinde öğrencinin, iş ve meslekleri tanınması, el becerilerini geliştirmesi, öğrendiği bilgi ve becerileri günlük yaşamında kullanması, bilinçli bir birey olması, kendi yeteneklerinin farkında olmasını, gelecekteki hayatına daha bilinçli yön verebilmesi, yaşamında bilim ve teknolojiye gereken önemi vererek bilinçli bir yurttaş olmasına yardımcı olan bir eğitim alması düşünülmektedir.

2.5. Çeşitli Ülkelerde Teknoloji Eğitimi

Teknoloji eğitimi değişken bir eğitimidir. Her ülke kendi koşullarına bağlı olarak teknoloji eğitimi programını düzenlemektedir. Her ülkenin gelişmişlik düzeyi farklı olduğundan, ülkesinde uyguladığı teknoloji eğitimi programı da farklı olmuş, değişen koşullara göre de sürekli güncellenmiştir. Bu nedenle dünya üzerinde örnek bir teknoloji eğitimi programı bulmak mümkün değildir. Ayrıca her ülkenin kendi

koşulları farklı olduğundan, gerekli de değildir. Ancak her durumda bireyin yakın çevresine ait alanları, yani aile çevresini teknoloji eğitimi programlarından ayrı değerlendirmek söz konusu olmamıştır [Yazıcıoğlu ve ark., 2008].

Dünyada birçok alandaki önemli gelişmeler sayesinde son yıllarda teknoloji eğitiminde de hızlı gelişmeler yaşanmıştır. Bu gelişmeler ülkelerin gelişmişlik, sosyokültürel ve ekonomik düzeylerine, eğitim ihtiyaçlarına göre farklılıklar göstermektedir. Bu farklılıkları göz önünde bulundurarak, bazı ülkelerin eğitim sistemlerindeki teknoloji eğitimi uygulamalarına bakmakta fayda vardır.

ABD’de zorunlu eğitim 12 yıldır ve teknoloji eğitimi anaokulu düzeyinde başlayarak ilkokul ve orta öğretimden yüksek öğretime kadar her alanda verilmektedir. İlköğretim düzeyinde teknolojinin farkında olma, düşünme öncülüğünde problem çözme ve basit uygulamalar yapılmaktadır. Ortaöğretim düzeylerinde de çağdaş teknoloji ile fen, dil, matematik konularında bağlantı kurmayı, uygulamayı öğretir. Öğrencilere sadece benzetme ve model olarak gösterilmesi değil de bireylerin gerçek teknolojilerle karşı karşıya kalmaları esastır. Yüksek öğrenimdeki kredili sistem ile öğrenci hangi programda olursa olsun çağdaş teknolojiyi yakalayabileceği, uygulama yapabileceği dersleri seçerek endüstriyel sanatlar ve teknoloji eğitiminden faydalanabilir. Anaokulundan başlayarak ilkokul düzeylerinden ileri derecelere kadar geliştirilmiş faaliyetlerden oluşan ve uygulama yaparak öğrenme tekniğinden hareketle teknoloji kavramının tanıtıldığı bir program yapısı izlenmektedir. Ayrıca ABD’de teknoloji eğitimi programlarına ve projelerine, Ulusal Bilim Vakfı ve NASA gibi kuruluşlarda maddi destek vermektedirler [Şenel ve Gençoğlu, 2003].

ABD’ de teknoloji eğitiminin temel standartları, 2000’li yılların başında yayınlanmış olan “bütün Amerikalılar için teknoloji” ile belirlenmiştir. Bu kaynak ile anaokulundan 12.sınıfa kadar (5-18 yaşları arası) öğrencilere yönelik olarak teknoloji okur-yazarlığı standartları oluşturulması, ABD’deki teknoloji eğitiminin tanımlanması ve geliştirilmesi amaçlanmıştır [Yazıcıoğlu ve ark., 2008].

Almanya’da Eğitim 6–15 yaşları arasında zorunludur. Almanya’da, el işleri ve endüstriyel üretime yönelik yaklaşımdan, diğer yaklaşımların bir karışımına, özellikle, teknolojinin sosyal boyutları da göz önünde bulundurularak, genel teknolojik kavramlar yaklaşımına ve anahtar yetenekler yaklaşımına doğru bir geçiş yaşanmaktadır. Konu içerisinde bilgisayarlar ve diğer gelişmiş ekipman artan bir şekilde kullanılmakla birlikte, yüksek teknolojiler kendi başlarına bir amaç olarak görülmediğinden, çoğu durumda bir ileri teknoloji yaklaşımından bahsetmek uygun olmayacaktır [Şenel ve Gençoğlu, 2003]. Bunun yanında 7, 8, 9. sınıflarda öğrencilere pratik beceri kazandırmak için üçer saat İş Bilgisi dersi ve Müzik, Resim, El İşi dersleri de birer saat dönüşümlü olarak yer verilmektedir [Sağlam, 1999].

İngiltere, eğitim programını 2000 yılında yeniden düzenleyerek kendi içinde, 1. ve 2. sınıflar (5-7 yaş arası) 1. evre. 3. ve 6. sınıflar (8-11 yaş arası) 2. evre. 7. Ve 9. sınıflar (11-14 yaş arası) 3. evre. 10. ve 11. sınıflar (14-16 yaş arası) 4. evre olmak üzere dört temel evreye bölünmüştür. Teknoloji ve tasarım, bilgi ve iletişim teknolojileri ve sanat ve tasarım konuları 1. ve 2. evrede yer almaktadır. Teknoloji eğitimi okullarda zorunlu derslerden biri, kız ve erkek öğrencilerin her ikisine de öğretilmektedir. Öğrenciler aldıkları teknoloji eğitimi sayesinde yaşam kalitelerini geliştirmek için olaylara yaratıcı düşünceleriyle müdahale ederek düşünmeyi öğrenirler. İhtiyaçları istekleri ve fırsatları sayesinde sistemleri ve ürünleri tasarlamak ve oluşturmak için fikirler dizisi geliştirirler. Pratik becerilerini ve bakış açılarını sosyal ve çevre konularıyla birleştirirler, teknoloji ve tasarımın sonucu üzerinde düşünüp değerlendirme yaptıktan sonra sunarlar ve sonuçlarını ve etkilerini kullanırlar. Tasarım ve teknoloji sayesinde ürün kullanıcılarını bilgilendiren yenilikçi ve ürünler hakkında ayırım yapabilen kişiler olarak ortaya çıkarlar [Rasinen, 2003].

Fransa’da eğitim 6–14 yaşları arasında zorunludur. Teknoloji konusu 1985 yılında el işleri ve teknik eğitimin yerini almıştır. Teknoloji eğitimi öğrencilere ilköğretimin ilk öğretim kademesinde sınıf öğretmenleri tarafından, orta öğretim kademesinde ise branş öğretmenleri tarafından verilen zorunlu bir derstir. Teknoloji eğitimi öğretmenlerinin yetiştirilmesini, milli politikaların gösterdiği öncelikler yönlendirmiştir. Fransa’da “modern teknoloji” eğitimi, gelecek yüzyıldaki iş’in

doğası ile ilgilenme ve özellikle bilgi iletişim teknolojileri üzerine kurulmuştur. Teknoloji kelimesini bilgisayar ile eş anlamlı olarak kullananlar vardır. İçerikte; planlama, üretim ve değerlendirmeye birlikte çevre ile teknoloji arasındaki ilişki önemle vurgulanmaktadır [Yazıcıoğlu ve ark., 2008]. Teknoloji eğitimi orta öğretimin ilk düzeyindeki öğrencilere (11-15 yaş arası) 4 yıl süre ile verilmektedir. 8. ve 9. sınıflar öğrencileri yönlendirme devresidir. Bu devre öğrencilerin yönelimlerine göre eğitim programında genel ve teknik eğitim iki alan vardır [Sağlam, 1999].

İsveç'te okullarda teknoloji eğitimi, el becerisinin, estetik duyarlılığın ve geleneksel tasarımın kombinasyonu olan kültürel ve kişisel değerlerin korunması yaklaşımını içerir [Black, 1998]. İsveç'te teknoloji eğitimi; 1994'te yayınlanan ulusal program çerçevesinde şekillenmiş ve amaç olarak tekniklerin özünü, pratiklerini, üretimde teknoloji gerçeğini anlamayı, toplumu, fiziksel ortamı ve hayat şartlarını anlamayı hedeflemiş ve teknoloji tarihinin önemi vurgulanmıştır [Rasinen, 2003].

İsveç eğitim sistemi zorunlu ve zorunlu olmayan iki farklı eğitim modelinden oluşmaktadır. Zorunlu eğitim, düzenli zorunlu dersler, özel okul ve öğrenme güçlüğü çekenler için özel eğitim programlarını içermektedir. Zorunlu olmayan eğitim ise, okul öncesi eğitim, orta öğretim, engelliler için orta öğretim, yetişkin eğitimi ve öğrenme güçlüğü çeken yetişkin eğitiminden oluşmaktadır. İsveç'teki teknoloji programı, yerel kaynaklar çerçevesinde şekillenmektedir. Zorunlu okullarda ise, sanat, ev ekonomisi, fiziksel eğitim ve sağlık, müzik, tekstil, ahşap ve metal işleri, İsveç dili, İngiliz dili, matematik, coğrafya, tarih ve din, biyoloji, fizik, kimya teknoloji gibi dersler okutulmaktadır [Yazıcıoğlu ve ark., 2008].

Japonya'da eğitim sistemi ikinci Dünya savaşı sonrasında Amerika'daki sisteme çok benzer şekilde yapılandırıldı. Modern eğitim sistemi, 6 yıl ilköğretim ve 3 yıl ikinci öğretim olmak üzere 9 yıllık zorunlu eğitimi içermektedir. Japonya'da teknolojik gelişime cevap verebilmek için eğitim bakanlığı 1980'lerin sonlarında çok sayıda reformu başlatmış ve teknoloji eğitimini zorunlu ders olan ahşap işleme, elektronik, ev yaşamı, ve gıda dersleri yanı sıra seçmeli ders olarak eklemiştir. Japonya'da bilgi teknolojileri alanı ile tarım ve insan sağlığı için önemli olan yaşam bilimleri ve

biyoteknoloji alanlarına büyük önem verilmektedir. Teknoloji öncelikleri arasında Japonya’da ilk sırayı yaşam bilimleri yer almaktadır [Yazıcıoğlu ve ark., 2008].

Görülmektedir ki birçok ülkede eğitim sistemlerinde ki teknoloji eğitimi içeriği, ülkelerin teknolojik gelişmişlik düzeylerine ve ekonomik ihtiyaçlar ve öngörülere göre şekillenmektedir. Ülkeler, özellikle milli kaynaklarını değerlendirebilecekleri yönde teknolojiyi kullanmakta ve geliştirmekte, eğitim politikalarını da bu yönde düzenlemekteler [Yazıcıoğlu ve ark., 2008].

2.6. Ders Programı

İngiltere eski Başbakanı Blair’in bir konuşması dikkat çekicidir “İngiltere’nin on sekizinci yüzyılda serveti toprak idi. On dokuzuncu ve yirminci yüzyılda toprağın yerini fabrikalar ve sermaye aldı. Yirmi birinci yüzyılda ise servetimiz insan olacaktır. İnsan potansiyelini özgürleştirmeli, yeteneklere vurulmuş zincirleri koparmalıyız” [Kaptan,1999].

Bilim ve teknolojiadaki hızlı değişim ve gelişmeler her alanda olduğu gibi eğitim alanında da kendini göstermektedir. Toplumun sosyal, kültürel, politik ve ekonomik yönden kalkınmasında ve bireylerin kendilerini gerçekleştirmelerinde önemli bir role sahip olan eğitim sisteminin, üç temel ögesi vardır. Bunlar; öğrenci, öğretmen ve programdır. Eğitim sisteminde yapılan düzenlemeler, programlarda yer aldığı ölçüde anlam kazanır. Programlar ulaşılabilecek amaçları, bu amaçlara ulaşabilmek için seçilecek ve belli ilkelere göre düzenlenecek içeriği, uygulanacak yöntemleri, destekleyici araç-gereçleri, amaçlara ne kadar ulaşılabildiğini gösteren değerlendirme ölçütlerini kapsamaktadır. Türkiye’de program geliştirme çabalarına bakıldığında, çalışmaların Cumhuriyetin ilânıyla 1924 yılından başladığı görülmektedir. Program geliştirme etkinliklerinin 1950’li yıllardan itibaren sistemli bir biçimde yürütülmesi yolunda çabalar artmıştır [Gözütok, 2008].

Hızla gelişen bilim ve teknoloji karşısında eğitim programlarının da değişime ve insanların ihtiyaçlarına cevap verecek şekilde düzenlenmelidir. Bu nedenle gelişmiş

Ülkelerin eğitim sistemleri incelendiğinde temelde “eğitimin ağdaş bir yorumunun” yapılmaya çalışıldığı görülecektir. Örneğin Japonya’da sürekli olarak eğitim sistemi eğitimin tüm katılımcıları ile birlikte tartışılmakta ve reform çalışmaları yapılmaktadır [Arslan ve Eraslan,1999].

Eğitim bilimcilerinin birçoğu programın eğitim hedeflerini gerçekleştirmek için öğrencilerin karşı karşıya geldikleri düzenli öğrenme yaşantılarının tümü olduğu konusunda birleşmekteler [Bilen, 1999].

Programsız bir eğitimin başarılı olması olanağı yoktur. Eğitimde istenen sonucun alınabilmesi mutlaka bir program çerçevesinde yapılan eğitimle olur. Ülkemizde özellikle cumhuriyetin ilanı ve 1924 yılında Tevhid-i Tedrisat kanununun kabul sonrası eğitimde program geliştirme çalışmalarına önem verilmiştir. Bu alışmalar zamanın şartlarına ve toplumun ihtiyaçlarına göre değişik zamanlarda yenilenmiştir. İlköğretim okulu programlarının amacı, öğrencinin bilgi kültürünü artırmak, kişiye sosyalleştirmek, dünya ve çağın şartlarını yakalamasını sağlamaktır [Alkan, 1979].

Okul, ğrencilerin bir arada bulunmalarını, çeşitli çalışmalar yapmalarına, birbirleri ile bir şeyler paylaşmalarını, zihinsel, duygusal ve toplumsal yeteneklerinin gelişimine yardımcı olur. Bu gelişimin birinci basamağını eğitim öğretimin yürütülmesini sağlayan programlar oluşturur.

İlköğretim okullarında program olarak üç program uygulanır;

A-Eğitim programı; Eğitim kurumunun, çocuklar, gençler, yetişkinler için sağladığı, milli eğitimin ve kurumun amaçlarının gerçekleşmesine dönük tüm faaliyetleri kapsar. Öğretim, ders dışı kol faaliyetleri, özel günlerin kutlanması, geziler, kısa kurslar, rehberlik, sağlık vb. hizmetler.

B-ğretim programı; Genellikle okul programları doğrultusunda öğrencinin yeteneklerini ortaya çıkaran programdır. Eğitim programı doğrultusunda bilgi ve becerilerin planlı bir biçimde kazandırılmasına dönük programdır.

C-Ders programı; Öğretim programlarında yer alan “ bilgi kategorilerinin, disiplinlerin” ve faaliyet alanlarının, eğitim amaçları ile ilişkili olan özel amaçlarını gerçekleştirmeleri için öğretim ilkelerini konuların alt kategorilerini ve değerlendirme esaslarını içeren ve eğitim öğretim programlarındaki esasları öğrenci davranışlarına dönüştüren programdır [Varış, 1996].

Eğitim programlarının hayata geçirilmesinde şu ölçütler göz önüne alınmaktadır;

- A- Milli Eğitimin amaçları
- B- Okul ya da eğitim kademesinin amaçları
- C- Dersin amaçları [Tepecik, 2002].

Ders programının içeriği şöyle sıralanabilir;

- A- Öğrencilere kazandırılacak özellikleri ifade eden hedefler.
- B- Hedeflere ulaşmak için başvurulacak yollar ve kullanılan araçlar.
- C- Hedeflere erişilip erişilmediğini ortaya çıkaran değerlendirmeler [Bilen, 1999].

Yukarıda verilmiş olan ölçütler ve içerikler eğitimle ilgili bütün programlar için geçerlidir. Toplum hayatındaki değişimlere paralel olarak eğitimde uygulanan programlarda da değişimlerin olması doğaldır. Eğitimle ilgili programlar konusunda gerek kalkınma planları gerekse şura toplantılarında üzerinde çok sık durulmuş olsa da bu konuda istenen verim sağlanamamıştır.

Konumuz gereği İş Eğitimi dersi, Teknoloji ve Tasarım dersi programlarının kısaca incelenmesi gerekmektedir. İş Eğitimi dersi, ilköğretim okullarımızda yaklaşık yüz yıldır farklı isimlerde de olsa uygulanmıştır. İş Eğitimi dersi, eğitim alanında birçok ihtiyacı karşılayan mesleki ve teknolojik alanda gerekli ve günlük hayatta kullanılabilecek pratik el becerileri ile genel mesleki bilgilerin verildiği derslerin başında gelmekte idi. 2006-2007 eğitim öğretim yılına kadar devam eden İş Eğitimi dersi ne oldu da eğitim öğretimden kaldırıldı? Acaba ders programının içeriğinde zamana uygun olarak değişiklikler yapılamadı mı? Veya bu dersin öğretmenleri dersin amaçlarını kavrayıp öğrencilere istenen bilgileri vermediler mi? Ayrıca

Teknoloji ve Tasarım dersi iş eğitimi dersinin devamımı? Yoksa farklı bir ders mi? Her iki derste program, amaç, içerik yönünden birbirlerine benzemekte mi? Veya benzememekte mi? Teknoloji ve Tasarım dersi yenilik olarak neler getirmektedir? gibi soruların yanıtlanması gerekmektedir.

2.6.1. İş eğitimi (teknoloji) dersi programı

İş eğitimi dört ana disiplinden oluşmaktadır;

1 - İş ve Teknik eğitimi	3 - Ticaret Eğitimi
2 - Ev Ekonomisi	4 - Tarım Eğitimi

Bu derslerin her birinin ayrı ders programı bulunmaktadır. Ders programları incelendiğinde farklı konuları ve içerikleri ile öğrencilerin daha çok bilgilerine, ilgilerine, el becerilerine, yeteneklerine yönelik derslerdir.

İş eğitimi ile hayata ve yakın çevreye görelilik, iş içinde yaparak yaşayarak öğrenme, iş vasıtasıyla iş için eğitim, faydalılık, iş grupları halinde öğrencilerin okul yönetimine katılması gibi yeni eğitim prensipleri uygulanmıştır. Öğrenci aktifliğini ön planda tutmaları ve yaparak yaşayarak öğrenme ilkesi günümüzde de güncelliğini korumaktadır. Buna rağmen tüm okullarda ki ders programlarının iş okulu düşüncesiyle reformdan geçirilmesi talepleri gerçekleşmemiştir. İş eğitimi akımının etkisiyle okul programlarına İş Eğitimi dersi konmuş ve bu derslerde iş, el işi olarak görülmüştür [Akbaş, 2003].

Batıda “endüstriyel sanatlar” olarak adlandırılan ve pratik becerileri daha çok öne çıkaran yaklaşım, giderek, teknolojik süreç ve işlemleri bütünsel bir yapı içinde kapsamına alacak biçimde genişleyerek “teknoloji eğitimi” adını alan bir dönüşüme uğramıştır. Bu yaklaşım ve uygulamanın yakın zamanlarda Türkiye’de ilköğretimdeki yansıması ise, İş Eğitimi dersi bağlamında kendisini göstermiştir. Nitekim genel eğitimdeki okul programları incelendiğinde, teknoloji eğitimi konusunun ağırlıklı biçimde ilköğretim düzeyiyle sınırlanarak, İş Eğitimi dersi

kapsamında bir çerçeveye oturtulduğu görülmektedir. Bu doğal da karşılanmalıdır. Çünkü günümüzde iş eğitimi, teknoloji temeline dayanmaktadır [Uluğ, 2003].

Zorunlu eğitim döneminde bireyin teknolojik yeterliklerini geliştirmede üç tür yaklaşımdan söz edilebilir. Birincisi, teknoloji kavramı kapsamındaki konuları ilgili dersler içine serpiştirerek yeri geldikçe işlemek; ikincisi, bu amaçla bağımsız ders ya da dersler oluşturmak; üçüncüsü de bunların karması bir yaklaşımı dikkate almaktır. Ne var ki, Türkiye’de bu konu uygulama boyutunda yeterince anlaşılabilmiş ve kurumsallaşmış değildir. Öyle ki, teknoloji eğitimi kapsamında toplanabilecek etkinlikler içerik olarak da belirgin bir temele oturmamaktadır. Nitekim geçmişten günümüze değin geline aşamada bu etkinlikler, sanattan beceri ağırlıklı çalışmalara varıncaya kadar değişik ad ve alanlarda uygulanmıştır. Gerçekten de özellikle ilköğretimde teknoloji eğitime giden yolda bütünsel bir yaklaşımdan uzak ilk örnekler El İşleri, Ev İşleri, İş Bilgisi gibi değişik adlar altında toplanan derslerle verilmeye çalışılmıştır ki, bunun ardında yatan iki ana nedenden birisi, bireye el becerileri, öteki de sanatsal yaklaşım yeterliği kazandırmaktır [Uluğ, 2003].

El becerilerinin temel alındığı yaklaşımda, geleneksel derslerin yanında ve onlarla ilişki kurulmadan, uygulamadan örneklerle bireye kimi basit becerilerin öğretimi öne çıkarılmıştır. Burada kazandırılmak istenen el becerileri ile teknolojik ilkeler arasındaki ilişki çoğu zaman göz ardı edilmiş, konunun bilimsel boyutları önemsenmemiştir. Bu algılama ve uygulamalardır ki, teknoloji eğitiminin yeterince anlaşılama gibi bugünkü sorunlarının nedenini oluşturmaktadır. Oysa çağdaş anlamdaki teknoloji eğitimi programları tümüyle farklı bir anlayışta ve insan gereksinimlerinin teknik çözümlerine yönelik biçimde; teknolojik düşünce, yöntem ve süreçler ile bunlara ilişkin araç, donanım ve materyaller üzerinde yoğunlaşmak durumundadır [Uluğ, 2003].

İş Eğitimi dersi açısından en önemli kaynaklar, 1974 yılında toplanan dokuzuncu ve 1981 yılında toplanan Onuncu Millî Eğitim Şûralarıdır. Bu şûralarda alınan kararlara göre, iş eğitimi programının yapısı; öğrencilere genel bilgi ve beceri kazandıran genel kültür dersleri, onların ilgi ve yeteneklerine yönelen seçimli dersler ve iş

alanlarına yönelik pratik-teknik bilgi ve becerilere dönük dersler şeklindedir. Burada amaç, bireyi ilköğretim seviyesinde bilim ve teknolojinin uygarlık alanındaki önemini kavratma ayrıca gelecekteki iş ve çalışma yaşamına uyumu için bireye yardımcı olmaktır. Nihayetinde, İş Eğitimi dersi programı incelendiğinde; teknolojinin insan yaşamındaki önemini kavrayabilme, teknolojiye ilişkin makine, araç, gereç ve malzemeyi tanıma ve bunlardan yararlanabilme gibi teknoloji kültürü içinde yer alan amaçlar dikkat çekmektedir.

Teknoloji eğitimi programı ile ilgili temel ilkeler kısaca şöyle sıralanabilir;

- 1- Program bütün öğrencilere açıktır.
- 2- Programın amacı mesleki değildir.
- 3- Program mesleki eğitim öncesi genel becerileri kapsamaktadır.
- 4- Programın içeriği çağdaş teknoloji dikkate alınarak geliştirilebilir.
- 5- İçerik seçiminde öğrenci ilgileri dikkate alınmalıdır.
- 6- Program geniş kapsamlı olmalıdır [Doğan, 1983].

Yukarıda da belirtildiği gibi teknoloji eğitimi programına alınacak içerik, çocuğun toplum hayatında karşılaşılabileceği tüm meslekler için ana ve temel olan bilgi ve becerileri kapsamalıdır [Doğan, 1983].

İş Eğitimi dersi programına kısaca göz atmakta fayda bulunmaktadır. 1983 yılında hazırlanmış geçici bir İş Eğitimi dersi programı oluşturulmuştur. Ancak ilköğretim okullarında 2006-2007 eğitim öğretim yılına kadar okutulmuş olan ilköğretim okulları İş Eğitimi dersi programı, MEB Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığının 7.9.1991 tarih ve 171 sayılı kararı ile kabul edilmiş ve 1992 – 1993 öğretim yılından itibaren uygulanmaya başlanmıştır. Ayrıca daha sonra bazı küçük değişiklikler yapılmış olsa da programın temel yapısı korunmuştur. Ancak bütün bunlara rağmen İş Eğitimi dersi programında bazı sıkıntılar da yaşanmıştır. Bu sıkıntıları şöyle sıralayabiliriz; zaman içerisinde ders saati azaltıldığı halde programın içeriğinde hiçbir değişiklik yapılmamış, uygun ders ortamları yaratılamamış, yeterli makine,

araç, teçhizat temin edilememiş, program içeriği zamana uydurulamamış, ders öğretmenleri ise ders ile ilgili değişik zamanlarda seminerlerden geçirilmemiştir.

İş Eğitimi dersi programına kısaca değinmekte fayda vardır. İş Eğitimi dersinin amaçları şunlardır;

- 1- Teknolojinin insan hayatındaki önemini kavrayabilme.
- 2- Öğrencinin günlük hayatta karşılaştıkları problemlere pratik çözümler getirebilme.
- 3- Kendi ilgi ve yeteneklerini tanıyabilme.
- 4- Yaratıcı gücünü kullanarak iş yapabilme.
- 5- İş yapmanın hazzını ve gururunu duyabilme.
- 6- İşi isteyerek ve zevkle yapabilme.
- 7- İşlerini arkadaşlarıyla işbirliği içinde yapabilme.
- 8- Öğrendiklerini günlük hayatta kullanabilme.
- 9- İş Eğitimi dersleri ile ilgili araç ve gereçleri yerinde kullanabilme.
- 10- Eldeki çeşitli kaynakları en iyi şekilde değerlendirebilme.
- 11- İş hayatını ve mesleklerini tanıyabilme.
- 12- Çeşitli iş ve mesleklerin önemini kavrayabilme [MEB, 1991].

İlköğretime geçişi zorunlu kılan sebepler doğrultusunda, ilköğretim okullarının amaçları tespit edilmiştir. İlköğretim okulu amaçları ile İş Eğitimi dersinin amaçları arasında büyük oranda benzerlik ve paralellik vardır. Dolayısıyla ilköğretimde başarıya ulaşmak için eğitime verilen önemin daha da artırılması gerekmektedir.

Nitekim uygulamada bu istikamette çalışmalar yapılmış ve İş Eğitimi dersi bütün alanlar (İş Teknik, Ev Ekonomisi, Tarım, Ticaret) itibarıyla ilköğretim okulu birinci kademe 4,5. sınıflarda haftada üç saat, ikinci kademe 6. 7. 8. sınıflarda 2 saat zorunlu olarak dersler arasına alınmıştır.

Programın özellikleri kısaca şöyle sıralanabilir;

- 1-İlköğretim Okulunda 4., 5. sınıflarda İş Eğitimi dersi bir bütün olarak düşünülmüştür.

- 2-İlköğretim Okulu İş Eğitimi programı (İş Teknik, Ev Ekonomisi, Tarım, Ticaret)
6.sınıflarda ilk yarıyıl da ortak üniteler, ikinci yarıyıl ile 7.sınıflarda ise paket ünite şeklinde düzenlenmiştir.
- 3-İlköğretim Okulu 8. sınıfta İş ve Teknik eğitimi, Ev Ekonomisi, Tarım, Ticaret Dersleri'nde proje çalışmaları yapılmaktadır. Her öğrenci adı geçen proje çalışmalarına dönüşümlü olarak katılmaktadır.
- 4-İş Eğitimi derslerine kız ve erkek öğrenciler birlikte katılmaktadır.
- 5-İlköğretim Okulu İş Eğitimi dersi programında yer alan paket ünitelere, çevrenin imkân ve özellikleri dikkate alınarak yeni paket üniteler eklenebilecektir.
- 6-Paket ünite ve proje konuları, öğrencilerin bilgi, ihtiyaç ve seviyeleri dikkate alınarak, zümre öğretmenleri tarafından her öğretim yılı sonunda belirlenecektir.
- 7-İş Eğitimi derslerinde 20'şer öğrencilik gruplar şeklinde dönerli olacaktır.
- 8-Okul ve çevrenin imkânlarına göre yeni ünitelerde eklenebilir.
- 9-Yapılan işler öğrenci işleri olacaktır.
- 10-İşler mutlaka işliklerde öğrenciler tarafından yapılacaktır.

İş Eğitimi ünitelerinin kaynakları şunlardır;

1-Tarım	7-Ticaret
2-Madencilik	8-Ulaştırma- Haberleşme
3-İmalat	9-Mali durumlar
4-İnşaat	10-Aile – Konut
5-Enerji	11-Turizm
6-Sağlık	

İş Eğitimi ünitelerinin boyutları şöyle belirtilebilir;

- 1-Tasarı (Planlama)
- 2-Materyal (Malzeme, gereç)
- 3-Üretim
- 4-Pazarlama
- 5-Enerji
- 6-Haberleşme

- 7-Yönetim (Organizasyon, meslekleri tanıma)
- 8-Sağlık (İş güvenliği koruyucu sağlık, çevre sağlığı)
- 9-Sosyal (Olayın toplum gelişmesine etkisi)
- 10-Değerlendirme (Sonucun değerlendirilmesi)

İş Eğitiminin ünite belirleyicileri;

- 1-Konu kaynakları
- 2-Boyutlar
- 3-Dersin amaçları
- 4-Öğrenci nitelikleri belirleyici olarak rol almıştır [MEB, 1991].

Program modelinin genel esasları şöyledir;

- 1-Her okulda İş ve Teknik, Ev Ekonomisi, Ticaret, Tarım alanlarından (en az iki alan) İş Eğitimi yapılması esastır.
- 2-Kız ve erkek öğrenci ayrımı yapılmayacaktır.
- 3-İş Eğitimi ders saatleri, haftalık ders programında kesintisiz yer alacaktır.
- 4-İş Eğitimi derslerinin işlenmesinde gerekli olan makine, araç-gereç ve donanım okul idaresince temin edilerek gerekli eğitim ortamı sağlanacaktır [MEB, 1991] .

İş ve Teknik Eğitimi dersinin amaçları şöyle sıralanabilir;

- 1-Öğrencinin istidatlarını ve yeteneklerini ortaya çıkarıp onun istek ve ilgilerine göre geliştirmek.
- 2-Öğrencinin mesleki ilgi ve yeteneklerinin açıklık kazanmasını sağlamak, gelecekteki mesleğinin seçmesini kolaylaştırmak.
- 3-Öğrencinin üretici olarak geçimini sağlanmasına ve ekonomik kalkınmaya katkıda bulunmasına yarayışlı olacak, ona bir mesleğin ön hazırlığını yaptıracak, mesleğe girişini kolaylaştıracak ve uyumunu sağlayacak temel davranışları kazandırmak.
- 4-Öğrencilere el becerisi ve teknik güçler kazandırmak, çevrelerinde kolayca bulabilecekleri en çok kullanılan araç ve gereçle bir iş yaptırmak.
- 5-Öğrencilerin, el çalışması ile zihni çalışmasını birleştirerek çok yönlü gelişmesini, el ile çalışmanın onur ve zevkini kazanmasını sağlamak.

- 6-Öğrencilere iş ahlakı kazandırmak, meslek sahiplerine karşı sevgi ve saygı duygusunu geliştirmek.
- 7-Öğrencilerin, araç ve gereç kullanması yoluyla sistemli düşünme ve metotlu çalışma alışkanlıkları kazanmasını, zevk, ölçü ve anlayışın geliştirilmesini, hayal ve yapıcılık gücünün artmasını sağlamak.
- 8-Öğrencilerin, karşılaştıkları zorlukları kendi irade ve güçleriyle yenerek bağımsızlık kazanmalarına, yapıcı ve yaratıcı nitelikte yetişmelerine yardım etmek.
- 9-Öğrencilere metotlu çalışma, sorumluluk yükleme, birbirleriyle işbirliği yaparak yardımlaşma ve dayanışma alışkanlığı kazandırmak.
- 10-Öğrencilerin iş içinde kendilerini tanımalarına, güç ve yeteneklerini keşfetmelerine yardım ederek ilerideki meslek seçimlerini kolaylaştırmak. İnsan görüşünün teknik ve alet yardımı ile uygarlığa etkisini kavratmak.
- 11-Çağdaş teknolojik gelişmenin ilkelerini kavratmak.
- 12-Madde, tabiat kuvvetleri, enerji ve teknik ile insanın yaratıcı gücü arasında ilişki kurmalarını sağlamak.
- 13-Öğrencilerde, içinde yaşadıkları çevrenin ihtiyaçlarını ve imkânlarını inceleyerek çevrelerini güzelleştirmek isteği uyandırma.
- 14-Diğer derslerle ilgili araç ve gereçleri işliklerde yaptırarak bunları çalışmalarında kullanmak.

Ev Ekonomisi dersinin amaçları şöyle sıralanabilir;

- 1-Öğrencilerde ailesine bağlılık duygusunu pekiştirmek, onların evde, okul içinde ve dışında büyüklerle, küçüklerle ve arkadaşlarıyla ilişkilerinde sevgi, saygı ve anlayışla hareket etme ve yardımlaşma alışkanlığı kazanmalarını sağlamak.
- 2-Öğrencilere, çeşitli ev işlerinde en iyi çalışma yollarını kendi çevrelerinde uygulayabileceklerini pratik şekilde göstererek, onları içinde bulundukları yaşama şartlarını her zaman iyileştirme çaba ve isteğine yöneltmek.
- 3-Öğrencilerde, işe sevi ve saygı uyandırarak, onlara gerekli bilgi, beceri ve alışkanlıkları kazandırmak.
- 4-Besin maddelerinin satın alınmasında, yiyeceklerin hazırlanması ve korunmasında gerekli sağlık ve tutum bilgileri vermek ve ekonominin ilkelerini kavratmak.

- 5-Sağlıklı bir aile yuvasının nasıl olması gerektiğini incelerken, öğrencilere, kendi sağlık ve temizlikleriyle olduğu kadar, çevrenin sağlık ve temizliği ile de yakından ilgilenme istek ve alışkanlığını kazandırmak.
- 6-Öğrencilerin çocuk bakımı ve eğitimi hakkında en gerekli bilgileri edinmelerine yardım etmek.
- 7-Öğrencilerde ev ve çevre güzelliği duygusu geliştirmek.
- 8-Öğrencilerin okul, aile çevresi ve daha geniş topluluk içerisinde beğenilen, sevilen, sayılan bir şahsiyet olarak kendisini yetiştirmesine, geliştirmesine önderlik etmek.
- 9-Öğrencilere vücut özelliklerine uygun olarak desen, renk, model seçebilme ve mevsim özelliklerine göre giyinebilme, basit dikiş tekniklerini uygulayabilme becerisini kazandırma, aile bütçesine uygun giyinebilme, giysilerini temiz, düzenli ve uzun süreli kullanabilme alışkanlığını kazandırmak.
- 10-El sanatları alanında öğrencilere, çevre özelliklerine uygun, ev ve sanayide yer alan, teknolojiye yönelik çalışma becerisini kazandırmak.

Ticaret dersinin amaçları şöyledir;

- 1-Öğrencilere çevresi ve bölgesindeki ticaret hayatını tanıtmak.
- 2-Öğrencileri, kişisel teşebbüsleri, şirket ve kamu teşebbüslerini tanıtmak.
- 3-Özel ve kamu sektöründeki hizmet türlerini öğretmek, kişisel teşebbüslerde bulunabilme yeteneğini geliştirmek.
- 4-Öğrencilere ticaret hayatında kullanılan belgeleri tanıtmak ve kullanabilme becerilerini kazanmalarını sağlamak.
- 5-Öğrencilerin matematik bilgi ve becerilerini ticaret metotlarla iş hayatına uygulayabilme ve yeteneklerini geliştirmelerini sağlamak.
- 6-Öğrencilere kişisel menfaatlerle toplumsal menfaatlerin bağdaştırılması gerektiğini kavratmak.
- 7-Öğrencilere, planlı ve metotlu çalışma alışkanlığı kazandırmak.
- 8-Öğrencilere, ekonomi hakkında yeterli bilgi vermek ve temel kuralları kavratmak.
- 9-Öğrencilere daktilo ile yazma becerisini kazandırmak.
- 10-Kooperatif ve kooperatifçilik hakkında genel bilgiler vermek.

Tarım dersinin amaçları ise şöyledir;

- 1-Öğrencilerde tabiata ve toprağa sevgi uyandırmak.
- 2-Tarım çalışmaları sırasında ilgi ve yetenekleri beliren öğrencileri, ülkemiz ihtiyaçlarını karşılayan verimli bir alan olan tarımı seçmeyi heveslendirmek.
- 3-Öğrencilere aynı zamanda amaç için yardımlaşarak çalışma alışkanlığı kazandırmak.
- 4-Öğrencilere bilimsel düşünme ve araştırma, bilimsel metotları tanıma, kullanma, çevresine uygulama tutum ve davranışı kazandırmak.
- 5-Öğrencileri, tarım işlerinde çalıştırarak çevrenin toprak verimi, tarım şartları ve imkânları hakkında aydınlatmak.
- 6-Öğrencilerde, çevrenin tarım şartlarını ve imkânlarını daha üst düzeye çıkarma isteği uyandırmak.
- 7-Öğrencilere, yetiştirilen ürünlerin pazarlama ve değerlendirme yollarını öğretmek
- 8-Öğrencilere, çevredeki tarım faaliyetleri ile yetişen bitkisel ve hayvani ürünleri tanıtmak, üretim yollarını öğretmek [MEB, 1991].

Sınıflara göre üniteler şöyledir;

A- 4.Sınıf üniteleri şunlardır;

1- İş ve enerji	3- Şekillendirme ve inşa
2- Ne yiyelim? Ne içelim?	4- Bahçe işleri

B- 5. Sınıf üniteleri şunlardır;

1- İş ve enerji	4- Çevremizde turizm
2- Yemek planlama	5- Şekillendirme ve inşa
3- Gelirlerimiz, giderlerimiz	6- Bahçe işleri

C - 6. Sınıf I.Yarıyıl ortak üniteler şunlardır;

- 1- İnsanın ekonomik faaliyetleri + Tasarı ve uygulama
- 2- Ürünlerin hikâyesi + Tasarı ve uygulama
- 3- Ulaştırma + Tasarı ve uygulama

4- Kitle haberleşimi + Tasarı ve uygulama

5- Gezelim, gezdirelim + Tasarı ve uygulama

D- 6. sınıf II. yarıyıl ve 7. sınıf I. ve II. yarıyıl paket üniteler şunlardır;

1-İş ve Teknik eğitimi dersi paket üniteleri (6. 7. 8. sınıflar).

Enerji tasarrufu, Plastik işleri, Şekillendirme ve inşa, Yapıcılık, Sıhhi tesisat işleri, Boya-badana ve Cila işleri, Basit elektrik devreleri ve elektrik tesisatçılığı, Elektrik motorları, Basit elektronik devreler, Teknik resim, Ağaç işlerinde kesme-oyma işleri, Ağaç işlerinde birleştirme, Kakmacılık, Metal işler, Metallerde birleştirme, Cilt işleri, Evde ve okulda bakım ve onarım işleri,

2-Ev Ekonomisi dersi paket üniteleri (6. 7. 8. sınıflar).

Özel durumlarda ve hastalıklarda beslenme, Ev yönetimi ilkeleri, Besin hazırlama teknikleri, Ev kazaları, Çocuk hastalıkları, Makrome, ev düzenleme, Deri işleri, Besinlerin işlenmesi, Kıl işleri kurum beslenmesi, Dikiş teknikleri ve giyecek hazırlama, Kişi ve toplum özellikleri, Örücülük, Giyecek seçiminde temel ilkeler, Evdeki araçlarımız, Ferdi bakım, Çarpana dokuma, Kırkitli dokuma, Dokuma örgüleri.

3-Ticaret dersi paket üniteleri (6. 7. 8. sınıflar).

Lokanta işletmeciliği, Kooperatifçilik, Bilânço esasına göre defter tutma, Temel daktilografi, Ticaret bilgisi, Maliyet hesapları, Faiz ve ıskonto, Yazışma teknikleri, Ticaret şirketleri, İş yönetimi, Bankacılık, Otel işletmeciliği, İş ve işletme, Dosyalama teknikleri, Pazarlama, Büro makinelerinin kullanımı ve bakımı, Turizm rehberliği, Turizmle kalkınma, İşletme hesabı esasına göre defter tutma.

4-Tarım dersi paket üniteleri (6. 7. 8. sınıflar).

İlimizde tarım, Tavukçuluk, Sebzecilik, Süs bitkileri, Meyvecilik, Ormancılık, Toprak muhafaza ve sulama, Meteoroloji, Tarla tarımı, Bağcılık, Sığır yetiştiriciliği, Koyun yetiştiriciliği, İpek böcekçiliği, Arıcılık, Su ürünleri.

5- 8. Sınıf proje uygulamaları.

Öğretim yılı başında meydana getirilen dört öğrenci grubu, bu defa ikişer aylık sürelerle dönerli olarak dört ayrı alanda bir yıl süre ile eğitim görecektir. Eğitim öğrencilerin meslekleri ve iş hayatını tanımalarına, beceri geliştirmelerine imkân sağlayıcı proje çalışmaları şeklinde uygulanacaktır. Proje konusu işlenirken göz önünde bulundurulması gereken hususlar: Gruptaki azami 20 kişi olacak şekilde düzenlenecektir. Derse ait konuların sırası alanların özelliğine bağlı olarak değiştirilebilir. Çevremizdeki teknolojik faaliyetleri tanıma. İş Eğitimi dersinin aile ve çevre ekonomisindeki yeri ve önemini öğretme. Öğrencilerin ilgili bir proje üzerinde çalışmalarına yardımcı olma, onların aile ve çevredeki hayatlarını geliştirmelerine rehberlik etme yolu izlenecektir.

2.6.2. Teknoloji ve tasarım dersi programı

2006- 2007 eğitim öğretim yılında ilköğretim okullarında okutulan İş Eğitimi dersi uygulamadan kaldırılarak devamı olarak teknoloji ve tasarım dersi uygulamaya konmuştur. Teknoloji ve Tasarım dersi öğretim programının vizyonu, kendisinin ve toplumun yarınını daha yaşanabilir hale getirmek için sorunların farkına varan, çözümler üreten, yaratıcı ve hayal gücü gelişmiş, düşüncelerini kurgulayan ve ifade eden, öğrenmeyi öğrenen, sorgulayan, girişimci, değişim ve gelişime açık sorumluluk bilinci gelişmiş bireyler yetiştirmektir [MEB, 2008].

Türk Dil Kurumu büyük sözlüğüne göre “bir sanayi dalı ile ilgili yapım yöntemlerini, kullanılan araç, gereç ve aletleri kapsayan bilgi” olarak tanımlanan “teknoloji”, “zihinde canlandırılan biçim” olarak tanımlanan “tasarım” kavramları birbirlerini doğrudan etkileyen kavramlardır. Teknoloji teriminin genelde bilimin üretmiş olduğu bilgilerin insanlık tarafından kullanılabilir hale getirilebilmesi ile ilgili olarak kullanıldığını belirtmektedir [Yazıcıoğlu ve ark., 2008].

Ders programının amaçları incelendiğinde teknoloji ve tasarım kavramlarının içinde; yaratıcılık, hayal gücü, girişimcilik, özgür düşünce, sorumluluk gibi kavramlar yer

almaktadır. Teknoloji, yaşamı kolaylaştırmak, yaşam kalitesini arttırmak amacıyla karşılaştığımız problemleri çözmek, doğayı kontrol altına almak için yapılan üretimlerdir. Tasarım ise bu üretimlerin ön işlemidir. Hangi teknolojik üretim olursa olsun, var olan tüm bilim dallarını belli boyutlarda kullanır. Çünkü, her teknolojik ürün insan yaşamını farklı açılardan etkiler [Yazıcıoğlu ve ark., 2008] .

Her ülkenin gelişmişlik düzeyi, faaliyet alanları ve teknoloji talepleri birbirinden çok farklılıklar göstermektedir. Ders programları o ülkenin kendi özel koşullarına göre şekillenmektedir. Ancak tüm dünya ülkelerinde teknoloji ve tasarım programının temel amacı, teknolojiyi iyi okuyan, teknoloji okuryazarları yetiştirmektir. Yani, kullanımda olan teknolojik ürünleri algılama, anlama, kullanma ve gelişmesini talep etme yeterliliğini kazandırmaktır [Yazıcıoğlu ve ark., 2008].

Teknoloji ve Tasarım dersi programı ilköğretim öğrencilerinin seviyelerine göre düzenlenmiş bir öğretilerdir. Günümüz öğrencileri, günlük hayatta karşılaştıkları sorunlar, çözülmesi gereken problemlerle ve yaşadığı çevre ile ilgilenmektedir. Ayrıca öğrenciler gerek evde, gerek okulda gerekse diğer boş zamanlarında karşılaştıkları güncel sorunların çözümüne karşı çok daha ilgilidir. İşte bu nedenledir ki teknoloji ve Tasarım dersi programı, öğrencilerin yaşadıkları çevreleri ile ilgili sorunların çözümüne yönelik olmalı ve ders öğretmeninin rehberliğinde öğrenci merkezli bir eğitim öğretim yürütülmelidir [Yazıcıoğlu ve ark., 2008].

Milli Eğitim Bakanlığı neden Teknoloji ve Tasarım dersine gerek duyulduğunu, öğretim programı kılavuzunda şöyle belirtmektedir;

Günümüzde herkesin kabul ettiği kaçınılmaz bir gerçek vardır. O da çocuklarımızın yaşayacağı zamanın bizim yaşadığımız zamandan çok farklı olacağıdır. Bu noktadan hareket ettiğimizde çocuklarımızın kazanması gereken bilgi, beceri ve tutumlar da mutlaka farklı olacaktır. Araştırmalar, çocuklarımızın yaşayacağı zamanın en belirgin özelliğinin başkalarının ürettiklerini kopyalamak olmadığı gerçeğini ortaya koymaktadır. Gözlem, sorgulama, araştırma, değerlendirme ve yaratıcılık gibi tasarım ve teknoloji için gereken zihinsel süreçleri yeterince aktif hâle getirmeyen,

tekdüze çalışmalarla, sadece el becerisini geliştiren yaklaşımlarla yarının dünyasında yaşayacak insanların beklentilerini karşılamak mümkün değildir.

Bu amaçla çocuklar, ihtiyaçlar ortaya çıkmadan tahmin etme ve farklı sorunları yakalama, bunlara yaratıcı çözümler geliştirme, tasarım hâline getirme, tasarımın üretim aşamalarını belirleme ve üretme becerisi kazanmalıdır. Tüm bunların ışığında teknoloji ve tasarım dersi öğretim programının gelecek nesillerin yaşayacakları çağın ihtiyaçlarına cevap vermesi amaçlanmıştır [MEB, 2008].

Günümüzde teknoloji; temel ve uygulamalı bilimlerin verilerinin yaratıcı süreçler içerisinde üretime dönüştürülmesini, kullanımını ve toplumsal etkilerinin çözümlenmesini kapsayan bir süreç olarak tanımlanmaktadır. Bu yaklaşım, teknolojinin toplumsal her türlü etkinliğin içinde bir süreç olarak yer aldığı gerçeğini vurgular. Teknoloji, insan hayatının kalitesini artırmak amacıyla yaratıcılık ve zekânın; bilim, sanat, mühendislik, ekonomi ve sosyal çalışmayla oluşturulan bir bileşimidir. Herhangi bir şeyi daha iyi, daha hızlı, daha kolay, daha ekonomik ve daha verimli yapma girişimidir. Tasarım, zihinde canlandırılan biçimdir. Bu tanımlamada zihinsel süreçlerin kullanımı ön plana çıkmaktadır. Farklılıkları bulma, hayal kurma, sorgulama, yaratıcı düşünme, eleştirel düşünme, akıl yürütme gibi üst düzey zihinsel süreçlerin tasarım yapmada önemli bir yeri vardır. Teknoloji ve tasarım ürün geliştirme sürecine yönelik olduğundan ve insan hayatını doğrudan etkilediğinden birlikte ele alınmalıdır. Teknoloji ve tasarım birbirini doğrudan etkileyen kavramlardır. İkisi arasındaki ilişki özne ile nesne arasındaki ilişki gibidir. Bu ilişkide öncelikli zihinsel süreç olarak yaratıcılık, karşımıza çıkmaktadır. Teknoloji ve tasarım ilişkisinin geliştirilmesi bireyin yaratıcılık düzeyinin geliştirilmesi ile mümkün olabilir. Yaratıcılığın geliştirilebilmesi dış uyarılara açık ve alıcı olmakla birlikte duygu, istek, hayal gücü ve iç tepkilerinin de bilincinde olmasını gerektirmektedir [MEB, 2008].

Teknoloji ve Tasarım dersinin verileceği yaş grubunun en önemli özelliği, gruba ait olma ve grup üyeleri içinde etkili olma isteğidir. Bu durum yaratıcılığı engelleyen bir etken olarak karşımıza çıkmaktadır. Ancak uygun şekilde motivasyonun sağlanması,

grup dinamiğinin, hayal gücünün ve iş birliğinin geliştirilmesi ve bunu sağlayacak öğretim süreçlerinin kullanılması bu durumu olumlu hâle dönüştürür [MEB, 2008].

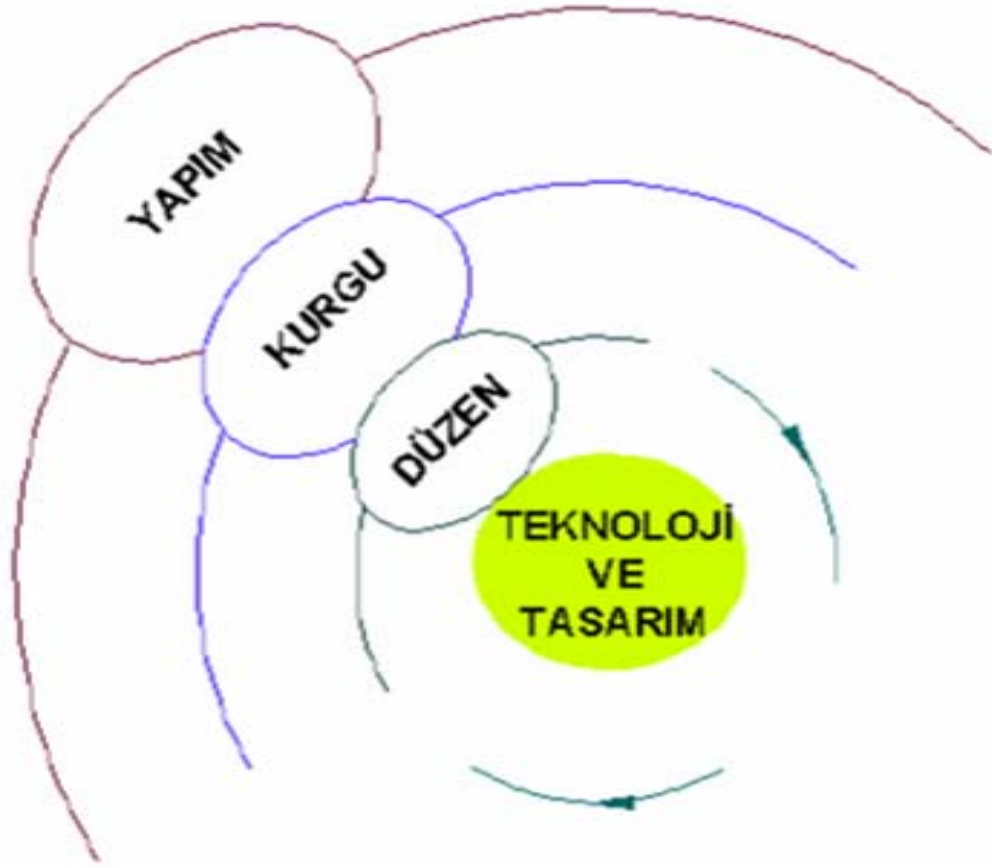
Programın genel amaçları şunlardır. Teknoloji ve Tasarım dersi öğretim programını tamamlayan öğrencilerin;

- 1-Merak eden, soru sormaktan çekinmeyen, gözlem ve araştırma yapmaya hevesli bir kişiliğe sahip olmaları,
- 2-Çevresindeki olay ve mekânlar arasındaki ilişkiyi kendine has bir bakış açısıyla değerlendirmeleri,
- 3-Karşılaştıkları güçlükleri yenmek için özgün çözümler üretmeleri,
- 4-Öz güvenini, hayal gücünü ve estetik duygularını geliştirmeleri,
- 5-Kendisi ve çevresi ile barışık, rekabete ve yeni yaşantılar edinmeye açık olmaları,
- 6-Bağımsız olarak düşünebilme alışkanlığı edinmeleri,
- 7-Özgün tasarımlar ortaya çıkarmaları,
- 8-Aldığı kararları değerlendirmeleri ve sorumluluklarını taşımaları,
- 9- Gelecek ile ilgili kurgular yapmaları,
- 10-Teknolojik gelişmeler karşısında kendilerini yenilemeleri,
- 11-Duygu ve düşüncelerini farklı yollarla ifade etmeleri amaçlanmaktadır.

Programın vizyonu; Teknoloji ve Tasarım dersi öğretim programının vizyonu, kendisinin ve toplumun yarınını daha yaşanabilir hâle getirmek için sorunların farkına varan, çözümler üreten, yaratıcı ve hayal gücü gelişmiş, düşüncelerini kurgulayan ve ifade eden, öğrenmeyi öğrenen, sorgulayan, girişimci, değişim ve gelişime açık sorumluluk bilinci gelişmiş bireyler yetiştirmektir.

Programın yapısı kısaca şöyle belirtilebilir;

Program, her biri 6,7,8. sınıfta devam eden üç kuşaktan oluşmaktadır. Bunlar; düzen, kurgu ve yapımdır. Kuşaklara özgü her yıl için ayrı ayrı odak noktaları tespit edilmiştir

Şekil 2.1. Teknoloji ve Tasarım dersi programında yer alan kuşaklar[MEB, 2008].

Bu kuşakların özelliklerini aşağıdaki gibi özetlemek mümkündür:

Düzen kuşağında öğrenciler;

- 1-Düşünmeyi öğrenme ve yaşamlarındaki olaylara farklı açılardan bakarak değerlendirme anlayışı geliştirirler.
- 2-Doğadan, yaşamdan ve kendinden yola çıkarak mekân, yüzey, birim, tekrar, ritim, düzen, uyum, bütünlük, topluluk vb. kavramları yapılandırır.
- 3-Değişkenliği olmayan biçimleri (kare, yuvarlak, çizgi) kullanarak özgün düzenler (tasarım) oluştururlar.
- 4-Değişkenliği olmayan biçimlerle oluşturduğu düzende renk, yön ve oran kavramlarını ifade ederler.
- 5-Yaratıcılıklarını; gözlem, arama, sorgulama ve denemelerle öğrenme sürecinde geliştirirler.

6-Teknoloji ve Tasarım kültürünün oluşması için gerekli zihinsel alt yapıyı oluştururlar.

Düzen kuşağı odak noktalarının sınıflara göre dağılımı şu şekildedir;

- 6. SINIF- Düşünmeye İlk Adım
- 7. SINIF- Birimden Bütüne
- 8. SINIF- Bütünde Farklılık Oluşturalım

Kurgu kuşağında öğrenciler;

- 1-Yaratıcı düşüncelerini yaratıcı düşünmenin ilk basamağı olan düşünmeyi öğrenme yönünde adımlar atılan “düzen” kuşağındaki temel üzerine yapılandırırlar.
- 2-Merak ve hayal ettikleri ile değiştirmeyi, geliştirmeyi ve kolaylaştırmayı düşündüklerinden çözüme yönelik fikir ve hayal güçlerini yazarak, çizerek somutlaştırırlar.
- 3-Çözüme yönelik düşüncelerini başkaları tarafından doğru anlaşılmasını sağlayacak nitelikte çizer ve çevresiyle paylaşırlar.
- 4-Düşüncelerini yasal koruma altına alma süreçlerini fark ederler.

Kurgu kuşağı odak noktalarının sınıflara göre dağılımı şu şekildedir;

- 6. SINIF- Düşünelim Çözelim
- 7. SINIF- Düşüncelerimizdeki Değişim ve Gelişim
- 8. SINIF- Düşüncelerimizi Koruyalım

Yapım kuşağında öğrenciler;

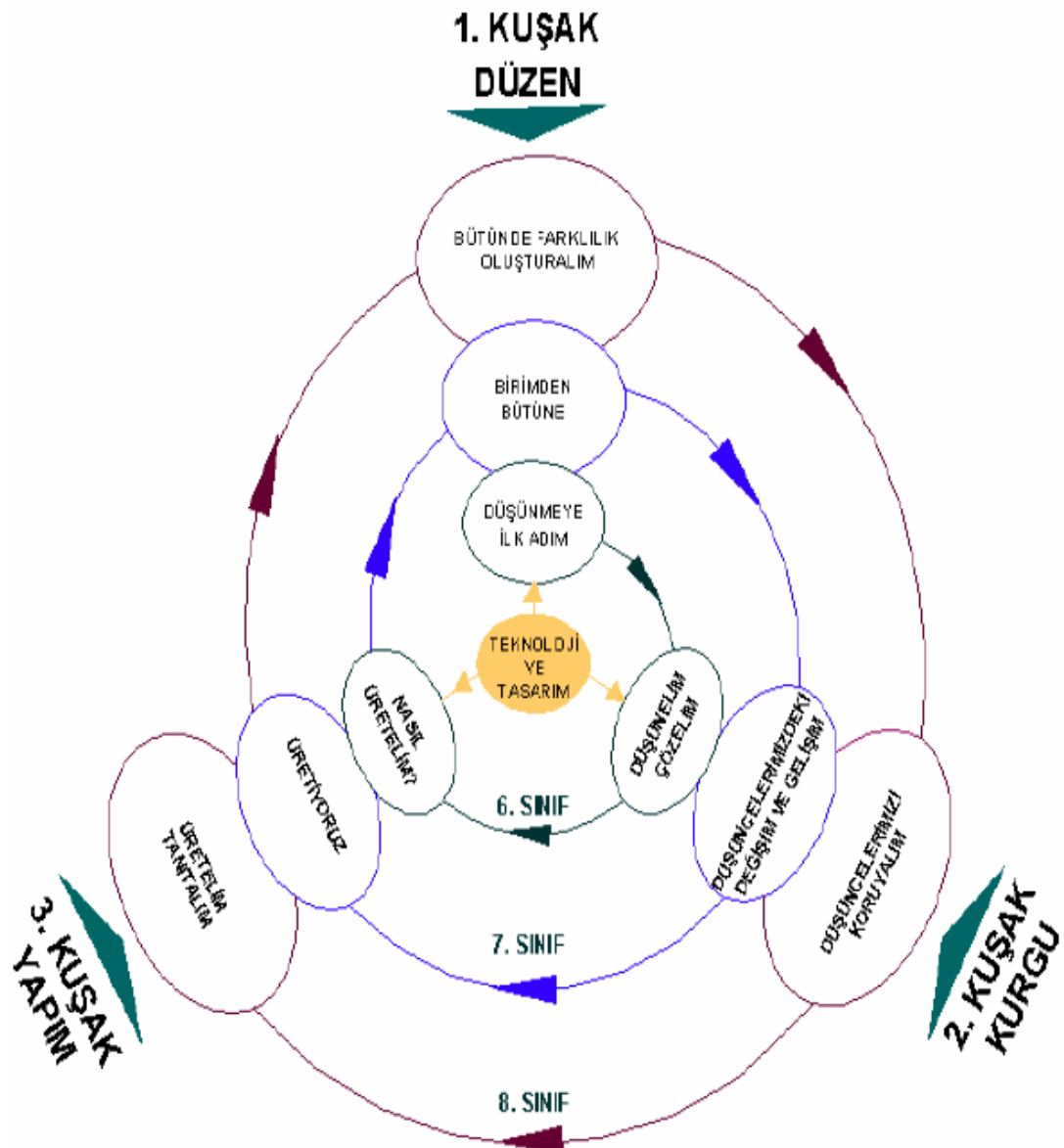
- 1-Diğer kuşaklarda geliştirdikleri becerilerini somut bir ürünle ortaya çıkarmada kullanırlar.
- 2-Çevrelerindeki oluşumları gözlemleyerek olanlar ile olması gerekenleri fark ederler.
- 3-Tasarım sürecini, sorunların çözümü için uygulayarak somut tasarımlar yaparlar.
- 4-Tasarımlarını tanıtmaya yönelik etkinlikler planlayarak gerçekleştirirler.
- 5-Ürünlerinde gerekli gördükleri inovasyonu yaparlar.

Yapım kuşağı odak noktalarının sınıflara göre dağılımı şu şekildedir;

6. SINIF- Nasıl Üretelim?

7. SINIF- Üretiyoruz

8. SINIF- Üretelim Tanıtalım

Şekil 2.2. Teknoloji ve Tasarım dersi programının genel yapısı[MEB, 2008].

Programın özellikleri şunlardır;

- 1-Öğrencilerin gelişim düzeyi, ilgi, yetenek, ihtiyaç ve beklentilerine uygun olarak hazırlanmıştır.
- 2-Sarmal program anlayışına uygundur.
- 3-Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı tarafından kabul edilerek yayımlanmış (İlköğretim 1–8 Türkçe, Hayat Bilgisi, Matematik, Sosyal Bilgiler, Fen ve Teknoloji) dersler için kabul edilen ortak becerileri içermektedir.
- 4-Uygulamada, öğrenciyi aktif bir katılımcı ve sorunları araştırmacı birey hâline getiren, öğrenci merkezli yaklaşımı esas almıştır.
- 5-Kuşakların odak noktalarına yönelik sınıf, grup ve bireysel etkinlikleri içermektedir.
- 6-Öğrencilerin kendilerine olan öz güvenlerini geliştirebilmeleri, durumlara farklı açılardan bakmaları ve farklı çözümler önerebilmeleri amacıyla bilim adamları ve mucitlerin biyografilerine, inovasyon ve buluş hikâyelerine yer vermektedir.
- 7-Sınıfta yapılacak etkinliklerin öncesinde, öğrencilerin yaratıcılıklarını harekete geçirmek amacıyla uyarıcı yöntemlere yer veren etkinlikleri kapsamaktadır.
- 8-Öğrencilerin bireysel beklenti, ihtiyaç ve ilgilerine göre şekilleneceği için esnek bir yapıya sahiptir.
- 9- Sonuç değerlendirmeyeyle birlikte süreç değerlendirmeyi de öngörmektedir.

Programda öğretmenlere şu önerilerde bulunulmuştur;

Teknoloji ve Tasarım dersi öğretim programının başarıyla uygulanabilmesi için temel aldığı anlayışların, öngörülen kazanımların ve etkinliklerin, uygulayıcı öğretmenler tarafından anlaşılması ve sınıf ortamında gerçekleştirilmesi gerekmektedir.

Bu amaçla öğretmen;

- 1-Öğrencilerin yaratıcı, biricik, hayal kuran, estetik duyarlılığa sahip bireyler olduğu kabulünden yola çıkarak onları geliştirmeyi amaçlar ve her öğrencinin yaptığı işe kıymet verir.

- 2-Öğrenme ortamını yaratıcı düşünceye teşvik edici, uyarıcı ve yeni fikirler oluşturmaya yöneltecek özellikte düzenler.
- 3-Öğrencilerle olan iletişimde olumlu ifadeler kullanır.
- 4-Öğrencilerin etkinlik sürecinde ortaya çıkardıkları ürünleri birbirleriyle kıyaslamaz ve her çalışmayı kendi şartları içinde kabul eder.
- 5-Öğrencilere soru sorma fırsatı verir ve onların sorulara çok yönlü cevaplar aramalarını sağlar.
- 6-Yeni ve orijinal çözümleri olumlu karşılar. Öğrencileri tek tip çözüm üretmek yerine daima alternatif çözümler bulabilmeleri için destekler.
- 7-Yaratıcılık ve karar verme becerisinin geliştirilmesi açısından gerçekleştirilecek etkinliklerin öğrenciler tarafından başlatılmasını sağlar.
- 8-Öğrencileri tasarımlarını gerçekleştirmeye yönelik ihtiyaç duyacakları değişik materyallere yönlendirir. Öğrencilere yeni mekân ve materyalin özelliklerini, kullanılış şekillerini ve güvenlik kurallarını anlatır.
- 9-Odak noktalarında gerçekleştirilecek etkinliklerin genel süre planlamasını zümre Öğretmenleri ile birlikte yapar. Bu planlamada etkinliğin nitelikleri, öğrenciler arasındaki bireysel farklılıkları ve sınıfın genel düzeyini dikkate alır. Etkinliklerin uygun hızla ilerlemesini sağlar. Çalışmasını arkadaşlarından önce bitiren öğrencileri farklı çalışmalara yönlendirir.
- 10-İyi bir gözlemcidir. Derse öğrenci katılımını sağlamak için sorular sorar. Ezberlemeyi vurgulamak yerine öğrencinin gözlem yapmasına, sorunları incelemesine, araştırmaya yönelmesine, düşünmesine, eleştirmesine, kararlar vermesine ve yaratıcı çözümler üretmesine yardımcı olacak türde sorular kullanır.
- 11-Ders için etkinlik öncesi önerilen kaynaklardan, uygun öğretim araç ve gereçlerinden (görsel işitsel araçlar, örnekler, modeller, filmler, referans kitaplar, broşürler, tebeşir tahtası, tepegöz saydamları, uygun ders yazılımları, bilgi ve işlem yaprakları vb.) yararlanır.
- 12-Öğrencilerin yorum ve sorularına önem verir. Öğrenci cevaplarını olumlu bir tavırla karşılar ve onları dikkatli biçimde dinler. Öğrencilerin ortaya koyduğu öneri ve çizimler hakkında olumsuz eleştiride bulunmaz, bu tür eleştirilerin yapılmasına fırsat vermez. Gerektiğinde öğrencilere dönütler sağlar. Onları yönlendirici, onaylayıcı ve bilgilendirici dönütler verir.

- 13-Öğrenciler beklenen davranışları gösterdiğinde sözlü ve sözsüz ifadelerle pekiştirir. Uygun olmayan tutumlar gösterdiğinde yalnızca o tutumla ilgilenir, öğrenciyi yargılamaktan kaçınır. Sabır ve anlayış gösterir.
- 14-Öğrencilere öğrendiklerini uygulama fırsatı tanır. Öğrencilerin diğer derslerde öğrendikleriyle bağlantı kurmalarına yardımcı olur. Her öğrencinin ayrı bir birey olduğu gerçeğinden hareket eder. Öğrencilerin her etkinlikte aynı başarıyı göstermesini beklemez. İlgi duydukları ya da yatkın oldukları alanlarda çalışmalarını teşvik eder.
- 15-Öğrencilere tasarım etkinliklerinde destek olur, cesaret verir. Başarılarının artarak devam etmesini sağlar.
- 16-Ders etkinliklerini ıslıkla sınırlandırmaz. Programda yer alan etkinliklerin çevreye açılım göstermesine dikkat eder.
- 17-Öğrencilerin çalışmalarını, yazacakları günlükle haftalık olarak takip eder. Öğrencileri sonuca ulaşmada yönlendirir.
- 18-Ürüne yönelik etkinliklerde öğrencileri, olası kaynakları değerlendirebilme alışkanlığı kazanabilmeleri için artık malzemeler kullanmaya yönlendirir.
- 19-Öğrencilerin çalışmalarını değerlendirirken tek bir yöntemle ya da araca bağlı kalmaz. Programın değerlendirme bölümünde verilen sonuca ve sürece dayalı değerlendirme formlarından etkin şekilde yararlanır. Öğrencilerin kendi kendilerini değerlendirmelerine fırsat verir. Öğrencinin dersteki çalışmalarının tümünü dikkate alarak gelişimlerini ve performanslarını bütüncül şekilde değerlendirir ve geri besleme yapar.
- 20-Öğrencilerin etkinliklerini sergilemeleri için uygun ortam sağlar.
- 21-Her öğretim yılı sonunda Teknoloji ve Tasarım dersinde yapılan uygulamaları tanıtmak ve öğrencilerin başarısını velilerle paylaşmak için düzenlenecek “Teknoloji Şenliği”ne tüm öğrencilerin katılımını sağlar.

Velilerden beklentiler şöyle belirtilebilir;

Teknoloji ve tasarım dersi öğretim programının temel beklentisi, kendisinin ve toplumun yarınını daha yaşanabilir kılmak için görüş ve anlayış geliştirmiş bireyler yetiştirmektir. Bu anlamda öğrenci velilerinden teknoloji ve tasarım dersine karşı

olumlu tavır göstermeleri beklenmektedir. Bunun, öğrencilerin başarısına ve bireysel gelişimine önemli bir katkı sağlayacağı unutulmamalıdır. Veliler öğretmenden gelen bilgilendirme doğrultusunda hareket etmelidirler.

Bu amaçla veliler;

- 1-Programdaki etkinliklerin öğrencilerin bireysel yaratıcılığını geliştirmeyi amaçladığının farkında olmalıdır.
- 2-Öğrencilerin tasarım çalışmaları sırasında ortaya koyduğu düşüncelerini olumlu yönde desteklemeli, onların düşüncelerini kısıtlayan ifadelerden kaçınmalıdır.
- 3-Öğrencilerin tasarım etkinliklerine yönelik yaptıkları gözlem, inceleme, araştırma ve görüşmelerinin gerçekleştirilmesine yardımcı olmalıdır.
- 4-Öğretim yılı sonunda düzenlenecek teknoloji şenliğinin organizasyonuna yardımcı olmalı ve öğrencilerin başarılarını paylaşmalıdır.

Teknoloji ve Tasarım dersinde ölçme ve değerlendirme kısaca şöyle belirtilebilir;

Ölçme ve değerlendirme, öğrenme-öğretme sürecinde öğrencilerin başarılarını saptamak, eksikliklerini belirlemek, öğrencinin süreç içerisindeki gelişimine ilişkin geri bildirim sağlamak amacıyla yapılır. Bu programda değerlendirme, öğrenme sürecine önem verir ve öğrencinin gelişimini izlemeyi amaçlar.

Değerlendirme yapılırken öğrencilerin;

- 1- Problem çözme yeteneklerinin ne kadar geliştiği,
- 2- Üst düzey düşünme becerilerinin ne kadar geliştiği,
- 3- Üretim sürecinde ne kadar öz güvene sahip olduğu,
- 4- Estetik görüşlerinin ne kadar geliştiği,
- 5- Sosyal becerilerinin ne kadar geliştiği, göz önünde bulundurulur.

Programda kullanılacak ölçme ve değerlendirme araç ve yöntemleri şunlardır;

- 1- Görüşme (Mülakat)
- 2- Gözlem

- 3- Sözlü Sunum
- 4- Performans Değerlendirme
- 5- Öğrenci Ürün Dosyası (Portfolio)
- 6- Öz Değerlendirme
- 7- Dereceli Puanlama Anahtarı (Rubric)
- 8- Amaçlarına Göre Dereceli Puanlama Anahtarı

Teknoloji ve Tasarım dersinin uygulama esasları şöyledir;

Teknoloji ve Tasarım dersi öğretim programının uygulaması aşağıdaki esaslara göre düzenlenmiştir,

- 1-Talim ve Terbiye Kurulunun 14.07.2005 tarih ve 192 sayılı Kararı gereği 6, 7 ve 8. sınıflarda yer alan Teknoloji ve Tasarım dersini, İş Eğitimi branş'ına atanmış öğretmenler yürütür.
- 2-Teknoloji ve Tasarım dersi öğretim programının hedeflenen amaçlara ulaşması için dersteki öğrenci sayısı 25'i geçmemelidir. Öğrenci sayısı 25'ten fazla olan sınıflar 20'yi geçmeyen gruplara ayrılır. Gruplardaki öğrenci sayısı eşit olur.
- 3-Her gruptan bir öğretmen sorumlu olur ve yılsonuna kadar aynı grupla programı yürüterek öğretimi gerçekleştirir. Gruplardaki kız ve erkek öğrenci sayısı dağılımının eşit olmasına dikkat edilir.
- 4-Her okul programda belirlenen en az bir mekânı, “Teknoloji ve Tasarım işliğı” olarak düzenler. İş Eğitimi alanlarına yönelik bir veya birden fazla işliğı olan okullar, var olan bu mekânları, Teknoloji ve Tasarım işliğı olarak kabul edip kullanmaya devam eder. İşliğı olmayan okullar, kendi olanakları çerçevesinde ve ideal duruma yakın en az bir mekânı, Teknoloji ve Tasarım işliğı olarak düzenler. İşlik içerisinde yer alan araç ve donanımlar, okul yönetimi tarafından ilgili kurumlardan istek yapılarak veya yerel olanaklar kullanılarak karşılanır.
- 5-Öğrenciler bireysel olarak yaptıkları etkinliklerini, yaşadıkları süreci, araştırmalarını v b. çalışmalarını tasarım günlüklerine kaydeder. Yıl içinde her kuşak için değerlendirilmek üzere bir dosya hazırlar. Kuşak içinde birden fazla ürün gerçekleştiren öğrenciler en iyi çalışmasını seçerek değerlendirilmek üzere öğretmenine teslim eder.

- 6-Öğretmen, programın “ölçme ve değerlendirme” başlığı altında verilen açıklamaları dikkate alarak öğrencileri değerlendirir.
- 7-Teknoloji ve Tasarım dersi öğretmenleri dersin işlenişinde okulun laboratuvar, kütüphane, bilgi teknolojileri sınıfı, görsel ve işitsel araçlar vb. öğretim olanaklarından; yörenin ekonomik, sosyal, tarihî ve kültürel değerlerinden öğretim yılı başında okul yönetimiyle yapılacak planlamalar doğrultusunda yararlanır.
- 8-Okul dışında düzenlenecek gezi, gözlem ve araştırmaya dayalı etkinlikler, her sınıf düzeyi için zümre öğretmenleri tarafından planlanır.
- 9-Çevrede teknolojik gelişmelerle ilgili kurum ve kuruluşlardan temsilcilerin, bu alanda çalışan uzmanların okula davet edilmesi için gerekli planlamalar yapılır.
- 10-Haftalık ders dağıtım çizelgesinde Teknoloji ve Tasarım dersi, bölünmeden iki ders saati olarak yer alır.
- 11-Kuşak içinde yer alan etkinliklere ayrılacak süre zümre öğretmenlerince belirlenir. Bu belirlemede Düzen ve Kurgu kuşaklarına ait etkinliklerin birinci yarıyıl, Yapım kuşağını ait etkinliklerin ise ikinci yarıyılta uygulanacak şekilde planlanmasına dikkat edilir.
- 12-Düzen kuşağında yer verilen sınıf etkinlikleri kavram yanlışlarına yol açılmaması için aynen uygulanır. Bu kuşaktaki etkinlikler sınıf ortamında gerçekleştirilir.
- 13-Kurgu ve Yapım kuşakları için verilen grup etkinlikleri, bireysel yapılacak etkinliklere yol göstermek amacıyla örnek olarak hazırlanmıştır. Öğretmen bu etkinlikleri aynen uygulayabileceği gibi çevrenin ve öğrencilerin özelliklerini dikkate alarak değiştirip geliştirebilir.
- 14-Öğretmenler yıl içinde tasarım etkinliği sürecinde öğrencilerin yapacağı çalışmalara açılım sağlamada diğer zümrelerle iş birliği yapar.
- 15-Diğer branş öğretmenleri kendi alanlarıyla ilgili yapılan tasarım etkinliklerine gerekli katkıyı sağlar ve öğrencilere yol gösterir.
- 16-Öğrenciler etkinliklerini, öğretim ortamında oluşturulan teknoloji ve tasarım panosunda sergilerler.
- 17-Öğrencilerin yaptıkları çalışmalar, yılı sonunda okul yönetimi, alan öğretmenleri ve veliler tarafından organize edilecek bir teknoloji şenliğiyle sergilenir.
- 18-Teknoloji şenliğine her öğrenci kendi seçeceği bir çalışmasıyla katılır.

19-Okul yönetimi ve Teknoloji ve Tasarım dersi öğretmenleri, velilerin “Teknoloji şenliği” etkinliklerine yardımcı olabilmeleri için gerekli düzenlemeleri yaparlar.

2.7. İş Eğitimi – Teknoloji ve Tasarım Dersi Öğretmeni

Öğretmenlik, insanlık tarihi kadar eskidir. Öğretmenlik sadece öğretmekten ibaret değildir. Öğretmenlik mesleği onu yapanın kişiliği, bilgisi, toplumsal ilişkiler dokusu ve yaşam felsefesi ile bütünleşmesi gereken bir meslektir [Celep, 2007]. Öğretmenlik mesleği en eski mesleklerden olup, zor ve sabır isteyen bu çok meşakkatli uğraş, bütün toplumların geleceği olan gençleri yetiştiren, onları eğiten en önemli etken elbette ki öğretmendir. Bu nedenledir ki Öğretmen, Öğrenmeyi kılavuzlayan ve sağlayan kişidir [Fidan ve Erden, 1998]. Hangi ülke veya toplum olursa olsun eğitim sisteminin başarılı olabilmesi için mutlaka iyi yetişmiş öğretmenlere ihtiyaç vardır.

Bir eğitim programının çağdaş yöntemlere uygun olarak çok iyi bir şekilde hazırlanmış olması, onun başarıyla uygulanıp iyi sonuçlar vermesi için yeterli değildir. Bu işte en önemli rolü yerine göre kaynak, veya çevre ayarlayıcısı olan öğretmen yerine getirmektedir [Çilenti, 1984].

Ulu önder Atatürk bir konuşmasında şöyle demektedir. “Bir toplumun ulus olabilmesi için mutlaka eğitimcilere, öğretmenlere gereksinimi vardır. Onlardır ki, toplumu gerçek bir ulus haline getirirler.”

Öğretmen yetiştiren eğitim kurumlarımız 1848 yılında Darülmuallimin öğretmen okullarına kadar uzanmaktadır. Cumhuriyetin ilanında toplam 20 tane İlk öğretmen okulu mevcuttu, öğretmen sayısı ise 1 081’i kadın, 9 021’i erkek olmak üzere 10 102 idi. Bunlardan öğretmenlik eğitimi almış olanların sayısı; 378’i kadın, 2 356’sı erkek olmak üzere 2 734’tür. Geriye kalan 7 368 öğretmenden 1 357’si ilköğrenim mezunu, 711’i doğrudan medreseden ayrılmış, 152’si muntazam bir tahsil görmemiş, 2 107’si hiçbir öğretmenlik ehliyeti taşımayan kişilerdi [Dursunoğlu, 2003].

Ulu önder Atatürk büyük zaferi kutlamak için İstanbul'dan Bursa'ya gelen Öğretmenlere 27 Ekim 1927'de bir konuşmada şöyle seslenmiştir; “Öğretmenler, Ordularımızın kazandığı zafer, sizin ve sizin ordularınızın zaferi için yalnız ortam hazırladı. Gerçek zaferi siz kazanacaksınız, siz yaşatacaksınız ve mutlaka başarıya ulaşacaksınız. Ben ve sarsılmaz inançla bütün arkadaşlarım sizi izleyeceğiz ve sizin karşılaşacağınız engelleri, ortadan kaldıracacağız.” demiştir.

Cumhuriyetin ilk yıllarında öğretmenliği meslek hâline getirmek için önemli yasal çabalar harcanmıştır. 13 Mart 1924 tarihli Orta Tedrisat Muallimleri Kanununun 1. maddesine göre öğretmenlik, ‘Devletin umumî hizmetlerinden talim ve terbiye vazifesini üzerine alan, müstakil sınıf ve derecelere ayrılan bir meslek’ olarak tanımlanmıştır. 22 Mart 1926 tarihli ve 789 sayılı Maarif Teşkilâtına Dair Kanunun 12. maddesine göre de maarif hizmetlerinde asıl olanın öğretmenlik olduğu belirtilmiştir [Dursunoğlu, 2003].

Cumhuriyet idaresinin eğitimcilerden ve eğitim kurumlarından beklentisi, Atatürk’ün ifadesiyle “fikri hür, vicdanı hür, irfanı hür” nesillerin yetiştirilmesidir. Bunun için de çağın gereklerine göre bu nesilleri yetiştirecek kurumların kurulması ve eğitimcilerin yetiştirilmesi, Cumhuriyetin ilânıyla birlikte çok önem verilen konulardan olmuştur.

Ulu önder Atatürk’ün çabaları ile kurtuluş savaşı biter bitmez öğretmen yetiştirmek için Anadolu’nun 15 bölgeye ayrılmasını ve 15 tane öğretmen okulunun açılmasını sağlamıştır [Erden, 2000]. Öğretmen yetiştirmek için özverili çalışmalar yapılmış özellikle köy okullarına öğretmen yetiştirmekte köy enstitüleri bir marka olmuşlardır. Ayrıca öğretmen okulları, öğretmen liseleri, eğitim yüksek okulları, eğitim enstitüleri, günümüzde ise eğitim fakülteleri öğretmen yetiştiren kurumlarımızdır.

Eğitimde, öğretmen, öğrenci ve eğitim programı üçlüsünden en önemli unsur öğretmendir [Aydın, 1993]. Öyle ki 1973 yılında yürürlüğe girmiş olan 1739 Sayılı Milli Eğitim Temel Kanununun 43. maddesi, öğretmenliği şöyle belirtmektedir. “Öğretmenlik, devletin eğitim, öğretim ve bununla ilgili yönetim görevlerini üzerine

alan özel bir ihtisas mesleğidir.” Öğrenmeyi sağlayan, insanlarla kolay iletişim kuran, kişilere yeni davranışlar öğreten eğitimin en önemli ögesi olan öğretmende bulunması gereken nitelikler kısaca şöyle belirtilebilir;

Öğretmende olması gereken nitelikleri ikiye ayırabiliriz;

A- Kişisel nitelikler.

- 1- Öğretmen hoşgörülü ve sabırlı olmalı.
- 2- Öğretmen açık fikirli olmalı.
- 3- Öğretmen sevecen ve anlayışlı olmalı.
- 4- Davranışları ile örnek olmalı.
- 5- Sorumluluk sahibi olmalı.
- 6- Uyarıcı ve yaratıcı olmalı [Erden, 2000].
- 7- Öğrenciler ve çevre ile iyi iletişim kurabilmeli.
- 8- Öğretmen çağdaş olmalı.
- 9- İyi bir okuryazar ve hatip olmalı.
- 10- Öğrencilerin niteliklerini iyi bilmeli.
- 11- Öğretmen sosyal değerleri iyi bilmeli.
- 12- İnsana saygı ve sevgi duymayı bilmeli [Bilen, 1999].

B- Mesleki nitelikler.

- 1- Genel kültür bilgisi.
- 2- Meslek bilgisi.
- 3- Özel alan bilgisi [Erden, 2000].

C- Öğretmenin öğretimle ilgili görevleri ise şunlardır;

- 1- Eğitim öğretim planını hazırlamak.
- 2- Eğitim öğretimi sağlamak.
- 3- Sınıf yönetimini sağlamak.
- 4- Değerlendirme yapmak [Erden, 2000].

Ülkemizde gerçek anlamda öğretmen profilinin gelişmesi cumhuriyetin ilk yıllarına kadar inmektedir. Günümüze kadar yapılmış olan bütün şura toplantılarında, kalkınma planlarında, öğretmenlik alanında çeşitli kararlar alınmış ayrıca birçok çalışma yapılmasına rağmen istenen noktaya ulaşılamamıştır. Ancak öğretmen yetiştirmede şuan geline nokta çok önemli, fakat yetersizdir.

İş Eğitimi (Teknoloji) öğretmeni yetiştirme konusuna da biraz değinmek gerekmektedir. Bilindiği gibi teknoloji eğitiminin etkinliği, kalitesi ve verimi doğrudan öğretmenlerin yetiştirme düzeyine bağlıdır. Eğitim sistemi için gerekli öğretmenleri yetiştirmek için program geliştirirken, toplumdaki yönelmelerin dikkate alınması gerekir. Bu yönelmeler şöyle sayılabilir. Öğrencilerin daha fazla zamanlarını okulda geçirmeleri, sosyal gruplar arasında geçişleri kolaylaştırmak, tarım kesiminin küçülmesi sanayi ve hizmet kesimlerinin artması, yeni bilimsel ve teknolojik gelişmelerdir [Doğan, 1983]. Öğretmen yetiştirme programlarının hazırlanması sırasında aşağıda belirtilen konulara dikkat edilmesi gerekir.

Teknoloji Eğitimi öğretmeni yetiştirecek eğitim programlar şu özellikleri taşımalıdır;

- 1-Teknolojinin dayandığı bilimsel ilkeleri kavramak.
- 2-Teknoloji Eğitimi dersleri ile diğer dersleri bütünleştirmek.
- 3-Çağdaş yaşamda, teknolojinin bilimsel, sosyal, ekonomik, kültürel ve eğitsel değerini bilmek.
- 4-Bilimsel ve teknolojik gelişmelerin yorumunu yapabilecek zihinsel yeterliliğe sahip olmak.
- 5-Alanında araştırma geliştirme ve değerlendirme çabalarını yapmak.
- 6-Uygulama alanlarında teknoloji alanına giren konuları öğretebilecek mesleki bilgi birikimi olmak.
- 7-Teknolojinin insan yaşamındaki etkisi ve teknolojik gelişmeleri takip etmek
- 8-Mesleki rehberlik alanında yeterli bilgi birikimi olmalı [Doğan, 1983].

Ülkemizde Temel eğitim ve ardından ilköğretim okulu İş Eğitimi (Teknoloji) öğretmeni yetiştirmek amacıyla yapılan çalışmalar şöyle sıralanabilir. İş Eğitimi

öğretmeni yetiştirmek için önceleri Milli Eğitim Bakanlığı, Tarım ve Orman Bakanlığı tarafından hizmet içi eğitim kursları açılarak öğretmen yetiştirilmiştir. 1975 yılında Endüstriyel Sanatlar Yüksek Öğretmen Okulu kurulmuş, 1982 yılında bu okul Gazi Üniversitesi Mesleki Eğitim Fakültesi bünyesinde teknoloji eğitimi bölümüne dönüştürülmüştür. Bu bölümde 1993 yılına kadar İş ve Teknik Eğitimi, Ev Ekonomisi, Ticaret Eğitimi bölümlerinde İş Eğitimi öğretmeni yetiştirilmiştir. 08.01.1993 Gazi Üniversitesi senatosu tarafından alınan kararla Endüstriyel Sanatlar Eğitimi Fakültesi kurulmuş ve aşağıdaki bölümler oluşturulmuştur.

- 1- Aile ve tüketici bilimleri eğitimi bölümü.
- 2- Bilgisayar eğitimi bölümü.
- 3- Endüstriyel teknoloji eğitimi bölümü.
- 4- İşletme eğitimi bölümü.
- 5- Eğitim bilimleri bölümü.

Bu bölümlerden Aile ve tüketici bilimleri, Endüstriyel teknoloji eğitimi ve İşletme eğitimi bölümü mezunları ilköğretim okullarına 2006-2007 eğitim öğretim yılına kadar İş Eğitimi (Teknoloji) öğretmeni olarak atanmışlardır. Daha sonra Milli Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye kurulunun 21.03.2006 tarihli 24 sayılı kararı ile İş Eğitimi dersi kaldırılarak yerine Teknoloji ve Tasarım dersi konmuştur. Bu dersin yürütülmesinde ise öncelikle Talim Terbiye Kurulunun 14.07.2005 Tarih ve 194 sayılı kararın geçici onuncu maddesi ile İş Eğitimi dersine giren öğretmenlerin Teknoloji ve Tasarım dersine girmelerine karar verilmiştir.

Ayrıca Talim ve Terbiye Kurulunun 13.03.2007 tarihli ve 16 sayılı kararı ile Besin/gıda teknolojisi, Ev yönetimi ve beslenme, Tekstil, Trikotaj, El sanatları/Dekoratif sanatlar, Nakış, Seramik, Giyim/Hazır giyim/Moda tasarımı, Büro yönetimi ve Sekreterlik gurubu, Muhasebe gurubu, Turizm ve otelcilik gurubu, Mahallî idareler gurubu, Resim/Grafik, Resim iş/Resim/Görsel sanatlar, Elektrik, Elektronik/Telekomünikasyon, Makine ressamlığı, Matbaa, Mobilya ve dekorasyon Motor, Döküm/Endüstriyel döküm, Makine/Tesviye/Kalıp, Metal işleri, Model, Yapı/Yapı ressamlığı/Harita kadastro ve Tesisat teknolojisi alan öğretmenleri

kadrolu veya görevlendirme şeklinde İş Eğitimi öğretmenliği yapanlar ile bu alanlardan mezun olup norm fazlası durumunda olan öğretmenler, istekleri hâlinde bir defaya mahsus olmak üzere 30.09.2007 tarihine kadar, alan değişikliği başvurusu yapanlar, Teknoloji ve Tasarım dersi öğretmeni olarak atanmışlardır.

Talim ve Terbiye Kurulu, Teknoloji ve Tasarım dersi öğretmenlerini, “Teknoloji ve tasarım kültürü oluşmuş, gelişmeleri takip eden, tasarımın her aşamasını bilen, öğrenmeye istekli, öğrenmeyi bilen, hayal gücü gelişmiş, yaratıcı, düşünen, araştıran, sorgulayan, kurgulayan, bilişim teknolojilerini amacına uygun kullanabilen, değişime ve gelişime açık ve alternatif ölçme ve değerlendirme yaklaşımlarını uygulayabilen eğitimciler” olarak tanımlamaktadır [Yazıcıoğlu ve ark., 2008].

Öğretmenlik sağlıklı politikalarla ve belli giriş koşullarına göre belli özelliklere sahip olanların nitelikli bir eğitimle yetiştirilmesi, yeterli ekonomik koşulların sağlanması ile istenen konuma getirilebilir. Öğretmenliğin niteliği ve saygınlığı, gelecek kuşakların saygınlığını artırır [Bilen, 1999].

Maalesef son zamanlarda, Öğretmenliği, üniversite mezunu herkesin yapabileceği anlayışı ön plana çıkmıştır. Bu tür düşünceler nedeni ile öğretmenlik; ne yazık ki, günümüze kadar kapısı açık, girişi kolay, bir meslek olmaktan öteye gidememiştir. Öğretmen yetiştiren kurumların ihtiyacı karşılamaktan uzakta oluşu; bazı dönemlerde, doğru düzgün eğitim görmemiş ya da “Öğretmenlik eğitimi” adı altında ilkel metotlarla eğitilmiş olanların bile öğretmen olmasına sebep olmuştur. Bu da, öğretmenlik mesleğinin itibar kaybetmesine sebep olmuştur. Nitelikli öğretmen yetiştirme amacının unutulması, işsiz üniversite mezunlarının istihdam alanı olarak öğretmenliğin görülmesi, toplumda “en azından öğretmen olursun” zihniyetinin sürüp gitmesi, hükümetlerin politik nedenlerle eğitim ve öğretime müdahaleleri, eğitim politikalarının çok sık değişmesi öğretmenlik mesleğinin itibar kaybetmesinin nedenlerindendir. Mesleğe itibar kazandırmak için önemli çabalar da gösterilmiştir; ancak, bu çabaların yeterli olduğunu söylemek zordur [Dursunoğlu, 2003].

3. MATERYAL VE METOD

Bu araştırmada, 2006-2007 eğitim ğretim yılından itibaren ilköğretim okullarında İş Eğitimi dersi yerine uygulamaya geçirilen Teknoloji ve Tasarım dersi programı hakkında daha önce İş Eğitimi dersine girmiş olan öğretmenlerin program hakkında görüş ve düşünceleri belirlenmeye çalışılmıştır.

Araştırma, kaynak araştırmasında elde edilen bilgiler ışığında, Antalya Büyükşehir Belediyesi sınırları içerisinde bulunan Muratpaşa, Kepez, Konyaaltı, Döşemealtı ilçeleri ile Serik ve Elmalı ilçelerinde bulunan İlköğretim okullarında yapılmıştır. Öncelikle İş Eğitimi dersine girmiş olan öğretmenler tespit edilmiş, bunların aralarından tesadüfen belirlenen toplam 74 ğretmen ile birebir görüşülerek anket çalışması yapılmıştır. Kendi alanlarındaki gelişmeleri takip eden, branşında uzman olan öğretmenlerin görüşlerini ortaya çıkaran bu anket çalışmasında elde edilen bilgiler ve yapılan kaynak araştırması, çalışmanın materyalini oluşturmaktadır.

3.1. Evren ve rneklem

Araştırmanın evreni olarak Antalya ili seçilmiştir. Antalya ilinin evren olarak seçilmesinin en önemli nedenleri şöyle belirtilebilir. Antalya'nın ülkemizin bütün bölgelerinde çok yoğun miktarda g alması. Tarım, sanayi ve turizmin i ie geçmiş olması. Birbirine yakın okul ve çevrelerinin dahi olanaklar açısından farklılıklar göstermesi gibi özelliklerin olması araştırma evreni olarak seçilmesi açısından uygunluk göstermektedir.

Ayrıca araştırmanın örneklemini oluşturmak için merkezi temsilen Antalya Büyükşehir Belediyesi sınırları içerisinde bulunan Muratpaşa, Kepez, Konyaaltı, Döşemealtı ilçeleri ile taşrayı temsilen de Serik ve Elmalı ilçelerinde bulunan İlköğretim okullarında görev yapan öğretmenler seçilmiştir. Bu ğretmenlerin 67'si büyükşehir sınırları içerisinde görev yapmakta 7 tanesi ise Elmalı ve Serik ilçelerinde görev yapmaktalar.

3.2. Veri Toplama Aracı

Veri toplama aracı olarak iki yola başvurulmuştur. Bunlardan birincisi kaynak araştırması ile bilgi elde edilmesi olup, ikincisi ise anketle bilgi elde edilmesi yoluna gidilmiştir. Anket formu oluşturulurken soru tekniği, soru kökü, soru seçenekleri, ifade edilişleri açısından ön araştırma, araştırmacı tarafın yapılmış, daha sonra konu hakkında uzman kişilerin görüşleri alınmıştır. Anket formu olgunlaştıktan sonra tez danışmanının görüş ve önerisine sunulmuştur. Alınan eleştiri ve öneriler doğrultusunda anket formuna son şekli verilerek uygulama çalışmasına geçilmiştir. Anket örneği Ek 1’de verilmiştir. Ankette toplam 63 soru sorulmuş olup, bu soruların 6 tanesi kişisel, 11 tanesi programın amaçları ile ilgili, 15 tanesi kuşaklarla ilgili, 9 tanesi programın özellikleri ile ilgili, 21 tanesi ise programla ilgili genel sorulardan oluşmuştur. Kaynak araştırması 2009 yılı şubat ve haziran ayları arasında, anket çalışması ise 2009 yılı eylül ve ekim ayları arasında yapılmıştır.

3.3. Verilerin Değerlendirilmesi

Kaynak araştırması sonucu ortaya çıkarılan bilgiler ile çalışmanın giriş bölümü hazırlanmış, bulgular kısmındaki verileri elde etmek için ise hazırlanmış anket formu kullanılmıştır. Anket 2009 yılı eylül ve ekim aylarında, tespit edilen öğretmenlerle birebir görüşülerek uygulanmıştır. Anket kısaca tanıtılarak öğretmenlere dağıtılmıştır. Verilerin analizinde frekans, yüzde (%) alınmış ve bulgular çizelgeler haline getirilmiştir. 59., 60., 61., 62., 63. sorular ise açık uçlu sorular olarak öğretmenler tarafından cevaplandırılmış elde edilen veriler çizelgelere işlenerek sonuçlandırılmıştır.

4. BULGULAR VE YORUM

Kişisel sorularla ilgili bulgular ve yorumlar şöyledir;

Çizelge 5.1. Anket çalışmasına katılan öğretmenlerin görev yaptıkları okulların listesi

SIRA NO	İLÇESİ	OKULUN ADI	ÖĞRT. SAYISI
1	Döşemealtı	Caner Saraçoğlu İlköğretim Okulu	1
2	Elmalı	Atatürk İlköğretim Okulu	2
3	Elmalı	Ali Mumcu İlköğretim Okulu	2
4	Elmalı	Muhammed Hamdi Yazır İlköğretim Okulu	2
5	Kepez	Baraj İlköğretim Okulu	2
6	Kepez	Emekler İlköğretim Okulu	1
7	Kepez	Ersay İlköğretim Okulu	1
8	Kepez	General Şadi Çetinkaya İlköğretim Okulu	2
9	Kepez	Hüseyin Avni Çöllü İlköğretim Okulu	4
10	Kepez	İbrahim Doğaner İlköğretim Okulu	2
11	Kepez	İsmail Hakkı Kaya İlköğretim Okulu	2
12	Kepez	Mareşal Fevzi Çakmak İlköğretim Okulu	1
13	Kepez	Mehmet Kemal Dedeman İlköğretim Okulu	3
14	Kepez	Prof. İhsan Koz İlköğretim Okulu	1
15	Kepez	Varsak İlköğretim Okulu	1
16	Kepez	Varsak Sakarya İlköğretim Okulu	1
17	Konyaaltı	Gazi Mustafa Kemal İlköğretim Okulu	1
18	Muratpaşa	Antbirlik İlköğretim Okulu	3
19	Muratpaşa	Ahmet bileydi İlköğretim Okulu	4
20	Muratpaşa	Ahmet Ferda Kahraman İlköğretim Okulu	2
21	Muratpaşa	Barbaros İlköğretim Okulu	4
22	Muratpaşa	Cumhuriyet İlköğretim Okulu	2
23	Muratpaşa	Dr. İlhami Tankut İlköğretim Okulu	1
24	Muratpaşa	Fatih İlköğretim Okulu	2
25	Muratpaşa	Fatmagül Özpınar İlköğretim Okulu	2
26	Muratpaşa	Güvenlik İlköğretim Okulu	2
27	Muratpaşa	Kamile Çömlekçioğlu İlköğretim Okulu	3
28	Muratpaşa	İstiklal İlköğretim Okulu	4
29	Muratpaşa	Merkez İlköğretim Okulu	3
30	Muratpaşa	Mehmet Kesikçi İlköğretim Okulu	1
31	Muratpaşa	Mustafa Meryem Ege İlköğretim Okulu	2
32	Muratpaşa	Naciye Havva Manavuşak İlköğretim Okulu	1
33	Muratpaşa	Nadire Konuk Ali Oğuz Konuk	3
34	Muratpaşa	Namık Kemal İlköğretim Okulu	5
35	Serik	Mehmet Akif Ersoy İlköğretim Okulu	1
Ankete Katılan Toplam Öğretmen Sayısı			74

Döşemealtı ilçesinde bir, Elmalı ilçesinde üç, Kepez ilçesinde on iki, Konyaaltı ilçesinde bir, Muratpaşa ilçesinde on yedi, Serik ilçesinde bir olmak üzere 35 okulda toplam 74 öğretmen ile bire bir görüşülerek anket çalışması yapılmıştır. Anket uygulaması 2009 yılı Eylül ve Ekim aylarında yapılmış, çalışmaya katılan öğretmenler 2006-2007 eğitim öğretim yılı öncesi İş Eğitimi branşı öğretmeni olarak atanmış, 2006-2007 eğitim öğretim yılından sonrada Teknoloji ve Tasarım dersi branş öğretmeni olarak görev yapan öğretmenlerden oluşmaktadır.

Çizelge 5.2. Anket çalışması yapılan ilçeler, öğretmen sayı ve yüzdeleri

İLÇELER	f	%
DÖŞEMEALTI	1	1,4
ELMALI	6	8
KEPEZ	21	28,4
KONYAALTI	1	1,4
MURATPAŞA	44	59,4
SERİK	1	1,4
TOPLAM	74	100

Anket çalışmasına katılan öğretmenlerimizin, ilçelere göre yüzdelik dağılımı şöyledir. Döşemealtı ilçesinde ankete katılan bir öğretmen olup toplam öğretmen yüzdesi içerisinde %1,4'nü oluşturmaktadır. Elmalı ilçesinde, ankete katılan altı öğretmen olup toplam öğretmen yüzdesi içerisinde %8'ni oluşturmaktadır. Kepez ilçesinde, ankete katılan yirmi bir öğretmen olup toplam öğretmen yüzdesi içerisinde %28,4'nü oluşturmaktadır. Konyaaltı ilçesinde, ankete katılan bir öğretmen olup toplam öğretmen yüzdesi içerisinde %1,4'nü oluşturmaktadır. Muratpaşa ilçesinde, ankete katılan kırk dört öğretmen olup toplam öğretmen yüzdesi içerisinde %59,4'nü oluşturmaktadır. Serik ilçesinde ankete katılan bir öğretmen olup toplam öğretmen yüzdesi içerisinde %1,4'nü oluşturmaktadır. Anket çalışmasına katılan öğretmenlerin %59,4'nün Muratpaşa ilçesinden olmasının nedeni, Büyükşehir Belediyesi sınırları içerisinde köklü ve yerleşik bir geçmişi olan okulların çoğunluğunun şehrin merkezini oluşturan Muratpaşa ilçesinde olması, kadrolu branş öğretmenlerinin çoğununda bu okullarda görev yapmaları olarak belirtilebilir.

Çizelge 5.3. Ankete katılan öğretmenlerin mezun oldukları okullar ve bölümleri

NO	ÜNİVERSİTE	FAKÜLTE	BÖLÜM
1	Akdeniz Üniversitesi	İktisadi İdari Bilimler Fakültesi	İşletme Bölümü
2	Ankara Üniversitesi	İktisadi İdari Bilimler Fakültesi	İşletme Bölümü
3	Ankara Kız Teknik Yüksek Öğretmen Okulu		El Sanatları ve Çiçek Öğretmenliği
4	Atatürk Üniversitesi	İktisadi İdari Bilimler Fakültesi	İşletme Bölümü
5	Dokuz Eylül Üniversitesi	Buca Eğitim Fakültesi	Resim İş Öğretmenliği
6	Endüstriyel Sanatlar Yüksek Öğretmen Okulu		İş ve Teknik Eğitimi Öğretmenliği
7	Eskişehir Eğitim Enstitüsü		Tarım öğretmenliği
8	Gazi Üniversitesi	Eğitim Fakültesi	Resim İş Öğretmenliği
9	Gazi Üniversitesi	Mesleki Eğitim Fakültesi	1-Aile Ekonomisi ve Beslenme Öğretmenliği 2-El Sanatları Öğretmenliği 3-İş ve Teknik Eğitimi Öğretmenliği 4-Ev Ekonomisi Öğretmenliği 5-Ticaret Eğitimi Öğretmenliği 6-Moda Tasarımı 7-Giyim, hazır giyim 8-Giyim Eğitimi ve Öğretimi Endüstrisi 9-Giyim endüstrisi ve eğitimi
10	Gazi Üniversitesi	Endüstriyel Sanatlar Eğitim Fakültesi	1-Endüstriyel Teknoloji eğitimi 2-Aile ve Tüketici eğitimi
11	Hacettepe Üniversitesi	Ev İdaresi Yüksek Okulu	1-Ev idaresi ve Aile Ekonomisi bölümü 2-Beslenme ve Ev Yönetimi
12	Marmara Üniversitesi	Eğitim Fakültesi	Resim İş Öğretmenliği
13	On dokuz Mayıs Üniversitesi	Eğitim Fakültesi	Resim İş Öğretmenliği
14	Selçuk Üniversitesi	İktisadi İdari Bilimler Fakültesi	İşletme Bölümü
15	Selçuk Üniversitesi	Mesleki Eğitim Fakültesi	1-El Sanatları Öğretmenliği 2-Aile Ekonomisi ve Beslenme Öğretmenliği 3-Çiçek Örgü Dokuma Öğretmenliği
16	Süleyman Demirel Üniversitesi	Güzel Sanatlar Fakültesi	Resim Bölümü
17	Uludağ Üniversitesi	İktisadi İdari Bilimler Fakültesi	İşletme Bölümü
18	Uludağ Üniversitesi	Eğitim Fakültesi	Resim İş Öğretmenliği
19	Yakın Doğu Üniversitesi		Eğitim Yönetimi denetimi, Planlaması ve Ekonomisi

Anket çalışması sonucunda İş Eğitimi dersi branşı öğretmeni olarak atanan öğretmenlerimiz, ülkemizin değişik şehirlerinde eğitim öğretim veren üniversitelerimizin çeşitli fakültelerinden mezun oldukları görülmektedir. Öğretmenlerin çoğu eğitim fakültelerinden mezun olmalarının yanında bir kısmı da öğretmen yetiştirmeyen çeşitli fakültelerden mezunlardır. Milli Eğitim Bakanlığı çeşitli zamanlarda bazı illerimizin sınıf öğretmeni ihtiyacını karşılamak için eğitim fakültesi mezunları dışındaki fakülte mezunlarını da öğretmen olarak atamıştır. Ayrıca bazı branşlarda görev yapan öğretmenler zamanla kadro sorunları nedeniyle çeşitli zamanlarda kendi branşlarına yakın olan İş Eğitimi derslerinden birine, öğretmenlerin kendi istekleri doğrultusunda bakanlıkça atanmışlardır.

Çizelge 5.4. Ankete katılan öğretmenlerin mesleki kıdemleri

KIDEM YILI	f	%
0-5	2	2,7
6-10	15	20,3
11-15	27	36,5
16-20	15	20,3
21-30	13	17,5
31 yıl ve üstü	2	2,7
TOPLAM	74	100

Ankete katılan 74 öğretmenin meslekteki kıdemleri şöyledir. %2,7'si 0-5 yıllık (Bu yüzdelik dilime giren öğretmenlerin biri 4, diğeri 5 yıllık öğretmendir) , %20,3'ü 6-10 yıllık, %36,5'i 11-15 yıllık, %20,3'ü 16-20 yıllık, %17,5'ü 21-30 yıllık, %2,7'si 31 yıl ve üzeri öğretmenlerden oluşmaktadır. Bu göstermektedir ki anket çalışmasına katılmış olan öğretmenlerin tamamı her iki dersin programını uygulayan, tanıyan, olumlu, olumsuz yönlerini iyi bilen öğretmenlerden oluşmuştur.

Çizelge 5.5. Ankete katılan öğretmenlerin cinsiyetleri

CİNSİYET	f	%
KADIN	50	67,6
ERKEK	24	32,4
TOPLAM	74	100

Yapılan anket çalışmasına katılanların %67,6'sı bayan, %32,4'ü ise bay öğretmenlerden oluşmaktadır. Bayan öğretmenlerin çoğunlukta olması, İş Eğitimi dersini oluşturan İş ve Teknik, Ev Ekonomisi, Ticaret Eğitimi ve Tarım derslerinin hepsinde kadın öğretmenler görev yapmaktalar. Erkek öğretmenler ise daha çok İş ve Teknik Eğitimi dersi ile Ticaret Eğitimi derslerinde görev yapmaktadırlar.

Çizelge 5.6. Ankete katılan öğretmenlerin branşları itibarı ile dağılımı

BRANŞ	f	%
İş ve Teknik	19	25,7
Ev Ekonomisi	22	29,7
Ticaret	10	13,5
Tarım	1	1,4
Diğer	22	29,7
TOPLAM	74	100

Bu sonuca göre anket çalışmasına katılan öğretmenlerin %25,7'sinin branşı İş ve Teknik Eğitimi, %29,7'sinin branşı Ev Ekonomisi, %13,5'inin branşı Ticaret, %1,4'ünün branşı tarım, % 29,7'sinin branşı ise diğer branşlardan oluşmaktadır.

Diğer şıkkını işaretleyen öğretmenlerin branşları ise şöyledir;

- 1- El sanatları öğretmenliği
- 2- Giyim öğretmenliği
- 3- Beslenme öğretmenliği
- 4- Resim iş öğretmenliği
- 5- El sanatları – Çiçek öğretmenliği
- 6- Moda tasarımı öğretmenliği
- 7- Hazır giyim öğretmenliği
- 8- Aile ekonomisi ve beslenme öğretmenliği
- 9- Beslenme ve ev yönetimi öğretmenliği gibi branşlar da mezun öğretmenlerinde teknoloji ve tasarım dersine girdiği yapılan araştırma sonucu tespit edilmiştir. Bu branşların dışında teknoloji ve tasarım dersine giren birçok değişik branşta öğretmen

olduğu bilinmektedir. Ayrıca ülkemizin şuanda tek Tarım dersi öğretmeni ilimiz Muratpaşa ilçesi Fatmagül Özpınar İlköğretim okulunda görev yapmaktadır.

“Teknoloji eğitimi uygulamalarına ilişkin öğretmen görüşleri” üzerine yapılmış bir araştırmada da İş Eğitimi branşlarında görev yapan öğretmenlerin %46’sının farklı branşlara atanmış öğretmenlerden oluştuğu tespit edilmiştir [Mutlu, 2001].

Programın genel amaçları ile ilgili bulgular ve yorumlar şunlardır;

Çizelge 5.7. Programın amacı, öğrencilerin merak eden, soru soran, gözlem ve araştırma yapmaya hevesli bir kişiliğe sahip olmalarını sağlamakta mıdır?

	EVET	HAYIR	KISMEN	FİKRİM YOK	DİĞER	TOPLAM
f	27	12	35	-	-	74
%	36,7	16,3	47	-	-	100

Bu sonuca göre anket çalışmasına katılan öğretmenlerin, %36,7’si evet, %16,3’ü hayır, %47’si kısmen cevabını vermişlerdir. Buna göre ders programının “Öğrencilerin merak eden, soru sormaktan çekinmeyen, gözlem ve araştırma yapmaya hevesli bir kişiliğe sahip olmaları” amacını gerçekleştirme düzeyine %36,7 oranında tamamen ulaşıldığı, %47 oranında ise kısmen ulaşıldığı, bu amaca sadece %16,3 oranında ulaşamadığı belirtilmektedir. Bu veriler göz önüne alındığında derslerde kısmen de olsa istenen amaca ulaşıldığı ifade edilebilir.

Çizelge 5.8. Programın amacı, öğrencilerin çevresindeki olay ve mekânlar arasındaki ilişkiyi kendine has bir bakış açısıyla değerlendirmelerini sağlamakta mıdır?

	EVET	HAYIR	KISMEN	FİKRİM YOK	DİĞER	TOPLAM
f	21	15	38	-	-	74
%	28,4	20,2	51,4	-	-	100

Çalışmaya katılan öğretmenlerin, %28,4’ü evet, %51,4’ü kısmen, %20,2’si hayır, cevabını vermişlerdir. Buna göre ders programının “Öğrencilerin, çevresindeki olay

ve mekânlar arasındaki ilişkiyi kendine has bir bakış açısıyla değerlendirmeleri” amacını gerçekleştirme düzeyine %28,4 oranında ulaşıldığı, %51,4 oranında da kısmen ulaşıldığı, bu amaca sadece %20,2 oranında ulaşamadığı belirtilmektedir. Bu verilere göre derslerde hedeflenen amaca kısmen ulaşıldığı ifade edilebilir.

Çizelge 5.9. Programın amacı, öğrencilerin karşılaştıkları güçlüklerle karşı özgün çözümler üretmelerini sağlamakta mıdır?

	EVET	HAYIR	KISMEN	FİKRİM YOK	DİĞER	TOPLAM
f	25	17	31	1	-	74
%	33,6	23	42	1,4	-	100

Bu sonuca göre anket çalışmasına katılan öğretmenlerin, %33,6’sı evet, %42’si kısmen, %23’ü hayır, %1,4’ü fikrim yok cevabını vermişlerdir. Buna göre ders programının “Öğrencilerin, karşılaştıkları güçlükleri yenmek için özgün çözümler üretmeleri” amacını gerçekleştirme düzeyine %33,6 oranında tamamen ulaşıldığı, %42 oranında ise kısmen ulaşıldığı, bu amaca sadece %23 oranında ulaşamadığı, %1,4’ü fikrinin olmadığını belirtilmektedir. Bu verileri göz önüne alındığında derslerde belirgin bir oranda hedeflenen amaca kısmen ulaşıldığı ifade edilebilir.

Çizelge 5.10. Programın amacı, öğrencilerin öz güveni, hayal gücü ve estetik duyguları geliştirmelerini sağlamakta mıdır?

	EVET	HAYIR	KISMEN	FİKRİM YOK	DİĞER	TOPLAM
f	31	12	31	-	-	74
%	41,9	16,2	41,9	-	-	100

Yapılan çalışmaya katılan öğretmenlerin, %41,9’u evet, %41,9’u kısmen, % 16,2’si hayır cevabını vermişlerdir. Buna göre ders programının “Öğrencilerin, öz güvenini, hayal gücünü ve estetik duygularını geliştirmeleri” amacını gerçekleştirme düzeyine %41,9 oranında tamamen ulaşıldığı, %41,9 oranında ise kısmen ulaşıldığı, bu amaca sadece %16,2 oranında ulaşamadığı belirtilmektedir. Bu veriler göz önüne alındığında derslerde belirgin bir oranda hedeflenen amaca ulaşıldığı ifade edilebilir.

Çizelge 5.11. Programın amacı, öğrencilerin kendisi, çevresi ile barışık, rekabete ve yeni yaşantılar edinmeye açık olmalarını sağlamakta mıdır?

	EVET	HAYIR	KISMEN	FİKRİM YOK	DİĞER	TOPLAM
f	20	21	31	1	1	74
%	27	28,3	41,9	1,4	1,4	100

Bu sonuca göre anket çalışmasına katılan öğretmenlerin, %27'si evet, %41,9'u kısmen, %28,3'ü hayır, %1,4'ü fikrim yok, %1,4'ü ise diğer cevabını vermişlerdir. Buna göre ders programının “Öğrencilerin, kendisi ve çevresi ile barışık, rekabete ve yeni yaşantılar edinmeye açık olmaları” amacını gerçekleştirme düzeyine %27 oranında tamamen ulaşıldığı, %41,9 oranında ise kısmen ulaşıldığı, bu amaca sadece %28,3 oranında ulaşamadığı, görülmektedir. Bu veriler çerçevesinde kısmen de olsa derslerde hedeflenen amaca ulaşıldığı ifade edilebilir.

Çizelge 5.12. Programın amacı, öğrencilerin bağımsız olarak düşünebilme alışkanlığı edinmelerini sağlamakta mıdır?

	EVET	HAYIR	KISMEN	FİKRİM YOK	DİĞER	TOPLAM
f	21	25	27	-	1	74
%	28,4	33,7	36,5	-	1,4	100

Bu sonuca göre anket çalışmasına katılan öğretmenlerin, %28,4'ü evet, %36,5'i kısmen, %33,7'si hayır, %1,4'ü ise diğer cevabını vermişlerdir. Buna göre ders programının “Öğrencilerin, bağımsız olarak düşünebilme alışkanlığı edinmeleri” amacını gerçekleştirme düzeyine %28,4 oranında tamamen ulaşıldığı, %36,5 oranında ise kısmen ulaşıldığı, bu amaca %33,7 oranında ise ulaşamadığı, %1,4'ü, diğer olarak görüşlerini belirtmişlerdir. Bu veriler göz önüne alındığında derslerde hedeflenen amaca kısmen ulaşıldığı ifade edilebilir. Ancak öğretmenlerimizin %33,7 gibi bir oranı derste bu amaca ulaşamadığını belirtmeleri de düşündürücüdür. Ayrıca diğer şıkkını işaretleyen öğretmen arkadaşımıza göre ise öğrencilerin bağımsız olarak düşünebilme alışkanlığı edinmeleri öğrenciden öğrenciye göre değişebileceği gibi, öğrencinin hazır bulunuşluluğuna da bağlıdır

Çizelge 5.13. Programın amacı, öğrencilerin özgün tasarımlar çıkarmalarını sağlamakta mıdır?

	EVET	HAYIR	KISMEN	FİKRİM YOK	DİĞER	TOPLAM
f	28	16	30	-	-	74
%	37,9	21,6	40,5	-	-	100

Bu sonuca göre anket çalışmasına katılan öğretmenlerin, %37,9'u evet, %40,5'i kısmen, %21,6'sı hayır cevabını vermişlerdir. Buna göre ders programının “Öğrencilerin, özgün tasarımlar ortaya çıkarmaları” amacını gerçekleştirme düzeyine %37,9 oranında tamamen ulaşıldığı, %40,5 oranında ise kısmen ulaşıldığı, bu amaca sadece %21,6 oranında ulaşamadığı belirtilmektedir. Bu verilere göre derslerde kısmen de olsa hedeflenen amaca ulaşıldığı ifade edilebilir.

Çizelge 5.14. Programın amacı, öğrencilerin aldığı kararları değerlendiren ve sorumluluk taşımalarını sağlamakta mıdır?

	EVET	HAYIR	KISMEN	FİKRİM YOK	DİĞER	TOPLAM
f	20	25	29	-	-	74
%	27	34	39	-	-	100

Çalışmaya katılan öğretmenlerin, %27'si evet, %39'u kısmen, %34'ü hayır cevabını vermişlerdir. Buna göre ders programının “Öğrencilerin, aldığı kararları değerlendirmeleri ve sorumluluklarını taşımaları” amacını gerçekleştirme düzeyine %27 oranında tamamen ulaşıldığı, %39 oranında ise kısmen ulaşıldığı, bu amaca sadece %34 oranında ulaşamadığı belirtilmektedir. Bu verilere göre derste kısmen de olsa belirlenen amaca ulaşıldığı ifade edilebilir. Bunun yanında %34 gibi bir oran ile derste bu amaca ulaşamaması çok önemlidir.

Çizelge 5.15. Programın amacı, öğrencilerin gelecek ile ilgili kurgular yapmalarını sağlamakta mıdır?

	EVET	HAYIR	KISMEN	FİKRİM YOK	DİĞER	TOPLAM
f	25	14	35	-	-	74
%	34	19	47	-	-	100

Anket sonucunda öğretmenlerin, %34'ü evet, %47'si kısmen, %19'u hayır cevabını vermişlerdir. Buna göre ders programının “Öğrencilerin, gelecek ile ilgili kurgular yapmaları” amacını gerçekleştirme düzeyine %34 oranında tamamen ulaşıldığı, %47 oranında ise kısmen ulaşıldığı, bu amaca sadece %19 oranında ulaşamadığı belirtilmektedir. Bu veriler göz önüne alındığında derslerde kısmen de olsa istenen amaca ulaşıldığı ifade edilebilir.

Çizelge 5.16. Programın amacı, öğrencilerin teknolojik gelişmeler karşısında kendilerini yenilemelerini sağlamakta mıdır?

	EVET	HAYIR	KISMEN	FİKRİM YOK	DİĞER	TOPLAM
f	18	17	37	1	1	74
%	24,3	22,9	50	1,4	1,4	100

Öğretmenlerin, %24,3'ü evet, %50'si kısmen, %22,9'u hayır, %1,4'ü fikrim yok, %1,4'ü diğer cevabını vermişlerdir. Buna göre ders programının “Öğrencilerin, teknolojik gelişmeler karşısında kendilerini yenilemeleri” amacını gerçekleştirme düzeyine %24,3 oranında tamamen ulaşıldığı, %50 oranında ise kısmen ulaşıldığı, bu amaca sadece %22,9 oranında ulaşamadığı belirtilmektedir. Bu verilere göre derslerde kısmen de olsa %50 gibi büyük bir oranda hedeflenen amaca ulaşıldığı ifade edilebilir. Diğer şıkkını işaretleyen öğretmen arkadaşımıza göre öğrencilerin içe dönük olmaları amaca ulaşmada bir engel teşkil ettiği görüşünü belirtmektedir.

Çizelge 5.17. Programın amacı, öğrencilerin duygu ve düşüncelerini farklı yollarla ifade etmelerini sağlamakta mıdır?

	EVET	HAYIR	KISMEN	FİKRİM YOK	DİĞER	TOPLAM
f	27	19	28	-	-	74
%	36,6	25,6	37,8	-	-	100

Bu sonuca göre anket çalışmasına katılan öğretmenlerin, %36,6'sı evet, %37,8'i kısmen, %25,6'sı hayır cevabını vermişlerdir. Buna göre ders programının “Öğrencileri, duygu ve düşüncelerini farklı yollarla ifade etmeleri amaçlanmaktadır” amacını gerçekleştirme düzeyine %36,6 oranında tamamen ulaşıldığı, %37,8

oranında kısmen ulaşıldığı, bu amaca sadece %25,6 oranında ulaşamadığı belirtilmektedir. Böylece derste kısmen hedeflenen amaca ulaşıldığı ifade edilebilir.

Düzen kuşağı ile ilgili bulgular ve yorumlar kısaca şöyledir;

Çizelge 5.18. Öğrenciler, düşünmeyi öğrenme ve yaşamlarındaki olaylara farklı açılardan bakarak değerlendirme anlayışı geliştirmekte midirler?

	EVET	HAYIR	KISMEN	FİKRİM YOK	DİĞER	TOPLAM
f	26	18	30	-	-	74
%	35,2	24,3	40,5	-	-	100

Bu sonuç göstermektedir ki öğretmenlerin, %35,2'si evet, %40,5'i kısmen, %24,3'ü hayır cevabını vermişlerdir. Buna göre düzen kuşağında “Öğrenciler, düşünmeyi öğrenme ve yaşamlarındaki olaylara farklı açılardan bakarak değerlendirme anlayışı geliştirirler” özelliğini gerçekleştirme düzeyine %35,2 oranında tamamen ulaşıldığı, %40,5 oranında ise kısmen ulaşıldığı, bu amaca sadece %24,3 oranında ulaşamadığı belirtilmektedir. Bu veriler göre düzen kuşağında bu özelliğe kısmen de olsa gerçekleştirme düzeyine ulaşıldığı ifade edilebilir.

Çizelge 5.19. Öğrenciler, doğadan, yaşamdan, kendinden yola çıkarak mekân, yüzey, birim, tekrar, ritim, düzen, uyum, bütünlük, topluluk vb. kavramları yapılandırmakta mıdır?

	EVET	HAYIR	KISMEN	FİKRİM YOK	DİĞER	TOPLAM
f	32	16	25	1	-	74
%	43,3	21,6	33,7	1,4	-	100

Bu sonuca göre anket çalışmasına katılan öğretmenlerin, %43,3'ü evet, %33,7 kısmen, %21,6 hayır, %1,4'ü fikrim yok cevabını vermişlerdir. Buna göre düzen kuşağında “Öğrenciler, doğadan, yaşamdan ve kendinden yola çıkarak mekân, yüzey, birim, tekrar, ritim, düzen, uyum, bütünlük, topluluk vb. kavramları yapılandırırlar” özelliğini gerçekleştirme düzeyine %43,3 oranında tamamen ulaşıldığı, %33,7 oranında ise kısmen ulaşıldığı, bu amaca sadece %21,6 oranında ulaşamadığı belirtilmektedir. Bu veriler göz önüne alındığında düzen kuşağında bu özelliği gerçekleştirme düzeyine ulaşıldığı ifade edilebilir.

Çizelge 5.20. Öğrenciler, değişkenliği olmayan biçimleri (kare, yuvarlak, çizgi) kullanarak özgün düzenler (tasarım) oluşturmakta mıdır?

	EVET	HAYIR	KISMEN	FİKRİM YOK	DİĞER	TOPLAM
f	52	4	18	-	-	74
%	70,2	5,4	24,4	-	-	100

Anket çalışmasına katılan öğretmenlerin %70'si evet, %24,4'ü kısmen, %5,4'ü hayır cevabını vermişlerdir. Buna göre düzen kuşağında “Öğrenciler, değişkenliği olmayan biçimleri (kare, yuvarlak, çizgi) kullanarak özgün düzenler (tasarım) oluştururlar” özelliğini gerçekleştirme düzeyine %70 oranında tamamen ulaşıldığı, %24,4 oranında ise kısmen ulaşıldığı, bu amaca sadece %5,4 oranında ulaşamadığı belirtilmektedir. Verilere göre düzen kuşağında bu özelliği gerçekleştirme düzeyine yüksek bir oranda sonuca ulaşıldığı ve buna göre çok verimli etkinlik çalışmalarının yapıldığı ifade edilebilir.

Çizelge 5.21. Öğrenciler, değişkenliği olmayan biçimlerle oluşturduğu düzende renk, yön ve oran kavramlarını ifade edebilmekte midirler?

	EVET	HAYIR	KISMEN	FİKRİM YOK	DİĞER	TOPLAM
f	38	4	31	-	1	74
%	51,4	5,4	41,8	-	1,4	100

Bu sonuca göre anket çalışmasına katılan öğretmenlerin, %51,4'ü evet, %41,8'i kısmen, %5,4'ü hayır, %1,4'ü diğer cevabını vermişlerdir. Buna göre düzen kuşağında “Öğrenciler, değişkenliği olmayan biçimlerle oluşturduğu düzende renk, yön ve oran kavramlarını ifade ederler” özelliğini gerçekleştirme düzeyine %51,4 oranında tamamen ulaşıldığı, %41,8 oranında ise kısmen ulaşıldığı, bu amaca sadece %5,4 oranında ulaşamadığı belirtilmektedir. Bu veriler göz önüne alındığında düzen kuşağında bu özelliği gerçekleştirme düzeyine yüksek oranda ulaşıldığı bunun sonucunda verimli çalışmaların yapıldığı ifade edilebilir. Diğer şıkkını işaretleyen öğretmen arkadaşımız ise bu özelliğe ulaşma düzeyinin çok az olduğunu belirtmiştir.

Çizelge 5.22. Öğrenciler, yaratıcılıklarını; gözlem, arama, sorgulama ve denemelerle öğrenme sürecinde geliştirmekte midirler?

	EVET	HAYIR	KISMEN	FİKRİM YOK	DİĞER	TOPLAM
f	19	16	39	-	-	74
%	25,7	21,6	52,7	-	-	100

Bu sonuca göre anket çalışmasına katılan öğretmenlerin, %25,7'si evet, %52,7'si kısmen, %21,6'sı hayır cevabını vermişlerdir. Buna göre düzen kuşağında “Öğrenciler, yaratıcılıklarını; gözlem, arama, sorgulama ve denemelerle öğrenme sürecinde geliştirirler” özelliğini gerçekleştirme düzeyine %25,7 oranında tamamen ulaşıldığı, %52,7 oranında ise kısmen ulaşıldığı, bu amaca sadece %21,6 oranında ulaşamadığı belirtilmektedir. Bu veriler göz önüne alındığında düzen kuşağında bu özelliği gerçekleştirme düzeyine kısmen de olsa ulaşıldığı ifade edilebilir.

Çizelge 5.23. Öğrenciler, teknoloji ve tasarım kültürünün oluşması için gerekli zihinsel alt yapıyı oluşturmakta mıdır?

	EVET	HAYIR	KISMEN	FİKRİM YOK	DİĞER	TOPLAM
f	14	23	35	1	1	74
%	19	31	47,2	1,4	1,4	100

Anket sonucuna göre çalışmaya katılan öğretmenlerin, %19'u evet, %47,2'si kısmen, %31'i hayır, %1,4'ü fikrim yok, %1,4'ü diğer cevabını vermişlerdir. Buna göre düzen kuşağında “Öğrenciler, teknoloji ve tasarım kültürünün oluşması için gerekli zihinsel alt yapıyı oluştururlar” özelliğini gerçekleştirme düzeyine %19 oranında tamamen ulaşıldığı, %47,2 oranında ise kısmen ulaşıldığı, bu amaca sadece %31 oranında ulaşamadığı belirtilmektedir. Bu veriler göz önüne alındığında düzen kuşağında bu özelliğe gerçekleştirme düzeyine istenen sonuca kısmen ulaşıldığı ayrıca diğer şikkını işaretleyen öğretmen arkadaşımıza göre de bu özelliğe ulaşılabilmesi için öğrencinin bilgi almaya hazır ve istekli oluşunun da önemli bir etken olduğu ifade edilebilir.

Kurgu kuşağı ile ilgili bulgular ve yorumlar ise şunlardır;

Çizelge 5.24. Öğrenciler, yaratıcı düşüncelerini yaratıcı düşünmenin ilk basamağı olan düşünmeyi öğrenme yönünde adımlar atılan “düzen” kuşağındaki temel üzerine yapılandırırlar mı?

	EVET	HAYIR	KISMEN	FİKRİM YOK	DİĞER	TOPLAM
f	23	21	28	1	1	74
%	31	28,4	37,8	1,4	1,4	100

Öğretmenlerin, %31’i evet, %37,8’i kısmen, %28,4’ü hayır, %1,4’ü fikrim yok, %1,4’ü diğer cevabını vermişlerdir. Buna göre kurgu kuşağında “Öğrenciler, yaratıcı düşüncelerini yaratıcı düşünmenin ilk basamağı olan düşünmeyi öğrenme yönünde adımlar atılan “düzen” kuşağındaki temel üzerine yapılandırırlar” özelliğini gerçekleştirme düzeyine %31 oranında tamamen ulaşıldığı, %37,8 oranında ise kısmen ulaşıldığı, ancak %28,4 gibi yüksek bir oranda özelliğin gerçekleştirilemediği belirtilebilir. Bu veriler göz önüne alındığında kurgu kuşağında bu özelliğe kısmen de olsa istenen sonuca ulaşıldığı ifade edilebilir. Ancak diğer şikkını işaretleyen öğretmenimize göre de etkinliklerin birbirine yakın olması öğrenciler üzerinde bir bıkkınlık hissi yaratmaktadır.

Çizelge 5.25. Öğrenciler, merak ve hayal ettikleri ile değiştirmeyi, geliştirmeyi ve kolaylaştırmayı düşündüklerinden çözüme yönelik fikir ve hayal güçlerini yazarak, çizerek somutlaştırır mı?

	EVET	HAYIR	KISMEN	FİKRİM YOK	DİĞER	TOPLAM
f	29	14	31	-	-	74
%	39	19	42	-	-	100

Çalışmaya katılan öğretmenlerin, %39’u evet, %42’si kısmen, %19’u hayır cevabını vermişlerdir. Buna göre kurgu kuşağında “Öğrenciler, merak ve hayal ettikleri ile değiştirmeyi, geliştirmeyi ve kolaylaştırmayı düşündüklerinden çözüme yönelik fikir ve hayal güçlerini yazarak, çizerek somutlaştırır” özelliğini gerçekleştirme düzeyine %39 oranında tamamen, %42 oranında ise kısmen ulaşıldığı, %19 oranda da özelliğin gerçekleştirilemediği belirtilebilir. Verilere göre kısmen seviyesinde istenen sonuca ulaşıldığı ifade edilebilir.

Çizelge 5.26. Öğrenciler, çözüme yönelik düşüncelerini başkaları tarafından doğru anlaşılmasını sağlayacak nitelikte çizer ve çevresiyle paylaşırlar mı?

	EVET	HAYIR	KISMEN	FİKRİM YOK	DİĞER	TOPLAM
f	21	17	35	-	1	74
%	28,4	23	47,2	-	1,4	100

Çalışmaya katılan öğretmenlerin, %28,4'ü evet, %47,2'si kısmen, %23'ü hayır, %1,4'ü diğer cevabını vermişlerdir. Buna göre kurgu kuşağında “Öğrenciler, çözüme yönelik düşüncelerini başkaları tarafından doğru anlaşılmasını sağlayacak nitelikte çizer ve çevresiyle paylaşırlar” özelliğini gerçekleştirme düzeyine %28,4 oranında tamamen, %47,2 oranında ise kısmen ulaşıldığı, %23 oranda da özelliğin gerçekleştirilemediği belirtilebilir. Verilere göre kurgu kuşağında bu özelliğe kısmen düzeyde istenen sonuca ulaşıldığı ifade edilebilir. Diğer şıkkını işaretleyen öğretmenimize göre de etkinlikler arasında teknik resim çalışmalarının olmalıdır.

Çizelge 5.27. Öğrenciler, düşüncelerini yasal koruma altına alma süreçlerini fark ederler mi?

	EVET	HAYIR	KISMEN	FİKRİM YOK	DİĞER	TOPLAM
f	31	19	23	-	1	74
%	41,9	25,7	31	-	1,4	100

Öğretmenlerin, %41,9'u evet, %31'i kısmen, %25,7'si hayır, %1,4'ü diğer cevabını vermişlerdir. Buna göre kurgu kuşağında “Öğrenciler, düşüncelerini yasal koruma altına alma süreçlerini fark ederler” özelliğini gerçekleştirme düzeyine %41,9 oranında tamamen, %31 oranında ise kısmen ulaşıldığı, ancak %25,7 oranda özelliğin gerçekleştirilemediği belirtilebilir. Verilere göre bu özelliğe istenen sonuca ulaşıldığı ifade edilebilir. Diğer şıkkını işaretleyen öğretmenimiz ise öğrencilerin, yapılan çalışmalar için yasal korumanın önemini kavrayamadıklarını belirtilmektedir.

Yapım kuşağı ile ilgili bulgular ve yorumlar şunlardır;

Çizelge 5.28. Öğrenciler, diğer kuşaklarda geliştirdikleri becerilerini somut bir ürünle ortaya çıkarmada kullanırlar mı?

	EVET	HAYIR	KISMEN	FİKRİM YOK	DİĞER	TOPLAM
f	12	14	45	-	3	74
%	16,2	19	60,8	-	4	100

Bu sonuca göre anket çalışmasına katılan öğretmenlerin, %16,2’si evet, %60,8’i kısmen, %19’u hayır, %4’ü diğer cevabını vermişlerdir. Buna göre yapım kuşağında “Öğrenciler, diğer kuşaklarda geliştirdikleri becerilerini somut bir ürünle ortaya çıkarmada kullanırlar” özelliğini gerçekleştirme düzeyine %16,2 oranında tamamen ulaşıldığı, %60,8 oranında ise kısmen ulaşıldığı, ancak %19 oranda da özelliğin gerçekleştirilemediği belirtilebilir. Bu veriler göz önüne alındığında kurgu kuşağında bu özelliğe kısmen de olsa çok yüksek bir oranda istenen sonuca ulaşıldığı ifade edilebilir. Ancak bazı öğretmenlerimize göre bir kısım öğrenciler kazandıkları becerileri somut bir ürün ortaya çıkarmak için kullanabiliyorlar. Diğer şikkını işaretleyen bazı öğretmenlerimize göre de atölye ortamının yeterli olmaması ve donanım olmadığından etkinliklerde somut ürünler yerine daha çok soyut çalışmalar ortaya çıktığını belirtmektedirler.

Çizelge 5.29. Öğrenciler, çevrelerindeki oluşumları gözlemleyerek olanlar ile olması gerekenleri fark ederler mi?

	EVET	HAYIR	KISMEN	FİKRİM YOK	DİĞER	TOPLAM
f	15	24	35	-	-	74
%	20,3	32,4	47,3	-	-	100

Anket çalışmasına katılan öğretmenlerin, %20,3’ü evet, %47,3’ü kısmen, %32,4’ü hayır cevabını vermişlerdir. Buna göre yapım kuşağında “Öğrenciler, çevrelerindeki oluşumları gözlemleyerek olanlar ile olması gerekenleri fark ederler” özelliğini gerçekleştirme düzeyine %20,3 oranında tamamen ulaşıldığı, %47,3 oranında ise kısmen ulaşıldığı, ancak %32,4 gibi yüksek bir oranda da özelliğin

gerçekleştirilemediği belirtilebilir. Bu veriler göz önüne alındığında kurgu kuşağında bu özelliğe kısmen de olsa istenen sonuca ulaşıldığı ifade edilebilir.

Çizelge 5.30. Öğrenciler, tasarım sürecini, sorunların çözümü için uygulayarak somut tasarımlar yaparlar mı?

	EVET	HAYIR	KISMEN	FİKRİM YOK	DİĞER	TOPLAM
f	18	16	38	-	2	74
%	24,3	21,6	51,3	-	2,8	100

Bu sonuca göre anket çalışmasına katılan öğretmenlerin, %24,3'ü evet, %51,3'ü kısmen, %21,6'sı hayır, %2,8'i diğer cevabını vermişlerdir. Buna göre yapım kuşağında “Öğrenciler, tasarım sürecini, sorunların çözümü için uygulayarak somut tasarımlar yaparlar” özelliğini gerçekleştirme düzeyine %24,3 oranında tamamen ulaşıldığı, %51,3 oranında ise kısmen ulaşıldığı, ancak %21,6 oranda da özelliğin gerçekleştirilemediği belirtilebilir. Bu veriler göz önüne alındığında kurgu kuşağında bu özelliğe kısmen çok bariz bir oranda istenen sonuca ulaşıldığı ifade edilebilir. Ancak diğer şikkını işaretleyen bazı öğretmenlerimize göre öğrenciler, etkinliklerde basamak atlayarak çalışma yapıyorlar, ayrıca yapım kuşağında yapılan çalışmalar yapım kuşağı için uygun çalışmalar olmadığı belirtilmektedir.

Çizelge 5.31. Öğrenciler, tasarımlarını tanıtmaya yönelik etkinlikler planlayarak gerçekleştirirler mi?

	EVET	HAYIR	KISMEN	FİKRİM YOK	DİĞER	TOPLAM
f	25	22	27	-	-	74
%	33,8	29,7	36,5	-	-	100

Öğretmenlerin, %33,8'i evet, %36,5'i kısmen, %29,7'si hayır cevabını vermişlerdir. Buna göre yapım kuşağında “Öğrenciler, tasarımlarını tanıtmaya yönelik etkinlikler planlayarak gerçekleştirirler” özelliğini gerçekleştirme düzeyine %33,8 oranında tamamen ulaşıldığı, %36,5 oranında ise kısmen ulaşıldığı, ancak %29,7 oranda da özelliğin gerçekleştirilemediği belirtilebilir. Bu veriler göz önüne alındığında kurgu kuşağında bu özelliğe kısmen de olsa istenen sonuca ulaşıldığı ifade edilebilir.

Çizelge 5.32. Öğrenciler, ürünlerinde gerekli gördükleri inovasyonu yaparlar mı?

	EVET	HAYIR	KISMEN	FİKRİM YOK	DİĞER	TOPLAM
f	23	19	32	-	-	74
%	31	25,7	43,3	-	-	100

Bu sonuç göstermektedir ki anket çalışmasına katılan öğretmenlerin , %31'i evet, %43,3'ü kısmen, %25,7'si hayır cevabını vermişlerdir. Buna göre yapım kuşağında “Öğrenciler, ürünlerinde gerekli gördükleri inovasyonu yaparlar” özelliğini gerçekleştirme düzeyine %31 oranında tamamen, %43,3 oranında ise kısmen ulaşıldığı, ancak %25,7 oranda da özelliğin gerçekleştirilemediği belirtilebilir. Bu verilere göre bu özelliğe kısmen istenen sonuca ulaşıldığı ifade edilebilir.

Programın özellikleri ile ilgili bulgular ve yorumlar şöyle belirtilebilir;

Çizelge 5.33. Program, öğrencilerin gelişim düzeyi, ilgi, yetenek, ihtiyaç ve beklentilerine uygun olarak hazırlanmış mıdır?

	EVET	HAYIR	KISMEN	FİKRİM YOK	DİĞER	TOPLAM
f	14	29	31	-	-	74
%	19	39	42	-	-	100

Bu sonuca göre anket çalışmasına katılan öğretmenlerin, %19'u evet, %42'si kısmen, %39'u hayır cevabını vermişlerdir. Buna göre ders programı hazırlanması esnasında “Öğrencilerin gelişim düzeyi, ilgi, yetenek, ihtiyaç ve beklentilerine uygun olarak hazırlanmıştır” özelliğine, %19 oranında program bu özelliğe uygun olarak hazırlanmıştır, %42 oranında ise program kısmen bu özelliğe uygun olarak hazırlanmıştır, bununla beraber %39 gibi yüksek bir oranda ders programının bu özelliği taşımadığı belirtilmektedir. Bu veriler göz önüne alındığında ders programının bu özelliğe kısmen uygun hazırlandığı ifade edilebilir. Ancak %39 gibi yüksek bir oranda hayır cevabının verilmesi de çok manidar bir sonuçtur.

Çizelge 5.34. Program, sarmal program anlayışına uygun mudur?

	EVET	HAYIR	KISMEN	FİKRİM YOK	DİĞER	TOPLAM
f	19	22	29	4	-	74
%	25,7	29,7	39,2	5,4	-	100

Anket çalışmasına katılan öğretmenlerin, %25,7'si evet, %39,2'si kısmen, %29,7'si hayır, %5,4 fikrim yok cevabını vermişlerdir. Buna göre ders programı hazırlanması esnasında “Sarmal program anlayışına uygundur” özelliğine, %25,7 oranında program bu özelliğe uygun olarak hazırlanmıştır, %39,2 oranında ise program kısmen bu özelliğe uygun olarak hazırlanmıştır, bununla beraber %29,7 oranında ders programının bu özelliği taşımadığı belirtilmektedir. Bu verilere göre ders programının kısmen bu özelliğe uygun olarak hazırlandığı ifade edilebilir.

Çizelge 5.35. Program, Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı tarafından kabul edilerek yayımlanmış dersler için kabul edilen ortak becerileri içermekte midir?

	EVET	HAYIR	KISMEN	FİKRİM YOK	DİĞER	TOPLAM
f	26	19	25	4	-	74
%	35,1	25,7	33,8	5,4	-	100

Çalışmaya katılan öğretmenlerin, %35,1'i evet, %33,8'i kısmen, %25,7'si hayır, %5,4 fikrim yok cevabını vermişlerdir. Buna göre teknoloji ve tasarım ders programı hazırlanması esnasında “Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı tarafından kabul edilerek yayımlanmış (İlköğretim 1–8 Türkçe, Hayat Bilgisi, Matematik, Sosyal Bilgiler, Fen ve Teknoloji) dersler için kabul edilen ortak becerileri içermektedir” özelliğine, %35,1 oranında program bu özelliğe uygun olarak hazırlanmıştır, %33,8 oranında ise program kısmen bu özelliğe uygun olarak hazırlanmıştır, bununla beraber %25,7 gibi bir oranda ders programının bu özelliği taşımadığı belirtilmektedir. Ayrıca bazı öğretmenlerinde fikir belirtmemesi düşündürücü bir sonuçtur. Bu veriler göz önüne alındığında ders programının belirgin bir oranda bu özelliğe uygun olarak hazırlandığı ifade edilebilir.

Çizelge 5.36. Program, uygulamada, öğrenciyi aktif bir katılımcı ve sorunları araştırmacı birey hâline getiren, öğrenci merkezli yaklaşımı esas almış mıdır?

	EVET	HAYIR	KISMEN	FİKRİM YOK	DİĞER	TOPLAM
f	43	11	19	-	1	74
%	58	14,9	25,7	-	1,4	100

Bu sonuca göre anket çalışmasına katılan öğretmenlerin, %58'i evet, %25,7'si kısmen, %14,9'u hayır, %5,4 diğer cevabını vermişlerdir. Buna göre ders programı hazırlanması esnasında “Uygulamada, öğrenciyi aktif bir katılımcı ve sorunları araştırmacı birey hâline getiren, öğrenci merkezli yaklaşımı esas almıştır” özelliğine, %58 oranında program bu özelliğe uygun olarak hazırlanmıştır, %25,7 oranında ise program kısmen bu özelliğe uygun olarak hazırlanmıştır, bununla beraber %14,9 gibi bir oranda ders programının bu özelliği taşımadığı belirtilmektedir. Bu veriler göz önüne alındığında ders programının çok yüksek bir oranda bu özelliğe uygun olarak hazırlandığı ifade edilebilir. Ayrıca diğer şıkkını işaretleyen öğretmenimize göre ise program sürekli tekrar niteliği taşıyan bir program olarak görülmektedir.

Çizelge 5.37. Program, kuşakların odak noktalarına yönelik sınıf, grup ve bireysel etkinlikleri içermekte midir?

	EVET	HAYIR	KISMEN	FİKRİM YOK	DİĞER	TOPLAM
f	43	9	22	-	-	74
%	58	12,3	29,7	-	-	100

Bu sonuca göre anket çalışmasına katılan öğretmenlerin, %58'i evet, %29,7'si kısmen, %12,3'ü hayır cevabını vermişlerdir. Buna göre ders programı hazırlanması esnasında “Kuşakların odak noktalarına yönelik sınıf, grup ve bireysel etkinlikleri içermektedir” özelliğine, %58 oranında program bu özelliğe uygun olarak hazırlanmıştır, %29,7 oranında ise program kısmen bu özelliğe uygun olarak hazırlanmıştır, bununla beraber %12,3 gibi bir oranda ders programının bu özelliği taşımadığı belirtilmektedir. Bu veriler göz önüne alındığında ders programının belirgin bir oranda bu özelliğe uygun olarak hazırlandığı ifade edilebilir.

Çizelge 5.38. Program, öğrencilerin kendilerine olan güvenlerini geliştirebilmeleri, durumlara farklı açılardan bakmaları ve farklı çözümler önerebilmeleri amacıyla bilim adamları ve mucitlerin biyografilerine, inovasyon ve buluş hikâyelerine yer vermekte midir?

	EVET	HAYIR	KISMEN	FİKRİM YOK	DİĞER	TOPLAM
f	38	11	22	-	3	74
%	51,4	14,9	29,7	-	4	100

Bu sonuç göstermektedir ki anket çalışması sonucunda öğretmenlerin, %51,4’ü evet, %29,7’si kısmen, %14,9’u hayır, %5,4 diğer cevabını vermişlerdir. Buna göre ders programı hazırlanması esnasında “Öğrencilerin kendilerine olan öz güvenlerini geliştirebilmeleri, durumlara farklı açılardan bakmaları ve farklı çözümler önerebilmeleri amacıyla bilim adamları ve mucitlerin biyografilerine, inovasyon ve buluş hikâyelerine yer vermektedir”. Özelliğine, %51,4 oranında program bu özelliğe uygun olarak hazırlanmıştır, %29,7 oranında ise program kısmen bu özelliğe uygun olarak hazırlanmıştır, bununla beraber %14,9 gibi bir oranda ders programının bu özelliği taşımadığı belirtilmektedir. Bu veriler göz önüne alındığında ders programının çok yüksek bir oranda bu özelliğe uygun olarak hazırlandığı ifade edilebilir. Ancak diğer şıkkını işaretleyen öğretmenlere göre ise program, bilim adamları ve mucitlerin biyografileri, inovasyon ve buluş hikâyeleri ile ilgili kısımların sürekli güncellenmesi, güncel konularla ilgili değişikliklerinde ilave edilmesi gerektiğini belirtmektedir.

Çizelge 5.39. Program, sınıfta yapılacak etkinliklerin öncesinde, öğrencilerin yaratıcılıklarını harekete geçirmek için uyarıcı yöntemlere yer veren etkinlikleri kapsamakta mıdır?

	EVET	HAYIR	KISMEN	FİKRİM YOK	DİĞER	TOPLAM
f	17	29	28	-	-	74
%	23	39,1	37,9	-	-	100

Bu sonuca göre anket çalışmasına katılan öğretmenlerin, %23’ü evet, %37,9’u kısmen, %39,1’i hayır cevabını vermişlerdir. Buna göre ders programı hazırlanması esnasında “Sınıfta yapılacak etkinliklerin öncesinde, öğrencilerin yaratıcılıklarını harekete geçirmek amacıyla uyarıcı yöntemlere yer veren etkinlikleri

kapsamaktadır”. Özelliğine, %23 oranında program bu özelliğe uygun olarak hazırlanmıştır, %37,9 oranında ise program kısmen bu özelliğe uygun olarak hazırlanmıştır, bununla beraber %39,1 gibi bir oranda ders programının bu özelliği taşımadığı belirtilmektedir. Bu veriler göz önüne alındığında ders programının bu özelliğe uygun olarak hazırlanmadığı ifade edilebilir.

Çizelge 5.40. Öğrencilerin bireysel beklenti, ihtiyaç ve ilgilerine göre şekilleneceği için esnek bir yapıya sahip midir?

	EVET	HAYIR	KISMEN	FİKRİM YOK	DİĞER	TOPLAM
f	33	22	19	-	-	74
%	44,6	29,7	25,7	-	-	100

Anket çalışmasına katılan öğretmenlerin, %44,6’sı evet, %25,7’si kısmen, %29,7’si hayır cevabını vermişlerdir. Buna göre ders programı hazırlanması esnasında “Öğrencilerin bireysel beklenti, ihtiyaç ve ilgilerine göre şekilleneceği için esnek bir yapıya sahiptir”. Özelliğine, %44,6 oranında program bu özelliğe uygun olarak hazırlanmıştır, %25,7 oranında ise program kısmen bu özelliğe uygun olarak hazırlanmıştır, bununla beraber %29,7 gibi bir oranda ders programının bu özelliği taşımadığı belirtilmektedir. Bu veriler göz önüne alındığında ders programının belirgin bir oranda bu özelliğe uygun olarak hazırlandığı ifade edilebilir.

Çizelge 5.41. Sonuç değerlendirmeye birlikte süreç değerlendirmeyi de öngörmekte midir?

	EVET	HAYIR	KISMEN	FİKRİM YOK	DİĞER	TOPLAM
f	40	15	18	1	-	74
%	54	20,3	24,3	1,4	-	100

Öğretmenlerin, %54’ü evet, %24,3’ü kısmen, %20,3’ü hayır, %1,4’ü fikrim yok cevabını vermişlerdir. Buna göre ders programı hazırlanması esnasında “Sonuç değerlendirmeye birlikte süreç değerlendirmeyi de öngörmektedir”. Özelliğine, %54 oranında program bu özelliğe uygun olarak hazırlanmıştır, %24,3 oranında ise program kısmen bu özelliğe uygun olarak hazırlanmıştır, bununla beraber %20,3 gibi bir oranda ders programının bu özelliği taşımadığı belirtilmektedir. Ayrıca fikir

belirtmeyen öğretmenlerinde olması düşündürücü bir sonuçtur. Bu veriler göz önüne alındığında ders programının bu özelliğe uygun olarak hazırlandığı ifade edilebilir.

Genel sorularla ilgili bulgular ve yorumlar şunlardır;

Çizelge 5.42. Ders programında Teknoloji ve Tasarım dersine ayrılan süre yeterli midir?

	EVET	HAYIR	KISMEN	FİKRİM YOK	DİĞER	TOPLAM
f	41	26	7	-	-	74
%	55,4	35,1	9,5	-	-	100

Bu sonuca göre anket çalışmasına katılan öğretmenlerin, %55,4'ü evet, %9,5'i kısmen, %35,1'i hayır cevabını vermişlerdir. Buna göre ilköğretim okulu haftalık ders programında teknoloji ve tasarım dersine ayrılan iki ders saatlik sürenin programın içeriği de dikkate alındığında yeterli olduğu söylenebilir.

Çizelge 5.43. Programın vizyonu, programın amaçlarına, yapısına, özelliklerine uygun mudur?

	EVET	HAYIR	KISMEN	FİKRİM YOK	DİĞER	TOPLAM
f	21	17	33	1	2	74
%	28,4	22,9	44,5	1,4	2,8	100

Anket çalışması sonucunda öğretmenlerin, %28,4'ü evet, %44,5'i kısmen, %22,9'u hayır, %1,4'ü fikrim yok, %2,8'i diğer cevabını vermişlerdir. Buna göre ders programı, ancak kısmen düzeyde, belirlenen vizyona uygun bir program olduğu belirtilebilir. Diğer şıkkını işaretleyen öğretmenlere göre ise programın vizyonunun çok güzel olmasına rağmen kağıt üzerinde kalan bir vizyon olarak belirtmekteler.

Çizelge 5.44. Teknoloji ve Tasarım dersinde kullanılan ölçme ve değerlendirme araçları programın amaçlarına uygun mudur?

	EVET	HAYIR	KISMEN	FİKRİM YOK	DİĞER	TOPLAM
f	20	25	27	-	2	74
%	27	33,7	36,5	-	2,8	100

Bu sonuca göre anket çalışmasına katılan öğretmenlerin, %27'si evet, %36,5'i kısmen, %33,7'si hayır, %2,8'i diğer cevabını vermişlerdir. Buna göre ders programında belirtilen ölçme ve değerlendirme araçlarının, programın amaçlarıyla çokta örtüşmediği söylenebilir. Diğer şıkkını işaretleyen bazı öğretmenler, kılavuz kitapta çok fazla ölçme değerlendirme ölçeğinin var olduğunu bunların hepsinin uygulanmadığını, bazen de okul, çevre ve öğrenci yapısını dikkate alarak kendimize özgü ölçekler oluşturduklarını belirttikler.

Çizelge 5.45. Program, öğretmeni rehber alan öğrenci merkezli bir program mıdır?

	EVET	HAYIR	KISMEN	FİKRİM YOK	DİĞER	TOPLAM
f	48	6	20	-	-	74
%	64,8	8,2	27	-	-	100

Öğretmenlerin, %64,8'i evet, %27'si kısmen, %8,2'si hayır cevabını vermişlerdir. Buna göre ders programının öğretmeni rehber alan öğrenci merkezli bir program olduğu kabul edilmektedir. Program gereği öğrencilerin daha etkin bir rol üstlendiği bir ders programı olduğu belirtilebilir.

Çizelge 5.46. Okulunuzdaki uygulama alanlarınız ders programının esaslarına uygun mu?

	EVET	HAYIR	KISMEN	FİKRİM YOK	DİĞER	TOPLAM
f	10	45	18	-	1	74
%	13,5	60,8	24,3	-	1,4	100

Bu sonuca göre anket çalışmasına katılan öğretmenlerin, %13,5'i evet, %24,3'ü kısmen, %60,8'i hayır, %1,4'ü diğer cevabını vermişlerdir. Buna göre okullarımızın birçoğunda ders programında belirtilen özelliklere sahip uygulama alanlarının olmadığı, bazı okullarımızda ise hiç uygulama alanlarının bulunmadığı, ayrıca diğer şıkkını işaretleyen öğretmenimize göre bazı okul yönetimleri tarafından derslik yetersizliği nedeniyle İş eğitimi atölyeleri sınıflara dönüştürülmüş durumdadır. Bu neden dolayı derste istenen verimi elde edemediklerini belirtmektedir.

İlköğretim okulu Teknoloji ve Tasarım dersi programının teknoloji ve tasarım işliğinin düzenlenmesi kısmında belirtildiği üzere teknoloji ve tasarım işliklerinin en ve boy oranı 1: 2 veya 1: 3 standart değerlerde olmalıdır. Bu oran donanımın etkin şekilde kullanımını ve öğrencilerin çalışma alanında rahat hareket etmelerini sağlar. Teknoloji ve tasarım işlikleri 20 öğrenci temel alınacak şekilde planlanmalı ve her öğrenci için ayrılacak alan 4m² den az olmamalıdır. Buna göre okullarda teknoloji ve tasarım dersi işlikleri için ayrılacak alan 80 –100 m² olmalıdır. Ayrıca her okul en az bir alanı, teknoloji ve tasarım işliği olarak düzenlemelidir. [MEB, 2008].

Çizelge 5.47. Uygulama alanlarınızda gerekli teknolojik araçlar ve donatılar mevcut mudur?

	EVET	HAYIR	KISMEN	FİKRİM YOK	DİĞER	TOPLAM
f	5	53	13	-	3	74
%	6,8	71,6	17,5	-	4,1	100

Anket çalışmasına katılan öğretmenlerin, %6,8'i evet, %17,5'i kısmen, %70,6'sı hayır, %4,1'i diğer cevabını vermişlerdir. Buna göre okullarımızın birçoğunda ders programında belirtilen özelliklere sahip uygulama alanlarının olmadığı, bazı okullarımızda ise hiç uygulama alanlarının bulunmadığı büyük bir oranda söylenebilir. Ayrıca diğer şıkkını işaretleyen öğretmenlerimize göre bir çok okulumuzun atölyelerinde internet erişimi, bilgisayar, projeksiyon aracı gibi teknolojik araç ve donatıların olmadığı belirtmektedir. Bu ihtiyaçlar okulların kütüphanelerinde, laboratuvarlarında bulunan teknolojik donatılar ile giderilmektedir.

“İstanbul ili ilköğretim okullarında uygulanan İş Eğitimi ders programının değerlendirilmesi” adlı çalışmaya göre İş Eğitimi dersi atölyelerinin de %57,6 oranda araç, gereç, malzeme açısından yeterli olmadığını belirtmektedir [Gülercan, 2007].

Çizelge 5.48. Kuşaklarda öğrencilerin belirlediği etkinlikler dersin amaçlarına uygun mudur?

	EVET	HAYIR	KISMEN	FİKRİM YOK	DİĞER	TOPLAM
f	18	22	34	-	-	74
%	24,3	29,7	46	-	-	100

Bu sonuca göre anket çalışmasına katılan öğretmenlerin, %24,3'ü evet, %46'sı kısmen, %29,7'si hayır cevabını vermişlerdir. Buna göre ders programını oluşturan kuşaklarda öğrenciler tarafından belirlenen etkinliklerin çizelgede belirtilen sonuçlara göre dersin amaçlarına kısmen uygun etkinlikler olduğu söylenebilir.

Çizelge 5.49. Çalışmalarda yapılan etkinliklerin yerine yeni etkinlikler ilave edilebilir mi?

	EVET	HAYIR	KISMEN	FİKRİM YOK	DİĞER	TOPLAM
f	59	5	8	-	2	74
%	79,6	6,8	10,8	-	2,8	100

Bu sonuca göre anket çalışmasına katılan öğretmenlerin, %79,6'sı evet, %10,8'i kısmen, %6,8'i hayır, %2,8'i diğer cevabını vermişlerdir. Buna göre kılavuz kitapta düzen, kurgu ve yapım kuşakları için belirlenen etkinlikler yerine güncel konuları içeren, öğrencilerin ilgisini çekecek yeni etkinliklerin ders programına ilave edilebileceği söylenebilir. Ayrıca diğer şıkkını işaretleyen öğretmenlerimize göre de ders programına alınacak etkinliklerin okul ve çevre imkânları dikkate alınarak zümre öğretmenleri tarafından belirlenmesinin uygun olacağı ifade edilmektedir.

Çizelge 5.50. Sizce öğrencilerin derse olan ilgisi yeterli midir?

	EVET	HAYIR	KISMEN	FİKRİM YOK	DİĞER	TOPLAM
f	8	45	20	-	1	74
%	10,8	60,8	27	-	1,4	100

Öğretmenlerin, %10,8'i evet, %27'si kısmen, %60,8'i hayır, %1,4 diğer cevabını vermişlerdir. Buna göre okullarımızın birçoğunda öğrencilerin derse karşı olan ilgilerinin yeterli düzeyde olmadığı söylenebilir. Bunun sebepleri de şöyle belirtilebilir, okullarımızın çoğunda uygulama alanları istenen seviyede değil, yeteri seviyede teknolojik donanım yok, okul ve çevrenin derse karşı olumsuz bir tavır içinde olması, öğrencinin derse karşı ilgisi yetersiz, derse farklı branşlarda öğretmenlerin girmesi gibi birçok sebep sıralanabilir.

Çizelge 5.51. Yılsonunda teknoloji şenliği düzenliyor musunuz?

	EVET	HAYIR	KISMEN	FİKRİM YOK	DİĞER	TOPLAM
f	33	22	13	-	6	74
%	44,6	29,7	17,6	-	8,1	100

Anket çalışmasına katılan öğretmenlerin, %44,6'sı evet, %17,6'sı kısmen, %29,7'si hayır, %8,1'i diğer cevabını vermişlerdir. Buna göre sene sonuna doğru okullarımızın birçoğunda yapılan çalışmaların sergilendiği teknoloji şenliğinin yapıldığı belirtilmektedir. Ancak diğer şıkkını işaretleyen öğretmenlerimizin belirttiklerine göre bazı okullarda ise teknoloji şenliği yerine yapılan çalışmalar, kermeslerde, okul etkinliklerinde, bazen de kuşak etkinliklerinin bitiminden sonra okul panolarında veya küçük sergiler şeklinde çalışmaların sergilendiği bazı okullarda ise sergi çalışmasının yapılmadığı belirtilmektedir.

Çizelge 5.52. Derste tutulan öğrenci günlükleri programın amaçlarına uygun tutuluyor mu?

	EVET	HAYIR	KISMEN	FİKRİM YOK	DİĞER	TOPLAM
f	10	33	30	-	1	74
%	13,5	44,6	40,5	-	1,4	100

Bu sonuca göre anket çalışmasına katılan öğretmenlerin, %13,5'i evet, %40,5'i kısmen, %44,6'sı hayır cevabını vermişlerdir. Öğrencilerin Teknoloji ve Tasarım dersinde ve hafta içerisinde ders ile ilgili yaptıkları, yaşadıkları olayları not alacakları günlükleri amacına uygun tutmadıkları, günlük tutanların çoğunun ise özen göstermeden sadece not almak amaçlı günlük tuttıkları söylenebilir.

Çizelge 5.53. Etkinlikler sonunda hazırlanan ürün dosyaları programın amaçlarına uygun mu?

	EVET	HAYIR	KISMEN	FİKRİM YOK	DİĞER	TOPLAM
f	20	23	31	-	-	74
%	27	31	42	-	-	100

Anket çalışması sonucunda öğretmenlerin, %27'si evet, %42'si kısmen, %31'i hayır cevabını vermişlerdir. Buna göre öğrenciler, etkinlikler sonunda oluşturdukları ürün dosyaları çizelgeye göre ders programının amaçlarına belirgin bir oranda kısmen uygun olarak hazırlandığı söylenebilir. Bununla birlikte %31 oranda hayır çıkması öğrencilerin ürün dosyalarına gerekli önemi vermediklerinin bir göstergesidir.

Çizelge 5.54. Sizce okul idaresinin, çevrenin ve velilerin derse bakışları olumlu mu?

	EVET	HAYIR	KISMEN	FİKRİM YOK	DİĞER	TOPLAM
f	4	44	23	-	3	74
%	5,4	59,5	31	-	4,1	100

Bu sonuca göre anket çalışmasına katılan öğretmenlerin, %5,4'ü evet, %31'i kısmen, %59,5'i hayır, %4,1 diğer cevabını vermişlerdir. Buna göre okul idarelerinin, çevrenin ve velilerin çoğunun Teknoloji ve Tasarım dersine karşı olumlu bir bakış açısı geliştirdikleri söylenemez. Diğer şıkkını işaretleyen öğretmenlere göre de İlköğretim okullarında okutulan bazı (Teknoloji ve Tasarım, Görsel Sanatlar ve Müzik gibi) derslere karşı, okul idaresi, çevre ve velilerin birçoğunun çizelgede görüldüğü gibi olumlu bir bakış açısıyla baktıkları söylenemez.

Çizelge 5.55. Sizce teknoloji ve tasarım dersi yeni bir ders midir?

	EVET	HAYIR	KISMEN	FİKRİM YOK	DİĞER	TOPLAM
f	55	2	16	-	1	74
%	74,3	2,8	21,5	-	1,4	100

Öğretmenlerin, %74,3'ü evet, %21,5'i kısmen, %2,8'i hayır, %1,4'ü diğer cevabını vermişlerdir. Buna göre Teknoloji ve Tasarım dersinin, İş Eğitimi dersinin devamı olmadığı aksine İş Eğitimi dersinden her yönü ile farklı bir ders olduğu belirtilebilir. Ancak diğer şıkkını işaretleyen öğretmenimize göre ise Teknoloji ve Tasarım dersi İş Eğitimi dersinin günümüze uyarlanmış bir ders olduğu belirtilmektedir

Çizelge 5.56. Sizce Teknoloji ve Tasarım dersine giren öğretmenler ders hakkında yeterli bilgi, beceri ve donanımına sahipler midir?

	EVET	HAYIR	KISMEN	FİKRİM YOK	DİĞER	TOPLAM
f	5	42	27	-	-	74
%	6,8	56,7	36,5	-	-	100

Bu sonuca göre anket çalışmasına katılan öğretmenlerin, %6,8'i evet, %36,5'i kısmen, %56,7'si hayır cevabını vermişlerdir. Buna göre derse giren öğretmenlerin ders hakkında yeterli bilgi, beceri ve donanımına sahip olmadıkları çok yüksek bir oranla söylenebilir. Bunun nedenleri şöyle sıralanabilir, derse, ders programına göre eğitim almış öğretmenlerin girmemesi, farklı branşlarda öğretmenlerin derse girmesi, ders programının öğretmenler tarafından benimsenmemesi gibi etkenler sayılabilir.

Çizelge 5.57. Ders programının işlenmesi konusunda çevrenizdeki okullarla aranızda yeterli birlik ve beraberlik var mıdır?

	EVET	HAYIR	KISMEN	FİKRİM YOK	DİĞER	TOPLAM
f	10	25	35	-	4	74
%	13,5	34	47	-	5,5	100

Anket çalışmasına katılan öğretmenlerin, %13,5'i evet, %47'si kısmen, %34'ü hayır, %5,5 diğer cevabını vermişlerdir. Buna göre ders programının uygulanmasında kısmen de olsa okullar arasında bir birlik beraberlik olduğu söylenebilir. Ayrıca diğer şikkını işaretleyen öğretmenlerimize göre yapılacak çalışmalar kılavuz kitapta belirtildiği için zaten mecburen bir birlik ve beraberlik olduğunu belirtmektedirler.

Çizelge 5.58. Teknoloji ve Tasarım dersi hakkında aşağıdaki bilgilendirme çalışmalarından hangisine katıldınız?

	TOPLANTILARA	SEMİNERLERE	KURSLARA	HİÇ BİRİNE	DİĞER	TOP.
f	7	48	4	5	10	74
%	9,4	65	5,4	6,7	13,5	100

Öğretmenlerin, %9,4'ü toplantılara, %65'i seminerlere, %5,4'ü kurslara, %6,7'si hiç birine katılmadıkları, %13,5'i diğer cevabını vermişlerdir. Buna göre Büyükşehir Belediyesi sınırları içerisinde görev yapan Teknoloji ve Tasarım dersi

öğretmenlerimizin %93,3'ü ders hakkında bilgilendirme çalışmalarına katıldıklarını belirtmişlerdir. Sadece öğretmenlerin %6,7'si hiçbir bilgilendirme çalışmasına katılmamıştır. Öğretmenlerimizin %13,5'i ise dersle ilgili yapılan bilgilendirme çalışmalarından birden fazlasına katıldıklarını belirtmişlerdir.

Çizelge 5.59. Derste ölçme ve değerlendirme işlemini nasıl yapıyorsunuz? Kısaca belirtiniz

1	Teknoloji ve Tasarım dersi için kılavuzda kitapta verilmiş olan ölçme ve değerlendirme ölçeklerini kullanıyoruz.
2	Öğrencilerin yaptığı araştırma ve bu araştırmayı sınıfta arkadaşları ile paylaşma ve gerçekleştirmesine not veriyoruz.
3	Kılavuz kitaptaki ölçme ve değerlendirme ölçeklerini kendimize göre düzenleyerek kullanıyoruz.
4	Okul, öğrenci ve çevre şartlarına göre kendi hazırlamış olduğumuz ölçme değerlendirme ölçeklerini kullanıyoruz.
5	Kılavuz kitaptaki ölçme değerlendirme ölçeklerinden bazılarını kullanıyoruz.
6	Öğrencilerin çalışmalarını mukayese ederek ölçme değerlendirme yapıyoruz.
7	Öğrencilerin yaptıkları çalışmaların tanıtımını değerlendiriyoruz.
8	İş Eğitimi dersi varken yaptığımız değerlendirme sistemini kullanıyoruz.
9	Programda öngörülen süreç ve sonuç değerlendirmesini değerlendiriyoruz.
10	Öğrencilerin sınıf içi etkinlikleri, tuttukları günlükler, yaptıkları çalışmalar üzerinde değerlendirme yapıyoruz.
11	Öğrencilerin derste düşünce ve çalışmalarını ifade etmelerini değerlendiriyoruz.
12	Konu ile ilgili araştırma ve incelemeleri değerlendiriyoruz.
13	Öğrencilerin sınıf içi tutumları, davranışları, ilgi ve çalışmalarına not veriyoruz.
14	Ürün dosyalarına, günlüklerin içerik, tertip ve düzenine not veriyoruz.
15	Zümre öğretmenler kurulu kararı ile hazırlamış olduğumuz ölçekleri kullanıyoruz.
16	Öğrencilerin derse malzeme getirmeleri, çalışma yapmaları ve günlüklerin kontrolü ile değerlendirme yapıyoruz.
17	Sınıf içinde en başarılı öğrenciye en yüksek notu veriyorum, diğerlerini ona göre değerlendiriyorum.
18	Tasarım sürecini, öğrencinin düşüncesini ve ürünün amaca uygunluğunu değerlendiriyoruz.
19	Öğrencilerin çalışmalarını haftalık kontrol ederek notlar alıyorum ve ünite sonunda yapılan çalışma ile birlikte değerlendiriyoruz.

Elde edilen bilgilere göre öğretmenlerin bir kısmı ders programında belirtilen ölçme ve değerlendirme araçlarının tamamını kullanırken, bir kısmı da ölçme ve

değerlendirme araçlarının bazılarını kullanmaktalar. Bununla birlikte öğretmenlerin bir kısmı da okul, çevre ve öğrencilerin durumuna göre kendi hazırlamış olduğu ölçme araçlarını kullanmaktalar. Ayrıca yukarıda görüldüğü gibi çok değişik şekilde ölçme ve değerlendirme yapan öğretmenlerin olduğu görülmektedir.

Çizelge 5.60. Derste uygulanabilecek yeni etkinlikler neler olabilir? Kısaca belirtiniz

1	Öğrencilerin çizimlerinin daha iyi olması için mutlaka basit teknik resim çizimleri etkinlik olarak verilebilir.
2	Tamamen bilgi vermeye yönelik etkinlikler olabilir.
3	İş ve Teknik eğitimi üniteleri başlı başına etkinlik olabilir.
4	Tasarım yapacak öğrencilerin basit teknik resim bilgisi, ölçmeyi, görünüş ve basit perspektif bilgilerini öğrenecekleri etkinlikler olabilir.
5	Öğrencilerin günlük hayatta kullanacağı basit etkinlikler olabilir.
6	İnternet ortamı ile ilgili etkinlikler olabilir.
7	Çalışma ortamı ile ilgili araştırma ve inceleme için gezi etkinlikleri olabilir.
8	Okulda sınıflar arası tasarım yarışmaları olabilir.
9	Günlük hayatta kullanılabilecek çalışmaların yapılacağı etkinlikler olabilir.
10	İnovasyon ağırlıklı etkinlikler olabilir.
11	Görsel sunumlara yönelik etkinlikler olabilir.
12	Yap-boz şeklinde parçalarla etkinlikler olabilir.
13	Öğrencinin ilgisini çekecek eğlenceli ve işe yarayan etkinlikler olabilir.
14	Okul ve öğrenci imkânları ölçüsünde etkinlikler olabilir.
15	Bilgisayarda tasarım etkinlikleri olabilir.
16	Dengeli ve düzenli beslenmeye yönelik etkinlikler olabilir.
17	Öğrencilerin çevreye duyarlılığını arttırıcı etkinlikler olabilir.
18	Bilimsel buluşların maketlerinin yapımı ile ilgili etkinlikler olabilir.
19	Güncel konuları içeren etkinlikler olabilir.
21	Kaynak kişiler getirilerek bilgi alışverişi şeklinde etkinlikler olabilir.
22	İlgi çekecek çeşitli hayvan ve bitki formları şeklinde etkinlikler olabilir.

Anket sonucunda elde edilen bilgilere göre programda belirtilen etkinlikler dışında öğrencilerin ilgisini çekecek, düşündürecek duygularını harekete geçirecek çok değişik etkinlik örneklerin olabileceği görülmüştür. Bu etkinliklerin derste verimi daha çok arttıracığı, ayrıca ders programının ve etkinliklerin belirlenmesi okul ve

çevrenin imkânları çerçevesinde ders öğretmenleri tarafında yapılması gerektiği ankete katılan öğretmenler tarafından belirtilmektedir.

Çizelge 5.61. Derste karşılaştığınız güçlükler nelerdir? Kısaca belirtiniz

1	Her sınıfta aynı kuşaklar ve etkinliklerin işlenmesi.
2	Yapım kuşağı etkinlikleri daha esnek tutulmalı çünkü atölyelerimizde belirtilen etkinlikleri gerçekleştiremiyoruz.
3	Etkinliklerde öğrenciler inovasyon yapamıyorlar.
4	Öğrenciler günlüklerini amacına uygun tutamıyorlar.
5	Öğretmen kılavuz kitabında yeterli, etkinlik örneğinin bulunmaması.
6	Bazı öğrencilerin derse olan ilgilerinin hiç olmaması sorun olmaktadır.
7	Ders için ayrılan grupların kalabalık olması.
8	Öğrencileri yönlendirmede zorluklar çekiyoruz.
9	Öğrencilerin düşüncelerini kağıda aktarmada ve çizim yapmada zorlanıyorlar.
10	Bulunan eşyaları sahiplerine ulaştırılma etkinliğinde grup çalışmalarında birlikte çalışmada öğrenciler sorunlar yaşıyorlar, bu nedenle bireysel çalışmalar yaptırıyorum.
11	Okulumuzda Atölye, araç ve gereç sıkıntısı çekiyoruz.
12	Öğrenciler malzeme temin etmede sıkıntı çekiyorlar.
13	Öğrencilerin çoğunda araştırma isteğinin olmaması.
14	Bazı ilçelerin halen teknolojik yenilikler yönünde yetersiz olması.
15	Kuşaklar arasında küçük farklılıkların dışında konular birbirine benzediğinden yapılan etkinliklerde birbirine benzemektedir.
16	Öğrencilerin derse olan ilgilerinin yeterli olmaması nedeni ile yeni fikirler üretmiyorlar.
17	Öğretmeni sınırlayan bir program olması nedeni ile derste fazla zaman kaybı ve boşluklar oluyor.
18	Ders programı sürekli bir tekrar üzerine kurulmuş durumdadır.
19	Teknoloji ve Tasarım dersine farklı branş öğretmenlerinin girmesi programın işleminde çeşitli sorunlara sebep olmakta.
20	Yapım kuşağında amaca uygun etkinlik üretmiyoruz.
21	Sınav odaklı bir eğitim sistemimizin olması öğrencileri Teknoloji ve Tasarım gibi derslere motive olmamaları.
22	Bazı öğretmen ve öğrenciler derse benimsememekteler.
23	Ders ile ilgili öğrencilerin ulaşabileceği doküman sıkıntısı çekiyoruz.

Ankete verilen cevaplar sonucunda ders öğretmenlerinin, program, okul ve çevre, öğrenciler, makine ve araç gereç yetersizliği, dersin benimsenmemesi, bazı

kaynaklara ulaşamama gibi birçok güçlüklerle karşılaşıldığı belirtilebilir. Sıkıntılar Büyükşehir belediyesi merkezinden kenar semtlere gidildikçe daha da artmaktadır.

Çizelge 5.62. Size göre Teknoloji ve Tasarım dersinin olumlu tarafları nelerdir?
Kısaca belirtiniz

1	Öğrenciyi düşünmeye yönelten öğrenci merkezli bir ders olması.
2	Araştırmaya ve özgün tasarımlar yapmaya uygun olması.
3	Öğrencilerin yeni teknolojik gelişmelerde haberdar olmalarını sağlıyor.
4	Tasarımların hayata geçirilmesini sağlıyor.
5	Güncel problemlerin fark edilmesini sağlıyor.
6	Öğrencilerin üretim sürecini fark etmelerini sağlıyor.
7	Öğrencilerin hayal güçlerini geliştirmede yardımcı oluyor.
8	Düşünmek, üretmek, hayal etmek, araştırmak öğrencileri mutlu ediyor.
9	Öğrencileri sıkça da gözlem yapmaya ve çözüm üretmeye zorluyor.
10	Çevreye duyarlı sorumluluk sahibi bireyler yetiştiriyor.
11	Öğrenciler farklı bakış açıları geliştiriyor.
12	Öğrenciler ürün ortaya çıkardıkça kendilerine olan güvenleri artıyor.
13	Yapılan grup çalışmalarında yardımlaşmayı, birlikte çalışmayı, birbirlerini tanımayı öğreniyorlar.
14	Öğrencilerin bilime olan ilgilerini arttırıyor.
15	Öğrencilerin kendilerini ifade etmelerine olumlu katkı sağlıyor.

Öğretmenlerimiz, derste yaşanan bazı güçlüklerle rağmen çizelgede belirtildiği gibi dersin birçok olumlu yanının da olduğunu belirtmekteler. Bunlar, öğrenciyi zamana, çevreye, ortama, olaylara göre düşündüren, yorum yapmayı öğreten, sorun çözmeye yönelten, kendine güvenmeyi sağlayan, öğrencilerde farklı bakış açıları geliştiren, çevreye duyarlı bir gelecek yetiştirmeye yönelik bir ders olduğu belirtilebilir.

Çizelge 5.63. Size göre Teknoloji ve Tasarım dersinin olumsuz tarafları nelerdir?
Kısaca belirtiniz

1	Değerlendirme ölçeklerinin çok ayrıntılı olması.
2	Ders programının durağan olması.
3	Farklı branşta öğretmenlerin derse girmesi dersin başarısını azaltıyor.
4	Etkinliklere ayrılan sürelerinin fazla olması.
5	7 ve 8. sınıfların yapım kuşağına ayrılan sürelerin fazla olması.
6	Öğrenci seviyesine uygun bir program olmaması.
7	Dersin yapısının çok hayalci bir özellikte olması.
8	Uygulama alanlarının yeterli donanıma sahip olmaması.
9	Öğrenciler derslere hazır gelmemekteler.
10	Ders programı çok fazla öğrenci merkezli olması sıkıntı yaratmaktadır.
11	Öğrencilerin grup çalışmalarında çoğu zaman sıkıntı yaşanması.
12	Kaynaştırma öğrencilerine hitap eden bir program olmaması.
13	Öğretmenler, programda çok pasif bırakılmış olması.
14	Öğrenciler düşünüyorum diyerek dersi uzun süre boş geçiriyorlar.
15	Kırtasiyeciliğin fazla olması.
16	Üretilen ürünler günlük hayatta kullanılamadığında derse olan ilgiyi azaltıyor.
17	Her sınıf seviyesinde içeriğin sürekli aynı olması.
18	Bazı okullarda halen atölye ve donanımın olmaması.

Teknoloji ve Tasarım dersinde öğretmenlerin belirttikleri bazı olumsuz taraflar yukarıdaki çizelgede sıralanmıştır. Bu sıkıntıların en önemlileri şöyle belirtilebilir. Programda her sınıf seviyesinde içeriğin birbirine çok yakın olması, öğretmenlerin derste pasif durumda olması, programın çok fazla öğrenci merkezli olması, kırtasiyenin fazla olması, kuşaklara ayrılan sürenin fazla olması, halen okullarda atölye ve donanım sıkıntısı çekilmesi olumsuzlukların bir kısmı olarak belirtilebilir.

5. SONUÇ VE ÖNERİLER

5.1. Sonuç

Program incelendiğinde, teknoloji ve tasarım dersinin gelecek nesillerin yaşayacakları çağın ihtiyaçlarına cevap verecek şekilde yetiştirilmelerinin planlandığı görülmektedir. Bu amaçla öğrenciler, ihtiyaçlar ortaya çıkmadan tahmin etme ve farklı sorunları yakalama, bunlara yaratıcı çözümler geliştirme, tasarım haline getirme, tasarımın üretim aşamalarını belirleme ve üretme becerisi kazanmalarını hedeflemektedir. Bu nedenle anket çalışması sonucunda elde edilen veriler incelendiğinde şu sonuçlara varmak mümkün olacaktır.

- 1- Teknoloji ve Tasarım dersi, atölye ortamları, donanım imkânları, okul, çevre, veli ve öğrencilerin derse yaklaşımları dikkate alındığında belirlenen amaçlara ulaşmakta güçlükler çekilmektedir.
- 2-Bütün sınıflarda, düzen kuşağında yapılan çalışmalar öğrencilerin ilgisini çeken etkinliklerden oluştuğundan düzen kuşağında istenen verim elde edilmektedir. Kurgu kuşağında ise öğrenciler, düzen ve kurgu kuşağı etkinliklerin birbirine yakın olduğunu belirterek çalışmaların sürekli tekrar olduğu gerekçesi ile pasif kalmaktalar bu nedenle benzer etkinlikler ortaya çıkmaktadır. Bununla birlikte en çok yapım kuşağında sıkıntı çekilmektedir.
- 3-Program için tespit edilmiş özelliklerin birçoğunun programın yapısına uygun olduğu söylenebilir. Bununla birlikte öğrencilerin gelişme düzeyi, ilgi, yetenek, ihtiyaç ve beklentilerini karşılamadığı, sınıf içi etkinliklerin öncesinde, öğrencilerin yaratıcılıklarını harekete geçirmek için uyarıcı yöntemlere yer veren etkinlikleri kapsamadığı söylenebilir.
- 4-Teknoloji ve Tasarım dersi için ilköğretim okulları haftalık ders programında ayrılan iki saatlik sürenin yeterli olduğu belirtilebilir.
- 5-Programın vizyonu, mükemmel, ancak uygulama safhasında karşılaşılan çeşitli sorunlar nedeniyle belirlenen vizyona ulaşmakta güçlükler yaşanmaktadır.

- 6-Öğretmenlerin birçoğu programda belirtilen değerlendirme ölçeklerini kullanmaktalar ancak bazı öğretmenler ise okul, çevre ve öğrencilerin durumlarına göre kendi hazırladıkları değerlendirme ölçeklerini kullandıkları belirlenmiştir.
- 7-Program, öğrencilerin etkinliklerde daha aktif olmasını öngören öğretmeni rehber kabul eden öğrenci merkezli bir program olduğu tespit edilmiştir.
- 8-Okullarımızın çoğunda uygulama alanı olarak tahsis edilen yerlerin belirtilen standartlara uymadığı hatta bazı okullarda ise uygulama alanlarının mevcut olmadığı görülmüş, ayrıca uygulama alanı olan okullarımızın çoğunda ise gerekli makine, araç, gereç, teknolojik donanım konusunda sıkıntısı çekildiği söylenebilir.
- 9-Öğrencilerin belirlemiş olduğu etkinlikler programda belirtilen, dersin amaçlarına, vizyonuna, özelliklerine, yapısına uygun etkinlikler olmadığı daha çok soyut, özentili veya herhangi bir yerden alıntı etkinlikler olduğu görülmüştür.
- 10-Programda belirtilen etkinliklerin dışında, öğrencilerin ilgisini çekecek, onları düşündürecek birçok yeni etkinliğin programa ilave edilmesinin mümkün olabileceği öğretmenler tarafından belirtilmiştir.
- 11-Okullarımızın çoğunda yılsonunda teknoloji ve tasarım dersinde yapılan etkinliklerinden oluşan teknoloji şenliği düzenlendiği, bazı okullarda ise çalışmalar, kuşak sonlarında küçük sergiler şeklinde veya okul panolarında sergilenerek öğrenci ve velilere teşhir edildiği belirtilebilir.
- 12-Öğrencilerin günlüklerini ders programında belirtilen amaçlara uygun tutmadıkları söylenebilir.
- 13-Öğrencilerin etkinlikler sonunda oluşturdukları ürün dosyalarının programının amaçlarına uygun olarak hazırlamadıkları söylenebilir.
- 14-Okul idarecilerinin, velilerin teknoloji ve tasarım dersine olumlu bir bakış açısıyla yaklaştıkları söylenemez.
- 15-Teknoloji ve Tasarım dersi, İş Eğitimi dersinin devamı olmadığı aksine birçok yönü ile farklı bir ders olduğu belirtilmektedir.
- 16-Farklı branşlarda öğretmenlerin derse girmesi nedeniyle öğretmenlerin ders hakkında yeterli bilgi, beceri ve donanıma sahip olmadıkları belirlenmiştir.
- 17-Derste yapılacak çalışmalar ve etkinlikler kılavuz kitapta belirtildiği için öğretmenler ders programını değiştirmeden ve çevreye uyarlamadan

uygulamaktalar bu nedenle de çevredeki okullarla arasında doğal olarak birlik ve beraberliğin olduğu söylenebilir.

18-Derse giren öğretmenlerin büyük bir kısmının Teknoloji ve Tasarım dersi hakkında bilgilendirme çalışmalarından en az birine katıldıkları, bazılarının ise birden çok bilgilendirme çalışmasına katıldıkları gözlenmiştir.

19-Derste verimi artırabilmek için öğrencilerin ilgisini çekecek, somut, amacı olan, güncel sorunları içeren yeni etkinliklerin programa dâhil edilebileceği söylenebilir.

20-Programın, okul, çevre, öğrenci, veli ve öğretmenlerden kaynaklanan bazı olumsuz tarafının olmasının yanında birçok olumlu tarafının da olduğu yapılan çalışmada belirlenmiştir.

5.2. Öneriler

Bu çalışma sonucunda elde edilen bulgulara dayanarak, konuya karşı ilgisi bulunanlar ile bu konuda yapılacak farklı araştırmalara yardımcı olmak amacıyla aşağıdaki önerilerin yapılması uygun görülmüştür.

- 1-Okullarımızda, Teknoloji ve Tasarım dersinin yapılacağı gerekli fiziki şartları taşıyan, makine, araç, gereç, teknolojik donanımlı atölyeler bulunmalıdır.
- 2-Öğrencilerin, etkinliklerini daha iyi anlatabilmeleri için öğrencilerin işine yarayacak basit çizim çalışmalarıyla ilgili etkinliklerde olmalıdır.
- 3-Ders programı, okulda zümre öğretmenlerince okul, çevre, öğrenci ve veli imkânları gözetilerek hazırlanabilecek şekilde esnek bir yapıya kavuşturulmalıdır.
- 4-Öğrencilerin, etkinlikler konusunda araştırmalarını daha kolay yapabilmeleri için programda bilgisayar ve internet çalışmaları ile ilgili etkinlikler de olmalıdır.
- 5-Programda, bilim adamları ve mucitlerin biyografilerine, inovasyon ve buluş hikâyeleri sürekli güncellenmesi gerekmektedir.
- 6-Kuşaklar için ayrılan süreler, öğrencilerin belirledikleri etkinliklere göre fazla gelmektedir. Bu nedenle etkinlik çalışmalarının sayısı arttırılmalıdır.
- 7-Öğretmenler, dersle ilgili yenilik ve gelişmeleri takip etmeli bu gelişmeleri dersteki çalışmalara yansıtmalı ve öğrencileri gelişmelerden haberdar etmelidirler.

- 8-Öğrencilerin derse aktif katılımı sağlamak için dersin içeriği öğrencilerin ilgisini çekecek şekilde düzenlenmelidir.
- 9-Öğretmenler ders ile ilgi karşılaştıkları sorun ve güçlükleri yerinde ve zamanında üst makamlara iletmelidirler.
- 10-Öğrencilerin kendilerini ve çalışmalarını daha iyi anlatabilmeleri için çalışmalar esnasında drama çalışmalarına yer verilmelidir.
- 11-Okul idaresi, çevre, öğrenci ve velilerin derse karşı olumsuz bakış açılarının değişmesi sağlanmalıdır.
- 12-Öğrencilerin bilgi birikimlerini arttırmak, araştırma yeteneklerini geliştirmek, ilgilerini arttırmak için araştırma gezileri düzenlenmeli, okullara değişik konularda bilgi birikimi olan kişiler davet edilerek öğrenciler bilgilendirilmelidir.
- 13-Teknoloji ve Tasarım dersi programına uygun eğitim almış, programı iyi bilen, özümsemiş, benimsemiş öğretmenlerin derse girmeleri sağlanmalıdır. Ayrıca öğretmenler, sistemli olarak değişik zaman ve sürelerde hizmet içi eğitime alınmalı ve sürekli kendilerini geliştirmeleri sağlanmalıdır.
- 14-İş Eğitimi dersi günün koşullarına uymadığı gerekçesi ile kaldırılmış olmasına rağmen öğrenciye verdiği bilgiler, çevreyi ve meslekleri tanıtım gibi konularda daha somut veriler taşıdığından Teknoloji ve Tasarım dersi programından daha gerçekçi bir yön taşımakta olduğu program uygulandığında ortaya çıkmaktadır.
- 15-Amaç, çocuklarımızın geleceğe kolay bir şekilde adapte olabilmesini sağlamak için hazırlanan ders programlarının da geleceği öngören programlardan oluşmalıdır. Teknoloji ve Tasarım dersi programının olumlu yönlerinin olmasına rağmen, bazı eksik yönlerinin olduğu, bu eksikliklerin en kısa zamanda yapılacak çalışmalarla giderilmesi gerekmektedir. Bu çalışmalar dersin uygulayıcısı olan öğretmenlerinin geniş katılımı sağlanarak yapılmalıdır.

KAYNAKLAR

1. Akyüz, Y., “Anadolu Öğretmen Liseleri İçin Türk Eğitim Tarihi”, MEB Devlet Kitapları, **MEB Basımevi**, 1-90 (2000).
2. Alkan, C., “Eğitim Ortamları”, **Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayınları**, Ankara, 1-45 (1979).
3. Alkan, C., Doğan, H., Sezgin, İ., “Mesleki ve Teknik Eğitimin Esasları”, **Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi**, Ankara, 5-40 (1988).
4. Alkan, C., “Eğitim Teknolojisi”, **Anı Yayıncılık**, Ankara, 5-18 (1998).
5. Aydın, M., “Çağdaş Eğitim Denetimi”, **Pegem Yayınları**, Ankara, 172 (1993).
6. Bülbül, S., “Halk Eğitimine Giriş”, **Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi Yayınları**, Eskişehir, 37 (1998).
7. Bilen, M., “Plandan Uygulamaya Öğretim”, **Anı Yayınları**, Ankara, 10-25 (1999).
8. Celep, C., “Meslek Olarak öğretmenlik”, Eğitim Bilimine Giriş, Cevat Celep, **Anı Yayınları**, Ankara, 44-74 (2007).
9. Çilenti, K., “Eğitim Teknolojisi ve Öğretim”, **Kadioğlu Matbaası**, Ankara, 23 (1984).
10. Doğan, H., “Analiz Hazırlama”, **Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi**, Ankara, 3 (1979).
11. Doğan, H., “Teknoloji Eğitimi”, **Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayınları**, Ankara, 1-168 (1983).
12. DPT, “ Üçüncü Beş Yıllık Kalkınma Planı, İnsan gücü ve Eğitim”, **DPT Yayınları**, Ankara, 81-89 (1973).
13. Erden, M., “Anadolu Öğretmen Liseleri İçin Eğitim Bilimine Giriş”, MEB Devlet Kitapları, **MEB Basımevi**, Ankara, 1-82 (2000).
14. Ertürk, S., “ Eğitimde Program Geliştirme “ , 9. baskı. **Meteksan Anonim Şirketi**, Ankara, 1-80 (1997).
15. Fidan, N. Erden, M., “ Eğitime Giriş”, **Alkım Yayınları**, İstanbul, 4-169 (1998).
16. Gülercan, H.D., “İstanbul İli İlköğretim Okullarında Uygulanan İş Eğitimi ders Programının Değerlendirilmesi”, Yüksek Lisans Tezi, **Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü**, Ankara, 1-64 (2007).

17. Güvenç, B., “ İnsan ve Kültür”, *Remzi Kitapevi*, İstanbul, 132 (1972).
18. İnternet: Akbaş, O., “Ulusal Teknoloji Politikaları ve İlköğretimde Teknoloji Eğitimi”, <http://yayim.meb.gov.tr/dergiler/160/akbas.htm> (2003).
19. İnternet: Akbaba, T., “Cumhuriyet Döneminde Program Geliştirme Çalışmaları” <http://yayim.meb.gov.tr/dergiler/sayi54-55/akbaba.htm> (2004).
20. İnternet: Arslan, M., Eraslan, L., “ Yeni Eğitim Paradigması ve Türk Eğitim Sisteminde Dönüşüm Gerekliliği”, Milli Eğitim Dergisi, <http://yayim.meb.gov.tr/dergiler/160/arslan-eraslan.htm> (2003).
21. İnternet: Aytaç, T., “Geleceğin Öğrenme Biçimi:E-Öğrenme”, Bilim ve Aklın Aydınlığında Eğitim Dergisi, <http://www.meb.gov.tr/> (2003).
22. İnternet: Black, P., “An International Overview of Curricular Approaches and Models in Technology Education”, <http://scholar.lib.vt.edu/ejournals/JTS/Winter-Spring-1998/PDF/black.pdf> (1998).
- 23.İnternet: Dursunoğlu, H., “Cumhuriyet Döneminde İlköğretime Öğretmen YetiştirmeninTarihiGelişimi”,<http://yayim.meb.gov.tr/dergiler/160/dursunoglu.htm> (2003).
- 24.İnternet: Gözütok, F.D., “ Türkiye’de Program Geliştirme Çalışmaları”, <http://yayim.meb.gov.tr/dergiler/160/gozutok.htm> (2003).
- 25.İnternet: MEB., “ XV. Millî Eğitim Şûrası, Bakanın Açış Konuşması”, <http://ttkb.meb.gov.tr/> (1996).
- 26.İnternet: MEB., “ X. Millî Eğitim Şûrası, Şura Kararları”, <http://ttkb.meb.gov.tr/> (1981).
- 27.İnternet:Uluğ,F.,“İlköğretimdeTeknolojiEğitimi”,<http://yayim.meb.gov.tr/yayimlar/146/ulug.htm> (2003).
28. İnternet: Rasinen, A., “Altı Ülkenin Teknoloji Eğitimi Müfredat Programlarının Analizi”, http://www.eteat.gazi.edu.tr/makale/Altı_Ulkenin_TE.doc (2009).
- 29 .İnternet: Yazıcıoğlu, Y., Erdoğan, S., Şanlı, H.S.,Celep G. S., “Ülkemizde ve Dünyada Teknoloji ve Tasarım Eğitimi”, <http://art-e.sdu.tr/docs/yazicioğlu-2pdf> (2008).
- 30 Karaağaçlı, M., Teknoloji Eğitimi Öğretmenleri Yetiştiren Üniteler Örgüt Yapısındaki Yeni Yönelime İlişkin Görüşler, “*Eğitimde Yansımalar VI 2000 Yılında Türk Milli Eğitim Örgüt Yönetimi Ulusal Sempozyumu 11-13 Ocak 2001*”, Ankara, Tekışık Yayınları, 232-249 (2001).

- 31.Kaptan, S., “Eğitimi Arıyorum”, 21.Yüzyılın Eşiğinde Türk Eğitim Sistemi, Eğitimde Yansımalar V, *Hüseyin Hüsnü Tekışık Eğitim Araştırma Geliştirme Merkezi*, Ankara, 2-5 (1999).
- 32.Kop, Y., “Eğitimin Tarihsel Temelleri”, Eğitim Bilimine Giriş, Zuhale Cafoğlu, *Grafiker Yayıncılık*, Ankara, 203-257 (2007).
- 33.MEB Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı, “Teknoloji ve Tasarım Öğretmen kılavuz kitabı”, *Devlet Kitapları Müdürlüğü*, Ankara, 1- 51 (2008).
- 34.MEB., “İlköğretim Okulu İş Eğitimi Programı”, *İlköğretim Genel Müdürlüğü*, Ankara, 6-16 (1991).
- 35.MEB., “İlköğretim Okulu Kılavuzu”, *İlköğretim Genel Müdürlüğü*, 1-164 (1983).
- 36.Mutlu, T., “Teknoloji Eğitimi Uygulamalarına İlişkin Öğretmen Görüşleri”, Yüksek Lisans Tezi, *Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü*, Ankara, 29 (2001).
- 37.Oğuzkan, A.F., “Köy Enstitüleri Öğretim Programları”, *Eğitimciler Derneği Yayınları*, Ankara, 12-37 (1990).
- 38.Sağlam, M., “Avrupa Ülkelerinde Eğitim Sistemleri”, *Anadolu Üniversitesi Yayınları*, Eskişehir, 1-45 (1999).
- 39.Saylan, N., “Eğitim Bilimine Giriş”, *Anı Yayınları*, Ankara, 1-21 (2007).
- 40.Senemoğlu, N., “Gelişim, Öğrenme ve Öğretim”, *Gazi Kitapevi*, Ankara, 11-15 (1998).
- 41.Sönmez, V., “Program Geliştirmede Öğretmen El Kitabı”, *Anı Yayıncılık*, Ankara, 1-175 (1993).
- 42.Sönmez, V., “Eğitim Felsefesi”, *Anı Yayıncılık*, Ankara, 33 (2002).
- 43.Şenel, A., Gençoğlu, S., “Küreselleşen Dünyada Teknoloji Eğitimi”, *Gazi Üniversitesi Endüstriyel Sanatlar Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(12):45-65 (2003).
- 44.Tebliğler Dergisi, “İlköğretim Kurumları Yönetmeliği”, *Yayımlar Dairesi Başkanlığı*, 66 (2552): 485-486 (2003).
- 45.Tepecik, A., “İlköğretim 1. ve 2. Kademe İş Teknik Eğitimi Dersinin, Öğrenciyi Yaratıcılığa Yönlendirme Açısından Değerlendirilmesi”, *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Ankara, 22 (3): 139-147 (2002).

- 46.Varış, F., “Eğitimde Program Geliştirme: Teori ve Teknikler”, *Alkım Yayınları*, Ankara, 5-25 (1996).

EKLER

EK-1 Anket örneği

ANKET FORMU

Sayın Öğretmen arkadaşım,

“Teknoloji ve Tasarım dersi programı üzerine İş Eğitimi öğretmenlerinin görüş ve düşüncelerinin belirlenmesi” konulu tez çalışmasını desteklemek amacıyla hazırlanan bu anket formu siz öğretmen arkadaşlarımdan, Teknoloji ve Tasarım dersi programı hakkında görüş ve düşüncelerinizin belirlenmesi için hazırlanmıştır. Ders programının uygulanması sürecinde olumlu, olumsuz, durumları, sıkıntıları, güçlükleri ve sorunları sizler yaşamaktasınız. Bu nedenle dersin uygulayıcısı olan siz öğretmen arkadaşlarımdan görüş ve düşünceleri çok önemlidir. Yapılmakta olan çalışmanın sonucunun gerçeği yansıtmaları amacıyla size göre en uygun seçeneği (X) ile işaretleyerek, ayrıca 59-63. sorularda ise düşüncelerinizi kısaca yazarak çalışmaya katkıda bulunmanızı rica ederim.

Ali KOÇ
Öğretmen

Not: Elde edilen veriler sadece yukarıda belirtilmiş tez konusunu desteklemek amacıyla kullanılacaktır.

A- Kişisel sorular

1- Okulunuzun adı :

2- Okulunuzun bulunduğu ilçe :

3- Mezun olduğunuz okul ve bölümünüz :

4- Meslekteki kıdem yılınız :
.....

5- Cinsiyetiniz. A – Kadın () B – Erkek ()

6- Esas branşınız nedir?

A- İş ve Teknik eğitimi () B – Ev Ekonomisi () C – Ticaret eğitimi ()

D – Tarım () E – Diğer () (.....)

EK- 1 (Devam) Anket örneği

B- Programın genel amaçları ile ilgili sorular

7- Programın amacı, öğrencilerin merak eden, soru soran, gözlem ve araştırma yapmaya hevesli bir kişiliğe sahip olmalarını sağlamakta mıdır?

A - Evet () B – Hayır () C - Kararsızım () D – Fikrim yok ()

E - Diğer (.....) ()

8- Programın amacı, öğrencilerin çevresindeki olay ve mekânlar arasındaki ilişkiyi kendine has bir bakış açısıyla değerlendirmelerini sağlamakta mıdır?

A - Evet () B – Hayır () C - Kararsızım () D – Fikrim yok ()

E - Diğer (.....) ()

9- Programın amacı, öğrencilerin karşılaştıkları güçlüklerle karşı özgün çözümler üretmelerini sağlamakta mıdır?

A - Evet () B – Hayır () C - Kararsızım () D – Fikrim yok ()

E - Diğer (.....) ()

10-Programın amacı, öğrencilerin öz güveni, hayal gücü ve estetik duyguları geliştirmelerini sağlamakta mıdır?

A - Evet () B – Hayır () C - Kararsızım () D – Fikrim yok ()

E - Diğer (.....) ()

11-Programın amacı, öğrencilerin kendisi, çevresi ile barışık, rekabete ve yeni yaşantılar edinmeye açık olmalarını sağlamakta mıdır?

A - Evet () B – Hayır () C - Kararsızım () D – Fikrim yok ()

E - Diğer (.....) ()

12-Programın amacı, öğrencilerin bağımsız olarak düşünebilme alışkanlığı edinmelerini sağlamakta mıdır?

A - Evet () B – Hayır () C - Kararsızım () D – Fikrim yok ()

E - Diğer (.....) ()

EK- 1 (Devam) Anket örneği

13-Programın amacı, öğrencilerin özgün tasarımlar çıkarmalarını sağlamakta mıdır?

- A - Evet () B – Hayır () C - Kararsızım () D – Fikrim yok ()
E - Diğer (.....) ()

14-Programın amacı, öğrencilerin aldığı kararları değerlendiren ve sorumluluk taşımalarını sağlamakta mıdır?

- A - Evet () B – Hayır () C - Kararsızım () D – Fikrim yok ()
E - Diğer (.....) ()

15-Programın amacı, öğrencilerin gelecek ile ilgili kurgular yapmalarını sağlamakta mıdır?

- A - Evet () B – Hayır () C - Kararsızım () D – Fikrim yok ()
E - Diğer (.....) ()

16-Programın amacı, öğrencilerin teknolojik gelişmeler karşısında kendilerini yenilemelerini sağlamakta mıdır?

- A - Evet () B – Hayır () C - Kararsızım () D – Fikrim yok ()
E - Diğer (.....) ()

17-Programın amacı, öğrencilerin duygu ve düşüncelerini farklı yollarla ifade etmelerini sağlamakta mıdır?

- A - Evet () B – Hayır () C - Kararsızım () D – Fikrim yok ()
E - Diğer (.....) ()

C- Düzen kuşağı ile ilgili sorular

18-Öğrenciler, Düşünmeyi öğrenme ve yaşamlarındaki olaylara farklı açılardan bakarak değerlendirme anlayışı geliştirmekte midirler?

- A - Evet () B – Hayır () C - Kararsızım () D – Fikrim yok ()
E - Diğer (.....) ()

EK- 1 (Devam) Anket örneği

19-Öğrenciler, Doğadan, yaşamdan, kendinden yola çıkarak mekân, yüzey, birim, tekrar, ritim, düzen, uyum, bütünlük, topluluk vb. kavramları yapılandırmakta mıdır?

A - Evet () B – Hayır () C - Kararsızım () D – Fikrim yok ()

E - Diğer (.....) ()

20-Öğrenciler, Değişkenliği olmayan biçimleri (kare, yuvarlak, çizgi) kullanarak özgün düzenler (tasarım) oluşturmakta mıdır?

A - Evet () B – Hayır () C - Kararsızım () D – Fikrim yok ()

E - Diğer (.....) ()

21-Öğrenciler, Değişkenliği olmayan biçimlerle oluşturduğu düzende renk, yön ve oran kavramlarını ifade edebilmekte midirler?

A - Evet () B – Hayır () C - Kararsızım () D – Fikrim yok ()

E - Diğer (.....) ()

22-Öğrenciler, Yaratıcılıklarını; gözlem, arama, sorgulama ve denemelerle öğrenme sürecinde geliştirmekte midirler?

A - Evet () B – Hayır () C - Kararsızım () D – Fikrim yok ()

E - Diğer (.....) ()

23-Öğrenciler, Teknoloji ve tasarım kültürünün oluşması için gerekli zihinsel alt yapıyı oluşturmakta mıdır?

A - Evet () B – Hayır () C - Kararsızım () D – Fikrim yok ()

E - Diğer (.....) ()

D- Kurgu kuşağı ile ilgili sorular.

24-Öğrenciler, Yaratıcı düşüncelerini yaratıcı düşünmenin ilk basamağı olan düşünmeyi öğrenme yönünde adımlar atılan “düzen” kuşağındaki temel üzerine yapılandırır mı?

A - Evet () B – Hayır () C - Kararsızım () D – Fikrim yok ()

E - Diğer (.....) ()

EK- 1 (Devam) Anket örneği

25-Öğrenciler, Merak ve hayal ettikleri ile değiştirmeyi, geliştirmeyi ve kolaylaştırmayı düşündüklerinden çözüme yönelik fikir ve hayal güçlerini yazarak, çizerek somutlaştırırlar mı?

A - Evet () B – Hayır () C - Kararsızım () D – Fikrim yok ()

E - Diğer (.....) ()

26-Öğrenciler, Çözüme yönelik düşüncelerini başkaları tarafından doğru anlaşılmasını sağlayacak nitelikte çizer ve çevresiyle paylaşırlar mı?

A - Evet () B – Hayır () C - Kararsızım () D – Fikrim yok ()

E - Diğer (.....) ()

27-Öğrenciler, Düşüncelerini yasal koruma altına alma süreçlerini fark ederler mi?

A - Evet () B – Hayır () C - Kararsızım () D – Fikrim yok ()

E - Diğer (.....) ()

E-Yapım kuşağı ile ilgili sorular.

28-Öğrenciler, Diğer kuşaklarda geliştirdikleri becerilerini somut bir ürünle ortaya çıkarmada kullanırlar mı?

A - Evet () B – Hayır () C - Kararsızım () D – Fikrim yok ()

E - Diğer (.....) ()

29-Öğrenciler, Çevrelerindeki oluşumları gözlemleyerek olanlar ile olması gerekenleri fark ederler mi?

A - Evet () B – Hayır () C - Kararsızım () D – Fikrim yok ()

E - Diğer (.....) ()

30-Öğrenciler, Tasarım sürecini, sorunların çözümü için uygulayarak somut tasarımlar yaparlar mı?

A - Evet () B – Hayır () C - Kararsızım () D – Fikrim yok ()

E - Diğer (.....) ()

EK- 1 (Devam) Anket örneği

31-Öğrenciler, Tasarımlarını tanıtmaya yönelik etkinlikler planlayarak gerçekleştirirler mi?

A - Evet () B – Hayır () C - Kararsızım () D – Fikrim yok ()

E - Diğer (.....) ()

32-Öğrenciler, Ürünlerinde gerekli gördükleri inovasyonu yaparlar mı?

A - Evet () B – Hayır () C - Kararsızım () D – Fikrim yok ()

E - Diğer (.....) ()

F- Programın özellikleri ile ilgili sorular.

33-Program, Öğrencilerin gelişim düzeyi, ilgi, yetenek, ihtiyaç ve beklentilerine uygun olarak hazırlanmış mıdır?

A - Evet () B – Hayır () C - Kararsızım () D – Fikrim yok ()

E - Diğer (.....) ()

34-Program, Sarmal program anlayışına uygun mudur?

A - Evet () B – Hayır () C - Kararsızım () D – Fikrim yok ()

E - Diğer (.....) ()

35-Program, Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı tarafından kabul edilerek yayımlanmış dersler için kabul edilen ortak becerileri içermekte midir?

A - Evet () B – Hayır () C - Kararsızım () D – Fikrim yok ()

E - Diğer (.....) ()

36-Program, Uygulamada, öğrenciyi aktif bir katılımcı ve sorunları araştırmacı birey hâline getiren, öğrenci merkezli yaklaşımı esas almış mıdır?

A - Evet () B – Hayır () C - Kararsızım () D – Fikrim yok ()

E - Diğer (.....) ()

EK- 1 (Devam) Anket örneği

37-Program, Kuşakların odak noktalarına yönelik sınıf, grup ve bireysel etkinlikleri içermekte midir?

A - Evet () B – Hayır () C - Kararsızım () D – Fikrim yok ()

E - Diğer (.....) ()

38-Program, Öğrencilerin kendilerine olan güvenlerini geliştirebilmeleri, durumlara farklı açılardan bakmaları ve farklı çözümler önerebilmeleri amacıyla bilim adamları ve mucitlerin biyografilerine, inovasyon ve buluş hikâyelerine yer vermekte midir?

A - Evet () B – Hayır () C - Kararsızım () D – Fikrim yok ()

E - Diğer (.....) ()

39-Program, Sınıfta yapılacak etkinliklerin öncesinde, öğrencilerin yaratıcılıklarını harekete geçirmek için uyarıcı yöntemlere yer veren etkinlikleri kapsamakta mıdır?

A - Evet () B – Hayır () C - Kararsızım () D – Fikrim yok ()

E - Diğer (.....) ()

40-Öğrencilerin bireysel beklenti, ihtiyaç ve ilgilerine göre şekilleneceği için esnek bir yapıya sahip midir?

A - Evet () B – Hayır () C - Kararsızım () D – Fikrim yok ()

E - Diğer (.....) ()

41-Sonuç değerlendirmeye birlikte süreç değerlendirmeyi de öngörmekte midir?

A - Evet () B – Hayır () C - Kararsızım () D – Fikrim yok ()

E - Diğer (.....) ()

G- Genel sorular.

42-Ders programında Teknoloji ve Tasarım dersine ayrılan süre yeterli midir?

A - Evet () B – Hayır () C - Kararsızım () D – Fikrim yok ()

E - Diğer (.....) ()

EK- 1 (Devam) Anket örneği

43-Programın vizyonu, programın amaçlarına, yapısına, özelliklerine uygun mudur?

- A - Evet () B – Hayır () C - Kararsızım () D – Fikrim yok ()
E - Diğer (.....) ()

44-Teknoloji ve Tasarım dersinde kullanılan ölçme ve değerlendirme araçları
Programın amaçlarına uygun mudur?

- A - Evet () B – Hayır () C - Kararsızım () D – Fikrim yok ()
E - Diğer (.....) ()

45-Program, öğretmeni rehber alan öğrenci merkezli bir program mıdır?

- A - Evet () B – Hayır () C - Kararsızım () D – Fikrim yok ()
E - Diğer (.....) ()

46-Okulunuzdaki uygulama alanlarınız ders programının esaslarına uygun mu?

- A - Evet () B – Hayır () C - Kararsızım () D – Fikrim yok ()
E - Diğer (.....) ()

47-Uygulama alanlarınızda gerekli teknolojik araçlar ve donatılar mevcut mudur?

- A - Evet () B – Hayır () C - Kararsızım () D – Fikrim yok ()
E - Diğer (.....) ()

48-Kuşaklarda öğrencilerin belirlediği etkinlikler dersin amaçlarına uygun mudur?

- A - Evet () B – Hayır () C - Kararsızım () D – Fikrim yok ()
E - Diğer (.....) ()

49-Çalışmalarda yapılan etkinliklerin yerine yeni etkinlikler ilave edilebilir mi?

- A - Evet () B – Hayır () C - Kararsızım () D – Fikrim yok ()
E - Diğer (.....) ()

EK- 1 (Devam) Anket örneği

50-Sizce öğrencilerin derse olan ilgisi yeterli midir?

- A - Evet () B – Hayır () C - Kararsızım () D – Fikrim yok ()
 E - Diğer (.....) ()

51-Yılsonunda teknoloji şenliği düzenliyor musunuz?

- A - Evet () B – Hayır () C - Kararsızım () D – Fikrim yok ()
 E - Diğer (.....) ()

52-Derste tutulan öğrenci günlükleri programın amaçlarına uygun tutuluyor mu?

- A - Evet () B – Hayır () C - Kararsızım () D – Fikrim yok ()
 E - Diğer (.....) ()

53-Etkinlikler sonunda hazırlanan ürün dosyaları programın amaçlarına uygun mu?

- A - Evet () B – Hayır () C - Kararsızım () – Fikrim yok ()
 E - Diğer (.....) ()

54-Sizce okul idaresinin, çevrenin ve velilerin derse bakışları olumlu mu?

- A - Evet () B – Hayır () C - Kararsızım () D – Fikrim yok ()
 E - Diğer (.....) ()

55-Sizce Teknoloji ve Tasarım dersi yeni bir ders midir?

- A - Evet () B – Hayır () C - Kararsızım () D – Fikrim yok ()
 E - Diğer (.....) ()

56-Sizce Teknoloji ve tasarım dersine giren öğretmenler ders hakkında yeterli bilgi, beceri ve donanıma sahipler midir?

- A - Evet () B – Hayır () C - Kararsızım () D – Fikrim yok ()
 E - Diğer (.....) ()

EK- 1 (Devam) Anket örneği

57-Ders programının işlenmesi konusunda çevrenizdeki okullarla aranızda yeterli birlik ve beraberlik var mıdır?

A - Evet () B – Hayır () C - Kararsızım () D- Fikrim yok ()

E - Diğer (.....) ()

58-Teknoloji ve Tasarım dersi hakkında aşağıdaki bilgilendirme çalışmalarından hangisine katıldınız?

A- Toplantılara () B- seminerlere () C – Kurslara () D- Hiç birine ()

E- Diğer (.....)

59- Derste ölçme ve değerlendirme işlemini nasıl yapıyorsunuz? Kısaca belirtiniz.

.....
.....

60-Derste uygulanabilecek yeni etkinlikler neler olabilir? Kısaca belirtiniz.

.....
.....

61-Derste karşılaştığınız güçlükler nelerdir? kısaca belirtiniz.

.....
.....

62-Size göre Teknoloji ve Tasarım dersinin olumlu tarafları nelerdir? Kısaca belirtiniz.

.....
.....

63-Size göre Teknoloji ve Tasarım dersinin olumsuz tarafları nelerdir? Kısaca belirtiniz

.....
.....

Ö Z G E Ç M İ Ş

Kişisel Bilgiler

Soyadı, adı : KOÇ, Ali
 Uyuğu : T.C.
 Doğum tarihi ve yeri : 15.12.1966 HATAY / Dörtyol
 Medeni hali : Evli
 Telefon : 0 (539) 2391274
 e-mail : aldesa2605@hotmail.com

Eğitim

Derece	Eğitim Birimi	Mezuniyet tarihi
Lisans	Gazi Üniversitesi/Mesleki eğitim Fakültesi	1989
Lise	İskenderun Endüstri Meslek Lisesi	1983

İş deneyimi

Yıl	Yer	Görev
1990-2009	Antalya- A. Ferda Kahraman İ.Ö.O.	Öğretmen

Yabancı dil

İngilizce

Hobiler

Gezi, halk müziği, şiir, kitap